

ISSN: 2667-422X

SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER DERGİSİ

JOURNAL OF SOCIAL, HUMAN AND
ADMINISTRATIVE SCIENCES

Cilt	Volume	3
Sayı	Issue	2
Yıl	Year	2020

SOSYAL, BEŞERİ ve İDARİ BİLİMLER DERGİSİ

2020, Cilt.3, Sayı.2

EDİTÖR

Prof. Dr. Yüksel ÖZTÜRK
Hacı Bayram Veli Üniversitesi
editor@sobibder.org
Telefon: +90 312 485 14 60/103

YAYIN KURULU

Prof. Dr. Ali ÇELİKKAYA, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
Prof. Dr. İhsan KALENDER, Gazi Üniversitesi.
Prof. Dr. Kurtuluş KARAMUSTAFA, Erciyes Üniversitesi.
Doç. Dr. Sedat YÜKSEL, College of Applied Science, Oman.
Doç. Dr. Evren GÜÇER, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ALKIŞ, Adıyaman Üniversitesi.
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ATAR, Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Nevin SERT, Selçuk Üniversitesi.
Dr. Öğr. Üyesi Menekşe ÖZTOPRAK, Başkent Üniversitesi.

HAKEM KURULU

Prof. Dr. Ahmet TAYFUN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.
Prof. Dr. Ali ÇELİKKAYA, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
Prof. Dr. Alptekin SÖKMEN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.
Prof. Dr. Arzu KILIÇLAR, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.
Prof. Dr. Güler SAĞLAM ARI, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.
Prof. Dr. İhsan Kalender, Gazi Üniversitesi, Ankara.
Prof. Dr. Kurtuluş KARAMUSTAFA, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
Prof. Dr. Mithat ÜNER, Atılım Üniversitesi, Ankara.
Prof. Dr. Zeynep ASLAN, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.

Doç. Dr. Cemalettin AKTEPE, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.
Doç. Dr. Evren GÜÇER, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.
Doç. Dr. Kadri Gökhan YILMAZ, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.
Doç. Dr. Lütfi BUYRUK, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir.
Doç. Dr. Mehmet BAŞ, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.
Doç. Dr. Metehan TOLON, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.
Doç. Dr. Nuray TOSUNOĞLU, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.
Doç. Dr. Saadet Pınar TEMİZKAN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
Doç. Dr. Seyhan ÇİL, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.
Dr. Öğr. Üyesi Ali Turan BAYRAM, Sinop Üniversitesi, Sinop.
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ATAR, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
Dr. Öğr. Üyesi Filiz Özlem ÇETİNKAYA, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.
Dr. Öğr. Üyesi Gül ERKOL BAYRAM, Sinop Üniversitesi, Sinop.
Dr. Öğr. Üyesi Menekşe Öztoprak, Başkent Üniversitesi, Ankara.
Dr. Öğr. Üyesi Seda ÖZDEMİR AKGÜL, Selçuk Üniversitesi, Konya.
Dr. Öğr. Üyesi Selma KALYONCUOĞLU, Ankara HBV Üniversitesi, Ankara.
Dr. Öğr. Üyesi Zeki YÜKSEKBİLGİLİ, Nişantaşı Üniversitesi, İstanbul.

BU SAYIDA HAKEMLİK YAPANLAR

Prof. Dr. Çiğdem ARICIGİL ÇİLAN, İstanbul Üniversitesi.
Prof. Dr. Yüksel ÖZTÜRK, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.
Doç. Dr. Güzin KANTÜRK YİĞİT, Karabük Üniversitesi.
Dr. Öğr. Üyesi Ersin IRK, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
Dr. Öğr. Üyesi Funda H. SEZGİN, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa.
Dr. Öğr. Üyesi Pınar POLAT, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi.
Dr. Öğr. Üyesi Serkan ÇAKMAK, Atatürk Üniversitesi.
Dr. Umut PARLITI, Atatürk Üniversitesi.
Dr. Zümrül GÜLTEKİN, Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

ODAK VE KAPSAM

Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi'nin yayın odağında;

Sosyal Bilimler alanındaki profesyonellere akademik katkı sağlayan, sektörel uygulamalara katkı sağlayan teorik ve uygulama arasında köprü olan, Sosyal Bilimler alanlarında ulusal ve uluslararası karşılaştırmaları inceleyen eserler yer almaktadır.

Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi'nin yayın kapsamında;

Arkeoloji, Atatürk İlke ve Cumhuriyet Tarihi, Avrupa Birliği, Bankacılık ve Sigortacılık, Batı Sanatı ve Çağdaş Sanat, Beşiri ve İktisadi Coğrafya, Bilgi ve Belge Yönetimi, Bölgesel Çalışmalar, Çağdaş Dünya Tarihi, Çocuk Gelişimi, Dilbilimi, Ekonometri, Erken Hristiyan ve Bizans Sanatları, Eskiçağ Tarihi, Felsefe, Finans, Fiziki Antropoloji ve Paleoantropoloji, Fiziki Coğrafya, Gazetecilik ve Medya Çalışmaları, Gelişim Psikolojisi, Genel Türk Tarihi, Görsel İletişim Tasarımı, Halkla İlişkiler, İktisadi Düşünce, İktisat Tarihi, İletişim Çalışmaları, Kamu Yönetimi, Makro İktisat, Maliye, Mikro İktisat, Muhasebe, Nicel Karar Yöntemleri, Organizasyon, Ortaçağ Tarihi, Osmanlı Kurumları ve Medeniyeti, Öğrenme-Bilişsel-Biyo-Deneysel Psikoloji, Pazarlama, Reklamcılık, Sanat Tarihi, Sinema, Siyasi Düşünceler, Siyasal Hayat ve Kurumlar, Siyaset Bilimi, Siyasi Tarih, Sosyal Hizmet, Sosyal Politika, Sosyal Psikoloji, Sosyal ve Kültürel Antropoloji, Sosyoloji, Turizm, Türk İslam Sanatı, Uluslararası İktisat, Uluslararası İlişkiler, Uluslararası Ticaret, Uygulamalı Psikoloji, Üretim ve Operasyon Yönetimi, Yakınçağ Tarihi, Yeniçağ Tarihi, Yerel Yönetimler, Kent ve Çevre Politikaları, Yönetim Bilişim Sistemleri, Yönetim ve Strateji, Yükseköğretim Çalışmaları yer almaktadır.

YAYIN SIKLIĞI

Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi elektronik ortamda yayın yapan hakemli bir dergidir. Aylık yayın yapan dergide yılda 12 sayı yayınlanmaktadır.

YAYIN DİLİ

Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi Türkçe olarak yayın yapmaktadır. Ancak her bir makalede İngilizce başlık, abstract ve keywords bulunmalıdır.

SOSYAL, BEŞERİ ve İDARİ BİLİMLER DERGİSİ
2020, Cilt.3, Sayı.2
İÇİNDEKİLER/CONTENTS

Araştırma Makalesi

Akhisar İlçesindeki Coğrafi Yeradlarının Dilbilgisel Yapılarının Analizi

(Analysis of Grammatical Structures of Geographical Location in Akhisar District)

Özcan AKINLI ve Ferdi AKBAŞ,

ss.90-113.

Araştırma Makalesi

Türkiye'nin Uluslararası Pazar Arayışında Bir Alternatif Olarak APEC

(APEC As an Alternative International Market for Turkey)

Merve Büşra ENGİN ÖZTÜRK

ss.114-124.

Araştırma Makalesi

Kula İlçesinin Genel Fiziki Coğrafya Özelliklerinin Coğrafi Bakış Açısıyla İncelenmesi

(Investigation of General Physical Geography Characteristics of Kula District from a Geographical Perspective)

Ferdi AKBAŞ

ss.125-139.

Kavramsal Makale

Endüstri 4. 0 Kadınlar İçin Devrim Olacak Mı?

(Industry 4.0 Will There Be A Revolution for Women?)

Müslüme AKYÜZ

ss.140-151.

Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi

2020, 3(2): 90-113.

DOI:10.26677/TR1010.2020.344

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Akhisar İlçesindeki Coğrafi Yeradlarının Dilbilgisel Yapılarının Analizi*

Özcan AKINLI, Erzurum Valiliği, Özel Kalem Müdürlüğü, Erzurum, e-posta: 45ozcanakinli@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6426-6316>

Dr. Öğr. Üyesi Ferdi AKBAŞ, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Kadirli Sosyal ve Beşerî Bilimler Fakültesi, Osmaniye, e-posta: ferdi.akbas45@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1899-1458>

Öz

Akhisar İlçesindeki Coğrafi Yeradlarının Dil bilgisel Yapılarının Analizi adlı bu çalışma, 1/25000 ölçekli Akhisar haritasında geçen 2088 yeradı üzerine yapılmış bir dilbilgisel toponimi incelemesidir. Çalışmada Akhisar Zeynelzâde Halk Kütüphanesi, Manisa Halk Kütüphanesi, Türk Tarih Kurumu, Afyonkarahisar Gedik Ahmet Paşa Halk Kütüphanesi ve Afyon Kocatepe Üniversitesi kütüphanelerinden istifade edilmiştir. Yeradlarının Dil bilgisel Yapısı bölümünde, türemiş yeradları kısmında Korkmaz'dan (2009), birleşik yeradları bölümünde ise Karahan'dan (2013), yararlanılmıştır. Ayrıca bu bölümde Şahin'e (2007) de başvurulmuştur. Çalışmada geçen coğrafi yer adları basit yapıdaki yeradları, türemiş yeradları ve birleşik yeradları olarak 3 ana başlık altında sınıflandırılmıştır. Çalışma kapsamında ele alınan yeradları büyük oranda birleşik yapıdadır. Birleşik yapıdaki yeradlarını basit yapıdaki yeradları takip ederken türemiş yeradlarının ise diğerlerine göre en az görülen yapı olduğu göze çarpmaktadır. Birleşik yeradları kendi içinde isim tamlaması kuruluşunda ve sıfat tamlaması kuruluşunda olan yeradları olmak üzere 2 alt gruba ayrılmıştır. Bu başlıklar içinde isim tamlaması kuruluşundaki yeradları sıfat tamlaması kuruluşlarına göre daha fazladır. Sıfat tamlaması kuruluşundaki adlar da bu bölümde geniş bir yere sahiptir. İsim tamlaması yapısındaki yeradları da kendi içerisinde belirtili ve belirtisiz isim tamlaması kuruluşundaki yeradları olmak üzere iki alt başlıkta ele alınmıştır. Çalışmada belirtisiz isim tamlaması kuruluşundaki yeradlarının çoğunlukta olduğu görülürken az da olsa belirtili isim tamlaması kuruluşundaki yeradları da bulunmaktadır.

* Bu çalışma Özcan AKINLI tarafından tamamlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafi Yeradları, Dilbilgisel Toponimi, Akhisar.

Makale Gönderme Tarihi: 12.11.2019

Makale Kabul Tarihi: 25.02.2020

Önerilen Atıf:

Akın, Ö. ve Akbaş, F. (2020). Akhisar İlçesindeki Coğrafi Yeradlarının Dilbilgisel Yapılarının Analizi, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(2): 90-113.

© 2020 Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi.

RESEARCH PAPER

Analysis of Grammatical Structures of Geographical Location in Akhisar District

Özcan AKINLI, Governorship of Erzurum, Directorate of Private Office, Erzurum, e-mail: 45ozcanakinli@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6426-6316>

Assistant Prof. Dr. Ferdi AKBAŞ, Osmaniye Korkut Ata University, Kadirli Faculty of Social and Humanities, Osmaniye, e-mail: ferdi.akbas45@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1899-1458>

Abstract

This is a grammatical analysis of the grammatical toponymy on the 2088 geography in the 1/25000 scale Akhisar map. In this study, Akhisar Zeynelzâde Public Library, Manisa Public Library, Turkish Historical Society, Afyonkarahisar Gedik Ahmet Pasha Public Library and Afyon Kocatepe University libraries were used. The grammatical structure of their geographies is derived from Korkmaz (2009) in the derived geographies section and Karahan (2013) in the combined geographies section. Şahin (2007) was also consulted in this section. Geographical place names in the study are classified under 3 main headings as simple place names, derived place names and combined place names. Their place in the study is largely unified. It is observed that the united structures follow the simple places, whereas the derived yerades are the least seen structures compared to the others. The unified locale is divided into two subgroups as the locale in the noun clause and the noun clause. Among these titles, their place in the noun clause is more than their adjective clause. The names in the adjective clause have a wide place in this section. Their names in the structure of noun phrases are also discussed in two sub-headings, namely, their names in specified and unspecified noun phrases. In the study, it is seen that the names in the asymptomatic noun phrases are predominantly in the majority, whereas there are some in the specified noun phrases.

Keywords: Geographical Place, Grammatical Toponimi, Akhisar.

Received: 12.11.2019

Accepted: 25.02.2020

Suggested Citation:

Akın, Ö. and Akbaş, F. (2020). Analysis of Grammatical Structures of Geographical Location in Akhisar District, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 3(2): 90-113.

© 2020 Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi.

GİRİŞ

Adbilimin bir alt dalı olan yeradı bilimi ya da diğer adıyla toponiminin amacı belirli yöntemlerle yerlerin özel adlarını incelemek ve ad verme geleneğini ortaya çıkarmaktır. Toponimi, araştırmacıların hayli dikkatini çeken bir alan olmasına rağmen, bu alanda yapılan çalışmalarda farklı farklı yöntemlerin kullanılması bu çalışmaların belirli bir sistematığa oturmadığını göstermektedir. Toponimi ve bu alanda yapılan sistemli çalışmalar dilciler kadar diğer alanlara özellikle de tarih araştırmacılarına katkı sağlamaktadır. Yerleşim birimlerinin adları göç yollarının tespitine ışık tutabilmekte, etnonim kaynaklı yeradları etnik yapıyı inceleyen bir tarih araştırmacısına yol gösterebilmektedir. Günümüzde halk dilinde kullanılmayan, unutulmuş kelimeler yeradlarında yaşamaktadır. Bir tepe, bir dere, bir pınar kim bilir adı ile geçmişten, bu topraklarda yaşamış atalarımızdan bizlere neler anlatmak ister. Anadolu coğrafyasındaki dil zenginliklerini ortaya koymak ve ecdadımızın kullandığı kelimeleri yeniden gün yüzüne çıkarmak yeradı çalışmalarında en önemli misyon olmalıdır. Çünkü gün geçtikçe unutilan ve unutulmaya yüz tutan bu adlar ne kadar çabuk tespit edilir ve kayıt altına alınırsa geçmiş ile olan bağımız o kadar sağlam olacaktır.

BASİT YAPIDAKİ YERADLARI

Basit yapıdaki yeradları, tek bir kelimeden meydana gelen ve yapısında hiçbir toponimcil ek bulunmayan adlardır. Toponimcil ekler ise “herhangi bir kelimenin üzerine gelerek onu yeradı yapmaya yarayan eklerdir” (Şahin, 2007, Umay, 1993; Türkay, 2001). Örneğin “Selvili, Aşılık, Çamlık, Kızılca” gibi yeradlarındaki /+II/, /+IIk/, /+CA/ ekleri toponimcil ekler olup üzerine geldiği kelimelerin yeradı olmasına katkı sağlamaktadırlar. Oysa “Çatak” yeradındaki “-ak” ve “Kazan” yeradındaki “-an” ekleri toponimcil bir ek değildirler. Çünkü buradaki eklerin yeradı ile hiçbir ilgisi olmayıp üzerine geldikleri kelime ile ayrılmaz bir birlik oluşturmuşlardır. Bu nedenle üzerine geldikleri isim ve fiillerle ayrılmaz bir birlik oluşturan, tek bir kelimeden meydana gelen ve bünyesinde toponimcil ek olmayan yeradları ile etnonim kaynaklı yeradları basit yapıları olarak değerlendirilmiştir. Tek bir kelimeden meydana gelen ve toponimcil ek almayan basit yapıdaki yeradları şunlardır:

Ada (7), Ağıl, Ahlat (2), Alan (3), Alev, Ambar (2), Andık (2), Ara, Arı (3), Arz, Aslan, Asma, Âşık, Av, Ay, Ayırık (2), Ayvant, Bağ (2), Bakla, Bal, Baş, Bela, Beşik (2), Bıyık, Boğaz (2), Bostan (2), Boya (2), Bük, Cehennem, Cuma, Çadır, Çakal (6), Çal (3), Çalı (3), Çaltı (2), Çam (4), Çambıl, Çandır, Çatak, Çatal (2), Çaylan, Çenger, Çeşme, Çetlemik, Çınar (3), Çırak, Çıtak (2), Çiğdem, Çitlembik, Çitlenbik (2), Çoban, Çolak, Çorak, Çoruk, Çökek (3), Dağ, Dam (2), Damlam, Danak, Davulga (2), Değirmen (6), Demir (2), Deniz, Dere (3), Deve (4), Devez, Devriş, Dibek, Dikmen (3), Domuz (4), Döngel (2), Döşeme, Dümbüldek, Düz, Eğdemir, Emen, Erkek, Esenek, Evlen, Evren, Eyrek (2), Ezan, Fırın, Gaşak, Gelin, Geren (3), Gerilme, Geriz, Germe (2), Geven, Gıcık, Göbes (2), Göbez, Göcek (2), Göl (2), Gölet, Gördes (2), Gördük, Görenez, Göz (2), Gulfal, Gülüm, Güney, Gürdük (4), Gürlek, Güven, Güzle, Hacet, Hacimen, Hamam, Han, Harita, Harman (2), Harta (3), Has, Havan, Havran, Hazine, Hisar, Honaz, Hopan, Hörküç, Höyük (3), İğrek, İhsan, İn (5), İnce, İz, Kabaç, Kabak (4), Kabuz, Kadı, Kalabak (2), Kale (10), Kapan (2), Kaplan, Karaç, Karan, Kargın, Katır, Kaya, Kayan, Kaydırak, Kayış, Kayrak, Kazan (3), Keçi, Kedi (3), Keklik, Keleş, Kellen, Keli, Kemer, Kepez, Kerpiç, Keşkek, Keven, Kevke, Kılıç, Kır, Kıymat, Kıncık, Kız, Kireç (2), Kiriş, Kolan, Koltuk, Korsan, Kuru (2), Kovuk (3), Kozan, Kökez (2), Köprü, Köslen, Köst, Kösten, Köy (5), Kum (3), Kurt (5), Kuş (2), Kuyu (2), Kuz, Kuzgun, Kuzu, Kükürt (3), Laka, Limon, Maden, Mal, Mancır, Mavi, Maymun, Medar, Melenge, Menteşe, Mercimek (2), Mersin (2), Metin, Mezar (5), Murat, Nohut (3), Nokta, Ocak, Oluk, Öksüz (2), Ölçü, Ördek, Ören (4), Palamut, Pazar, Peynir, Safran, Samancak, Sansar, Sarımsak, Sarın, Sarınc, Sarman (2), Sarnıç (3),

Saya, Saz, Seğirdim, Seyirdim, Seyran, Sıfat, Sığır, Sirt, Sivat, Soğan, Som, Somuruk, Suvarma, Suvat, Şafak, Şahan, Şahbaz, Şap, Şeytan, Şimşek, Tandır, Tarla (3), Taş, Tavşan, Tavuk, Tek, Tekke, Terlik (2), Tığ, Tınaz (3), Tilki (2), Tosun, Tuğla, Tumba, Tümbek, Vakıf, Yaka, Yalçı, Yar, Yaran (4), Yaren, Yaykın, Yayvan, Yazgan, Yeni, Yeren, Yumru (2), Yuval (2), Zerdali (3), Zeybek, Zeytin (2).Zindan, Ziyaret (2).

Etnonim kaynaklı yeradları şunlardır: Afgan, Akkocalı, Arap (3), Araplı, Ballica, Ballioba, Beyler, Beyoba, Çataklar, Çınbıllar, Çıtak, Deliler (2) Demirtaş, Durasıl, Eroğlu, Göçenler, Gökçeler, Hamit, Harmandalı, Işık, Karabacak (2), Karaman (2), Karayağcı, Kobaşdere, Kobaşkıran, Köseveliler, Manav, Muhacir, Musaca (3), Musalar, Sakallar, Sarılar, Süleyman, Süleymanlı, Sünnetçiler, Taşçılar, Yağcılar, Yeğenoba, Türkmen.

TÜREMİŞ YERADLARI

Yapısında toponimcil ekler bulunan yer adlarıdır. Toponimcil ekler konusunda tartışmalar bulunmaktadır. Donidze, yer adı bilimcilerinin ve dilbilimcilerin yapım eklerinin hepsini toponimcil ek kabul etmelerine karşı çıkarak toponimcil ekleri /+IIk/, /+II/, /+IAk/ ekleri ile sınırlandırmaktadır. Örneğin yer adlarında kullanılan /+CI/ ekinin (Balıkçı, Demirci vb.) meslek bildiren bir ek olduğunu dolayısıyla toponimcil bir ek olamayacağını ifade etmektedir (Şahin, 2007; Donidze, 1971).

Türkçe Ek Alarak Oluşan Türemiş Yeradları

İsim Yapım Eki Niteliğindeki Toponimcil Ekler

/-AgAn/: Bu ek, bir kalıplaşma aşamasından geçerek eklendiği kelimeden yeradları yapar (Korkmaz, 2009: 166; Alkayış, 2007).

Yatağan “yat-ağan”.

/+CA/: Üzerine geldiği kelimeyi yeradı yaparak “yakınlık, yakın olma” anlamı verir (Şahin, 2007: 7; Akdeniz ve Şahin, 2014).

Akarca “akar+ca”, Çalca “çal+ca”, Çatalca “çatal+ca”, Çilçe “çil+çe”, Çubukça “çubuk+ça”, Damlaca “damla+ca”, Doğuca “doğu+ca”, Evlice “evli+ce”, İsaca “isa+ca”, Kızılca “kızıl+ca”, Koruca “koru+ca”, Kovalca “kova+ca”.

/+CI/: Bu ek, eklendiği ada meslek ve uğraşı anlamı katar (Korkmaz, 2009: 42; Banguoğlu, 2004).

Barutçu “Barut+çu”, Cebeci “cebe+ci”, Çanakçı “çanak+çı”, Damcı “dam+cı”, Demirci “demir+ci”, Doğancı (2) “doğan+cı”, Dolancı “dolan+cı”, Dolapçı “dolap+cı”, Hancı “han+cı”, Kabakçı “kabak+cı”, Kahveci (2) “kahve+ci”, Kalburcu “kalbur+cu”, Katırcı “katır+cı”, Kireççi “kireç+ci”, Kömürcü (2) “kömür+cü”, Mazıcı (2) “mazi+cı”, Pekmezci “pekmez+ci”, Sağrakçı “sağrak+çı”, Sakızcı “sakız+cı”, Tahtacı (2) “tahta+cı”, Topçu “top+çu”, Urgancı “urgan+cı”.

+CI ekiyle kurulmuş olan adların +IAr ekiyle genişletildiği de görülmektedir.

Hancılar “han+cı+lar”, Sabancılar “saban+cı+lar”, Semerciler “semer+ci+ler”, Sepetciler “sepet+ci+ler”, Tahtacılar “tahta+cı+lar”.

/+CIK/: Bu ek, yeradlarında üzerine geldiği kelimeye küçültme ve sevimlilik anlamları katar (Şahin, 2007: 7, Akalın, 1997).

Ahmetcik, “Ahmet+cik”, Ayşecik “Ayşe+cik”, Ayvacık “ayva+cık”, Bahçecik “bahçe+cik”, Baklacık “bakla+cık”, Çakmakcık “çakmak+cık”, Çınarcık (2) “çınar+cık”, Gölcük (6) “göl+cük”, Kadıncık “kadın+cık”, Kargacık (2) “karga+cık”, Kavecik “kave+cik”, Kayacık (3) “kaya+cık”, Konyacık

"konya+cık", Kuyucuk "kuyu+cuk", Kuzguncuk "kuzgun+cuk", Ovancık "ovan+cık", Örencik "ören+cık", Pınarcık (4) "pınar+cık", Soğulcak "soğul+cak", Söğütcük (2) "söğüt+cük", Tavşancık (2) "tavşan+cık", Teknecik (2) "tekn+cık", Tepecik "tepe+cık", Tuğlacık "tuğla+cık", Turnacık "turna+cık", Tuzlacık "tuzla+cık", Ulucak (3) "ulu+cak", Üyücek (2) "üyü+cek", Yaylacık "yayla+cık", Yılanlık "yılan+cık".

/+IA(-k)/: Bu ek, eklendiği kelimeyi yeradı yaparak "yer, arazi" anlamı verir (Korkmaz, 2009: 49; Şaşmaz, 2014).

Kışla (6) "kış+la", Kışlak "kış+lak", Kozlak "koz+lak", Tuzla (2) "tuz+la", Yayla (2) "yay+la".

/+II/: Eklendiği sözcüğü yeradı yaparak sözcüğe "sahip olma, üzerinde bulundurma, o özelliği taşıma" anlamı verir (Korkmaz, 2009: 54; Sezen, 2006).

Avdalı (2) "avda+lı", Ayrılı "ayrı+lı", Bulamalı "bulama+lı", Çanakçılı "çanakçı+lı", Ecinli "ecin+li", Erdelli "erdel+li", Eşeli "eşe+li", Fırınlı "fırın+lı", Frenkli "frenk+li", Gülüklü "gülük+lü", Heybeli "heybe+li", İmirli "imir+li", Kapaklı "kapak+lı", Karanlı "karan+lı", Kayganlı "kaygan+lı", Kazallı "kazal+lı", Kocaklı "kocak+lı", Kumralı "kumra+lı", Külahlı "külâh+lı", Midilli "midil+li", Muslu "mus+lu", Muşlu "muş+lu", Muşraklı "muşrak+lı", Poyralı "poyra+lı", Samaklı "samak+lı", Selçikli "selçik+li", Selvili "selvi+li", Sindelli "sindel+li", Sirnekli "sirnek+li", Söğütlü (2) "söğüt+lü", Sümbüllü "sümbül+lü", Termenli "termen+li", Tütenli "tüten+li", Yeşilli "yeşil+li".

+II ekiyle kurulan adların +cA ekiyle genişletildiği de görülmektedir.

Çamlıca "çam+lı+ca", Dalıca "dal+lı+ca", Kanlıca "kan+lı+ca", Taşlıca (2) "taş+lı+ca", Topluca "top+lu+ca".

+II ekiyle kurulan adların +lAr ekiyle genişletildiği de görülmektedir.

Boyalılar "boya+lı+lar", Moralılar "mora+lı+lar", Yağlılar "yağ+lı+lar".

/+III/: Eklendiği sözcükleri yeradı yaparak "nesnenin çokça, toplu olarak bulunduğu yer" anlamı verir (Korkmaz, 2009: 56; Satış, 1994).

Asırlık "asır+lık", Aşılık (2) "aşı+lık", Baklalık (2) "bakla+lık", Ballık (5), Boyalık (2) "boya+lık", Buğdaylık "buğday+lık", Buzağılık "buzağı+lık", Cıvalık "cıva+lık", Çakmaklık "çakmak+lık", Çamlık (2) "çam+lık", Çıraklık "çırak+lık", Çırlık "çır+lık", Çöğürlük "çöğür+lük", Çötenlik "çöten+lik", Dallık (2) "dal+lık", Güvenlik "güven+lik", Harmanlık "harman+lık", İğdelik "iğde+lik", İğnelik "iğne+lik", İncirlik "incir+lik", Kamçılık "kamçı+lık", Kızıllık "kızıl+lık", Köşrelik (2) "köşre+lik", Lalelik (2) "lale+lik", Leçelik "leçe+lik", Mezarlık "mezar+lık", Payamlık "payam+lık", Samanlık "saman+lık", Sövenlik "söven+lik", Sulamalık "sulama+lık", Şeftalilik "şeftali+lik", Ütüklük "ütük+lük", Yaylalık "yayla+lık", Yazlık (3) "yaz+lık", Yellik "yel+lik", Yemlik "yem+lik", Zeytinlik "zeytin+lik".

Fiilimsi Kökenli Toponimcil Ekler

Yer adlarının kuruluşlarında sıfat-fiil ekleri de önemli yer tutmaktadır. Sıfat-fiil ekleriyle kurulu yer adlarının Türkçenin ilk yer adı örneklerine göre çağdaş yer adı örneklerinde daha sık rastlandığı ve çeşitlendiği görülmektedir. /-GAn/, Eski dönemlerden beri Türkçe yer adlarında görülen ve bugün de tüm Türk dünyasını yer adlarında en sık rastlanan sıfat-fiil ekidir. Divanü Lûgatit-Türk'te yer alan 'Tavuşgan Ögüz' ve 'Keygen' yer adları, sıfat-fiil eklerinin eski Türkçe yer adı örneklerinde de bulunduğunu göstermektedir. Tarihî süreç içerisinde yer adlarında

¹ Çanakçı köyü adlı bir köyün olması ve bu yeradının da adını bu köyden alması nedeniyle -cı eki ayrılmamıştır.

/+GAn/ ekinin dışında diğer sıfat-fiil eklerinin de (/mİş/, /-Ir/, /-Ar/, /-mAz/, /-TIK/ vb.) kullanıldığı görülmektedir (Şahin, 2007; Karacan, 2014).

/-AcAk/: Bu ek, tek heceli geçişli fiillerle kalıplaşarak kalıcı tahsis adları yapar (Korkmaz, 2009; Belce, 1968).

Bakacak “bak-acak”.

/-An/: Bu ek kalıplaşarak kalıcı adlar türetir (Korkmaz, 2009; İzdem, 1944; Baytop, 2007).

Kıran (9) “kır-an”, Öksüren “öksür-en”.

/mAz/: “Bu ek, eklendiği fiile süreklilik ve olumsuzluk anlamı katan sıfatlar türetir ve adlar önünde sıfat olarak kullanılır” (Korkmaz, 2009, Ayaz, 2006).

Geçilmez “geçil-mez”, Güldürmez “güldür-mez”, Gülmez “gül-mez”.

/-mİş/: Bu sıfat fiili eki, üzerine geldiği fiilden yeradı yapar.

Başlamış “başla-mış”, Kurtulmuş (3) “kurtul-muş”.

Çokluk Eki Niteliğindeki Toponimcil Ekler

/+lAr/: Üzerine geldiği sözcüğü yeradı yaparak sözcüğe, “çokluk ve topluluk” anlamı verir (Korkmaz, 2009: 51-52).

Alanlar “alan+lar”, Âşıklar, “âşik+lar”, Avcılar “avcı+lar”, Bağlar “bağ+lar”, Bahçeler “bahçe+lar”, Bekirler “bekir+lar”, Borcular “borcu+lar”, Çamlar “çam+lar”, Çayır (2) “çayır+lar”, Çevriyeler “cevriye+lar”, Davutlar “davut+lar”, Dingiller “dingil+lar”, Dolaylar “dolay+lar”, Felekler “felek+lar”, Hacılar (2) “hacı+lar”, Haraplar “harap+lar”, Harmanlar “harman+lar”, Kadallar “kadal+lar”, Kayalar “kaya+lar”, Kepirler “kepir+lar”, Kesikler “kesik+lar”, Kırılar (2) “kır+lar”, Kızlar (2) “kız+lar”, Kulaksızlar “kulaksız+lar”, Kumlar “kum+lar”, Marklar (2) “mark+lar”, Menteşeler “menteşe+lar”, Mestanlar “mestan+lar”, Muştullar “muştul+lar”, Örenler (2) “ören+lar”, Sokmalar “sokma+lar”, Şaraplar “şarap+lar”, Şehitler “şehit+lar”, Teraziler “terazi+lar”, Terziler “terzi+lar”, Yarıklar “yarık+lar”.

Arapça Ek Alarak Oluşan Türemiş Yeradları

/+iye/: Çalışmada +iye ekinin, “Sultan Abdülhâmid’in kızının adıyla kurulan” *Rahmiye* köyünde olduğu gibi, ism-i müennes olarak kullanıldığı görülmektedir. “Sultan Abdülhâmid’e şükran ifadesi olarak onun adının verildiği *Hamidiye* köyünde olduğu gibi, antroponim kaynaklı olarak yeradı yaptığı da görülmektedir. Ancak çalışmada, bu ekle kurulan yeradlarından *Bünyanosmaniye köyü* ve *Mecidiye beldesi* yeradlarında olduğu gibi bu ekin hangi işlevi üstlendiği tam olarak tespit edilemediği için bu ekle kurulan yeradlarında bir ayırım yapılmamıştır.

Birleşik Yeradları

Birleşik yapı, çalışmada görülen en yaygın yeradları arasındadır. Bu yapıdaki yeradları, isim tamlaması ve sıfat tamlaması kuruluşundadır.

İsim Tamlaması Kuruluşundaki Yeradları

İsim tamlaması kuruluşundaki yeradlarını belirtili ve belirtisiz isim tamlaması kuruluşundaki yeradları olmak üzere iki grupta ele alabiliriz.

Belirtili İsim Tamlaması Kuruluşundaki Yeradları

Ali'nin Pınarı "Ali+nin / pınar+ı",

ty tn

Çakırın Tepesi "Çakır+ın / tepe+si", Çolağın Tepesi "çolak+ın / tepe+si", Dülgerin Yeri "dülger+in / yer+i", Ellezin Yeri "İlyas+ın / yer+i", Gazinin Kuyusu "Gazi+nin / kuyu+su", Hanımın Çiftliği "hanım+ın / çiftlik+i", Hocanın Çeşmesi "Hoca+nın / çeşme+si", İmamın Pınarı "İmam+ın / pınar+ı", İzmirliğin Tepesi "İzmirliğin / tepe+si", Lonbarın Deresi "Lombur+un / dere+si", Palanın Tepesi "Pala+nın / tepe+si", Sağırın Deresi "Sağır+ın / dere+si", Sepetçinin Yeri "Sepetçi+nin / yer+i", Şanlının Deresi "Şanlı+nın / dere+si", Urgancının Sırtı "Urgancı+nın / sırt+ı", Uzunun Kırması "Uzun+un / kır+ı", Yetimin Sırtı "yetim+in / sırt+ı", Yörüğün Çeşmesi "Yörük+ün / çeşme+si", Yörüğün Deresi "Yörük+ün / dere+si". Belirtili isim tamlaması grubundaki yeradlarını tamlayan ve tamlanan unsurlarının yapısına göre, tamlayan unsuru kelime grubu olan belirtili isim tamlaması kuruluşundaki yeradları, tamlanan unsuru kelime grubu olan belirtili isim tamlaması kuruluşundaki yeradları ve hem tamlayan hem tamlanan unsuru kelime grubu olan belirtili isim tamlaması kuruluşundaki yeradları olmak üzere kendi içinde üç gruba ayırabiliriz:

Tamlayan Unsuru Kelime Grubu Olanlar

Bu grupta yer alan adlar, belirtili isim tamlaması şeklinde olup, tamlayan unsurları kelime grubu biçimindedir. Bu yapıdaki belirtili isim tamlamalarının tamlayan unsuru birleşik isim grubu biçimindedir.

Tamlayan Unsuru Birleşik İsim Grubu Olanlar

Bu grupta yer alan belirtili isim tamlaması yapısındaki yeradının tamlayan unsuru birleşik isim grubu yapısındadır.

Kocayusufun Zeytinliği "Koca-Yusuf+un / zeytinlik+i",

ty tn

Tamlanan Unsuru Kelime Grubu Olanlar

Bu grupta bulunan yeradları belirtili isim tamlaması kuruluşunda olup, tamlanan unsuru kelime grubu biçimindedir. Bu kelime grubu ise, belirtisiz isim tamlaması kuruluşundadır.

Tamlanan Unsuru Belirtisiz İsim Tamlaması Olanlar

Bu grupta bulunan belirtili isim tamlaması kuruluşundaki yeradının tamlanan unsuru belirtisiz isim tamlaması yapısındadır.

Zeynebinharman yeri "Zeynep+in / harman-yer+i".

ty tn

Hem Tamlayan Hem Tamlanan Unsuru Kelime Grubu Olanlar

Bu grupta yer alan belirtili isim tamlaması yapısındaki yeradının hem tamlayan hem tamlanan unsuru kelime grubu kuruluşundadır. Bunlar, tamlayan ve tamlanan unsurların yapısına göre tamlayan unsuru unvan grubu tamlanan unsuru belirtisiz isim tamlaması kuruluşundaki yeradları olarak bir alt başlığa ayrılır.

Tamlayan Unsuru Unvan Grubu Tamlanan Unsuru Belirtisiz İsim Tamlaması Olanlar

Bu grupta yer alan belirtili isim tamlaması yapısındaki yeradının, kelime grubu kuruluşundaki tamlayan unsuru unvan grubu, tamlanan unsuru ise belirtisiz isim tamlaması yapısındadır.

İsmailbeyindam Yeri “*İsmail Bey+in / dam-yer+i*”

ty	tn	ty	tn
ty			tn

Belirtisiz İsim Tamlaması Kuruluşundaki Yeradları

Belirtisiz isim tamlaması kuruluşundaki yeradları, isimler içerisinde en yaygın olarak görülen yapıdır (Şahin, 2007; Ada, 2012).

Ağa Yeri “*ağa / yer+i*”,

ty	tn
----	----

Ahmet Tepesi (2) “*Ahmet / tepe+si*”, Ayan Tepesi “*ayan / tepe+si*”, Bayram Deresi “*Bayram / dere+si*”, Bey Deresi “*bey / dere+si*”, Burhan Tepesi “*Burhan / tepe+si*”, Büknüş Köyü “*büknüş / köy+ü*”, Cafer Çeşmesi “*Cafer / çeşme+si*”, Cemal Deresi “*Cemal / dere+si*”, Çakırak Taşlığı “*Çakırak / taşlık+ı*”, Çoban Deresi “*çoban / dere+si*”, Dalmanlı Mevki(s)i “*dalmanlı / mevki+(s)i*”, Dağdere Beldesi “*Dağdere / belde+si*”, Dede Deresi “*dede / dere+si*”, Dede Sırtı “*dede / sırt+ı*”, Dede Tepesi (4) “*dede / tepe+si*”, Dolma Deresi “*dolma / dere+si*”, Domuz Tepesi “*domuz / tepe+si*”, Fatma Çeşmesi “*Fatma / çeşme+si*”, Hafız Tepesi “*hafız / tepe+si*”, Hasan Sırtı “*Hasan / sırt+ı*”, Hasan Tepesi “*Hasan / tepe+si*”, Hatip Çeşmesi “*Hatip / çeşme+si*”, Haydar Deresi “*Haydar / dere+si*”, Haznedar Tepesi “*haznedar / tepe+si*”, Hıdır Kuyusu “*Hıdır / kuyu+su*”, Himmet Deresi (2) “*Himmet / dere+si*”, İğdecik Deresi “*iğdecik / dere+si*”, İğdecik Tepesi “*iğdecik / tepe+si*”, İmam Dağı “*imam / dağ+ı*”, Kalkan Sırtı “*kalkan / sırt+ı*”, Kamil Çiftliği “*Kamil / çiftlik+i*”, Kanber Deresi “*Kanber / dere+si*”, Kanber Tepesi “*Kanber / tepe+si*”, Korkut Deresi “*Korkut / dere+si*”, Korkut Sırtı “*Korkut / sırt+ı*”, Korkut Tepesi “*Korkut / tepe+si*”, Kürgaranti Sırtı “*kürgaranti / sırt+ı*”, Mahmut Tepesi “*Mahmut / tepe+si*”, Medar Çayı “*Medar / çay+ı*”, Mezarbaşı “*mezar / baş+ı*”, Musa Çeşmesi “*Musa / çeşme+si*”, Mutlu Sırtı “*mutlu / sırt+ı*”, Mülazım Yeri “*Mülazım / yer+i*”, Nurullah Tepesi “*Nurullah / tepe+si*”, Osman Çeşmesi “*Osman / çeşme+si*”, Osmansu Deresi “*Osmansu / dere+si*”, Sazak Burnu “*sazak / bur(u)n+u*”, Sazak Çeşmesi “*sazak / çeşme+si*”, Sazak Deresi (5) “*sazak / dere+si*”, Selver Çeşmesi “*Selver / çeşme+si*”, Sinan Deresi “*Sinan / dere+si*”, Sinan Sırtı “*Sinan / sırt+ı*”, Sinan Tepesi “*Sinan / tepe+si*”, Şahin Kuyusu “*Şahin / kuyu+su*”, Taşaltı “*taş / alt+ı*”, Tütün Yeri “*tütün / yer+i*”, Ümmet Sırtı “*Ümmet / sırt+ı*”, Veli Tepesi “*Veli / tepe+si*”, Yatak Yeri “*yatak / yer+i*”, Yeğenoba Deresi “*yeğenoba / dere+si*”.

Belirtisiz isim tamlaması kuruluşundaki yeradları, tamlayan ve tamlanan unsurlarına göre, tamlayan unsuru kelime grubu olan, tamlanan unsuru kelime grubu olan ve hem tamlayan hem tamlanan unsuru kelime grubu olan belirtisiz isim tamlaması kuruluşundaki yeradları olmak üzere üç gruba ayrılabilir:

Tamlayan Unsuru Kelime Grubu Olanlar

Bu grupta yer alan belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradlarını, kelime grubu biçimindeki tamlayan unsurlarının yapısına göre, belirtili isim tamlaması, belirtisiz isim tamlaması, sıfat tamlaması, unvan grubu, birleşik isim grubu ve sıfat-fiil grubu kuruluşunda olan belirtisiz isim tamlaması kuruluşundaki yeradları olmak üzere altı grupta ele alınabilir.

Tamlayan Unsuru Belirtili İsim Tamlaması Olanlar

Bu grupta yer alan belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradlarının kelime grubu kuruluşundaki tamlayan unsurları belirtili isim tamlaması yapısındadır.

Ayanınıyatağı Tepesi "ayan+ın-yatak+ı / tepe+si",

ty tn

Bayramınıyurdu Tepesi "Bayram+ın-yurt+u / tepe+si", Çalıklarınıyazyurdu Mevki(s)i "Çalıklar+ın-yaz-yurt+u / mevki+(s)i", Çorağınbaşı Tepesi "çorak+ın-baş+ı / tepe+si", Efendinindeğirmeni Mevki(s)i, "efendi+nin-değirmen+i / mevki+(s)i", Güllününpınarı Mevki(s)i, "Güllü+nün-pınar+ı / mevki+(s)i", Hatibinkuyusu Mevki(s)i, "Hatip+ın-kuyu+su / mevki+(s)i", Kabağıntaş Sırtı "kabak+ın-taş+ı / sırt+ı", Karınınmezarlığı Mevki(s)i "karı+nın-mezarlık+ı / mevki+(s)i", Kartıyeri Sırtı "kart+ın-yer+i / sırt+ı", Keçeninkırı Sırtı "keçe+nin-kır+ı / sırt+ı", Kumunbaşı Mevki(s)i "kum+un-baş+ı / mevki+(s)i".

Bu grupta yer alan tamlayan unsur belirtili isim tamlaması yapısındaki yeradlarının iki tanesinin tamlayan unsurlarının tamlayan unsurları da kelime grubudur.

Bunlar birleşik isim grubu kuruluşundadır.

İlyaskayanınkuyusu Mevki(s)i "İlyas-Kaya+nın / kuyu+su / mevki+(s)i",

ty	tn
ty	tn

Kocaaliniçeşmesi Mevki(s)i "Koca-Ali+nin / çeşme+si / mevki+(s)i".

Tamlayan Unsuru Belirtisiz İsim Tamlaması Olanlar

Bu grupta yer alan belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradlarının kelime grubu kuruluşundaki tamlayan unsurları belirtisiz isim tamlaması yapısındadır.

Abdullahçeşmesi Mevki(s)i "Abdullah-çeşme+si / mevki+(s)i"

ty tn

Abdullahkuyusu Mevki(s)i "Abdullah-kuyu+su / mevki+(s)i", Abdülyılmazpınarı Mevki(s)i "Abdülyılmaz-pınar+ı / mevki+(s)i", Ağılbaşı Tepesi "ağıl-baş+ı / tepe+si", Ağılönü Tepesi "ağıl-ön+ü / tepe+si", Akçamkaşı Mevki(s)i "akçam-kaş+ı / mevki+(s)i", Alacakonağı Tepesi "alaca-konak+ı / tepe+si", Alanbaşı Sırtı "alan-baş+ı / sırt+ı", Alioğlu Deresi "Ali-oğ(u)l+u / dere+si", Andıkçukuru Deresi (2) "andık-çukur+u / dere+si", Andıkdeli Tepesi "andık-deli+(ği) / tepe+si", Andıkırı Tepesi "andık-kır+ı / tepe+si", Arabakırığı Sırtı "araba-kırık+ı / sırt+ı", Arapmezarı Tepesi "Arap-mezar+ı / tepe+si", Arıkaşı Tepesi "arı-kaş+ı / tepe+si", Artaşı Tepesi "arı-taş+ı / tepe+si", Asarçeşmesi Mevki(s)i "asar-çeşme+si / mevki+(s)i", Asmalıçeşmesi Mevki(s)i "asmalı-çeşme+si / mevki+(s)i", Avderneği Tepesi "av-dernek+i / tepe+si", Ayvacıçeşmesi Mevki(s)i "ayvacı-çeşme+si / mevki+(s)i", Bağbaşı Mevki(s)i "bağ-baş+ı / mevki+(s)i", Bağlararkası Mevki(s)i "bağlar-arka+sı / mevki+(s)i", Bağlarbaşı Mevki(s)i "bağlar-baş+ı / mevki+(s)i", Bağlarbaşı Sırtı "bağlar-baş+ı / sırt+ı", Bağlaryanı

Sırtı “bağlar-yan+ı / sırt+ı”, Bahçecikkaynağı Mevki(s)i “bahçecik-kaynak+ı / mevki+(s)i”, Bakacakkaşı Mevki(s)i “bakacak-kaş+ı / mevki+(s)i”, Balıkkırı Tepesi “balık-kır+ı / tepe+si”, Baltacıçeşmesi Mevki(s)i “baltacı-çeşme+si / mevki+(s)i”, Bekirkonağı Tepesi “Bekir-konak+ı / tepe+si”, Bileytaşı Sırtı “biley-taş+ı / sırt+ı”, Binekleri Tepesi “binek-yer+ı / tepe+si”, Boğazyarı Deresi “boğaz-yar+ı / dere+si”, Burçaktarlası Mevki(s)i “burçak-tarla+ı / mevki+(s)i”, Çakıcıkuyusu Mevki(s)i “Çakıcı-kuyu+su / mevki+(s)i”, Çalıldüzü Tepesi “çalı-düz+ü / tepe+si”, Çamlıçeşmesi Mevki(s)i “çamlı-çeşme+si / mevki+(s)i”, Çamönü Köyü “çam-ön+ü / köy+ü”, Çamyüzü Mevki(s)i “çam-yüz+ü / mevki+(s)i”, Çanacıkkaşı Mevki(s)i “çanacık-kaş+ı / mevki+(s)i”, Çanakçukuru Tepesi “çanak-çukuru / tepe+si”, Çankalkuyusu Mevki(s)i “çankal-kuyu+su / mevki+(s)i”, Çavdarçukuru Sırtı “çavdar-çukuru / sırt+ı”, Çayaltı Mevki(s)i “çay-alt+ı / mevki+(s)i”, Çayırgeçidi Tepesi “çayır-gedik+ı / tepe+si”, Çayyüzü Mevki(s)i “çay-yüz+ü / mevki+(s)i”, Çelebidüzü Mevki(s)i “celebi-düz+ü / mevki+(s)i”, Çerkeztaşı Tepesi “Çerkez-taş+ı / tepe+si”, Çetmimizearı Sırtı “çetmi-mezar+ı / sırt+ı”, Çıraktaşı Sırtı “çırak-taş+ı / sırt+ı”, Çitakdeğirmeni Mevki(s)i “çitak-değirmen+ı / mevki+(s)i”, Çitakyakası Mevki(s)i “çitak-yaka+ı / mevki+(s)i”, Çiftlikyüzü Deresi “çiftlik-yüz+ü / dere+si”, Çiftlikyüzü Sırtı “çiftlik-yüz+ü / sırt+ı”, Çiğdemgüneyi Tepesi “çiğdem-güney+ı / tepe+si”, Çobançeşmesi Mevki(s)i “çoban-çeşme+si / mevki+(s)i”, Çobandamları Mevki(s)i “çoban-damlar+ı / mevki+(s)i”, Çobankuyusu Mevki(s)i “çoban-kuyu+su / mevki+(s)i”, Çobankuyusu Mevki(s)i “çoban-kuyu+su / mevki+(s)i”, Çobanoğlu Deresi “çoban-oğ(u)l+u / dere+si”, Çobanyatağı Tepesi “çoban-yatak+ı / tepe+si”, Çamaltı Düzlüğü “çam-alt+ı / düzlük+ü”, Çoruhkırı Tepesi “çoruh-kır+ı / tepe+si”, Çökecikkaşı Mevki(s)i “çökecik-kaş+ı / mevki+(s)i”, Dağdibi Mahallesi “dağ-dip+ı / mahalle+si”, Dağüstü Sırtı “dağ-üst+ü / sırt+ı”, Dalünü Sırtı “dal-ün+ü / sırt+ı”, Danaormanı Mevki(s)i “dana-orman+ı / mevki+(s)i”, Darbükü Deresi “darı-bük+ü / dere+si”, Davulcukuzu Deresi “davulcu-kuz+u / dere+si”, Dayıoğlu Köyü “dayı-oğ(u)l+u / köy+ü”, Dedekoltuğu Mevki(s)i “dede-koltuk+u / mevki+(s)i”, Dedeüstü Tepesi “dede-üst+ü / tepe+si”, Dede-yatağı Sırtı “dede-yatak+ı / sırt+ı”, Dede-yatağı Tepesi “dede-yatak+ı / tepe+si”, Dede-yeri Tepesi “dede-yer+ı / tepe+si”, Değirmenbaşı Sırtı “değirmen-baş+ı / sırt+ı”, Değirmenbaşı Tepesi “değirmen-baş+ı / tepe+si”, Değirmencivarı Mevki(s)i “değirmen-civar+ı / mevki+(s)i”, Değirmenkaşı Mevki(s)i “değirmen-kaş+ı / mevki+(s)i”, Demircitarlası Sırtı “demirci-tarla+ı / sırt+ı”, Develbeli Tepesi “deve-bel+ı / tepe+si”, Devayolu Tepesi “deve-yol+u / tepe+si”, Dibekyeri Sırtı “dibek-yer+ı / sırt+ı”, Dikmensazağı Pınarı “dikmen-sazak+ı / pınar+ı”, Doğananası Tepesi “doğan-ana+ı / tepe+si”, Doğanlıçeşmesi Mevki(s)i “doğanlı-çeşme+si / mevki+(s)i”, Domuzkörü Sırtı “domuz-kör+ü / sırt+ı”, Döllükkırı Sırtı “döllük-kır+ı / sırt+ı”, Döşektaş Tepesi “döşek-taş+ı / tepe+si”, Ebekayas Mahallesi “ebe-kaya+ı / mahalle+si”, Ekinsuyu Deresi “ekin-su+yu / dere+si”, Ekmekçikuyusu Mevki(s)i “ekmekçi-kuyu+su / mevki+(s)i”, Emençayırı Mevki(s)i “emen-çayır+ı / mevki+(s)i”, Feriye Sırtı “feri-yer+ı / sırt+ı”, Fırınıyeri Deresi “fırın-yer+ı / dere+si”, Gelinkuyusu Mevki(s)i (2) “gelin-kuyu+su / mevki+(s)i”, Geyikkısığı Sırtı “geyik-kısığ+ı / sırt+ı”, Göçyolu Sırtı (2) “göç-yol+u / sırt+ı”, Göçyolu Tepesi “göç-yol+u / tepe+si”, Gölbaşı Sırtı “göl-baş+ı / sırt+ı”, Gölbaşı Tepesi “göl-baş+ı / tepe+si”, Gölcükkaşı Mevki(s)i “gölcük-kaş+ı / mevki+(s)i”, Gölyeri Deresi (2) “göl-yer+ı / dere+si”, Gölyeri Sırtı (2) “göl-yer+ı / sırt+ı”, Gölyeri Tepesi “göl-yer+ı / tepe+si”, Gözettaş Mevki(s)i “gözet-taş+ı / mevki+(s)i”, Guccaçeşmesi Mevki(s)i “gucca-çeşme+si / mevki+(s)i”, Güdükçeşmesi Mevki(s)i “güdük-çeşme+si / mevki+(s)i”, Gürdesoğlu Deresi “gürdes-oğ(u)l+u / dere+si”, Güvemici Mevki(s)i “güvem-iç+ı / mevki+(s)i”, Haccaçeşmesi Mevki(s)i “hacca-çeşme+si / mevki+(s)i”, Hacılaryatağı Sırtı “hacılar-yatak+ı / sırt+ı”, Hacıoğulları Mahallesi “hacı-oğullar+ı / mahalle+si”, Hamamlıçeşmesi Mevki(s)i “hamamlı-çeşme+si / mevki+(s)i”, Hamitdeğirmeni Mevki(s)i “Hamit-değirmen+ı / mevki+(s)i”, Hamittuzlası Tepesi “Hamit-tuzla+ı / tepe+si”, Harlakçeşmesi Mevki(s)i “harlak-çeşme+si / mevki+(s)i”, Harlekgediği Sırtı “harlek-gedik+ı / sırt+ı”, Hasansuyu Deresi “hasan-su+yu / dere+si”, Haşhaşlıkpınarı Mevki(s)i “haşhaşlık-pınar+ı / mevki+(s)i”, Havutlualtları Sırtı “havutlu-altlar+ı / sırt+ı”, Havuzgediği Sırtı “havuz-gedik+ı / sırt+ı”, Havuziçi Sırtı “havuz-iç+ı / sırt+ı”, Hayitözü Mevki(s)i “hayıt-öz+ü / mevki+(s)i”, Hayratçeşmesi Mevki(s)i “hayrat-çeşme+si / mevki+(s)i”, Heykayas Tepesi “hey-kaya+ı / tepe+si”, Ilıcapınarı

Mevki(s)i “ılıca-pınar+ı / mevki+(s)i”, İnbaşı Tepesi “in-baş+ı / tepe+si”, İncirlikuyusu Mevki(s)i “incirli-kuyu+su / mevki+(s)i”, İncirlişarını Mevki(s)i “incirli-pınar+ı / mevki+(s)i”, İnönü Deresi “in-ön+ü / dere+si”, İsaca Yaylası Mevki(s)i “İsaca-Yayla+ı / mevki+(s)i”, İskelearkaşı Mevki(s)i “iskele-arka+ı / mevki+(s)i”, İzmirbağları Mevki(s)i “İzmir-bağlar+ı / mevki+(s)i”, Kadıdağı Köyü “kadı-dağ+ı / köy+ü”, Kadıkuyusu Mahallesi “kadı-kuyu+su / mahalle+si”, Kahvecigermesi Tepesi “kahveci-germe+si / tepe+si”, Kalealtı Mevki(s)i “kale-alt+ı / mevki+(s)i”, Kanatoğlu Sırtı “kanat-oğ(u)l+u / sırt+ı”, Kanlıoğlu Tepesi “kanlı-oğ(u)l+u / tepe+si”, Karabacakçeşmesi Mevki(s)i “Karabacak-çeşme+si / mevki+(s)i”, Karabaşgediği Sırtı “Karabaş-gedik+ı / sırt+ı”, Karaköyaltı Tepesi “Karaköy-alt+ı / tepe+si”, Kartalkonağı Sırtı “kartal-konak+ı / sırt+ı”, Kaşaktaşı Sırtı “kaşak-taş+ı / sırt+ı”, Katırcıdağı Mevki(s)i “katırcı-dağ+ı / mevki+(s)i”, Katranyalağı Tepesi “katran-yalak+ı / tepe+si”, Kavaklıçeşmesi Mevki(s)i “kavaklı-çeşme+si / mevki+(s)i”, Kayaaltı Deresi “kaya-alt+ı / dere+si”, Kayabaşı Tepesi “kaya-baş+ı / tepe+si”, Kayacıkdeğirmeni Mevki(s)i “Kayacık-değirmen+ı / mevki+(s)i”, Kayalıçeşmesi Mevki(s)i “Kayalı-çeşme+si / mevki+(s)i”, Kayalıoğlu Beldesi “Kayalı-oğ(u)l+u / belde+si”, Kayışalanı Tepesi “kayış-alan+ı / tepe+si”, Keçiyatağı Mevki(s)i “keçi-yatak+ı / mevki+(s)i”, Keklikbağları Tepesi “keklik-bağlar+ı / tepe+si”, Kestaneyanı Deresi “kestane-yan+ı / dere+si”, Kındıroğlu Çiftliği “Kındır-oğ(u)l+u / çiftlik+ı”, Kırackuyusu Mevki(s)i “kırac-kuyu+su / mevki+(s)i”, Kıraltı Çeşmesi “kır-alt+ı / çeşme+si”, Kıraltı Deresi “kır-alt+ı / dere+si”, Kıranyeri Sırtı “kır-an-yer+ı / sırt+ı”, Kırardı Deresi “kır-ard+ı / dere+si”, Kırıldık yolu Sırtı “kırıldık-yol+u / sırt+ı”, Kırkuyusu Mevki(s)i “kır-kuyu+su / mevki+(s)i”, Kırüstü Tepesi “kır-üst+ü / tepe+si”, Kışlaici Deresi “kışla-iç+ı / dere+si”, Kızancıkmezarlığı Mevki(s)i “kızancık-mezarlık+ı / mevki+(s)i”, Kızçeşmesi Mevki(s)i “kız-çeşme+si / mevki+(s)i”, Kızkuyusu Mevki(s)i “kız-kuyu+su / mevki+(s)i”, Kızlaralanı Köyü “kızlar-alan+ı / köy+ü”, Kirazdüzü Tepesi “kiraz-düz+ü / tepe+si”, Kireççiçeşmesi Mevki(s)i “kireççi-çeşme+si / mevki+(s)i”, Kireçocağı Deresi “kireç-ocak+ı / dere+si”, Kireçocağı Tepesi “kireç-ocak+ı / tepe+si”, Kirsekıranı Tepesi “kirse-kıran+ı / tepe+si”, Koyuneğrisi Sırtı “koyun-eğri+si / sırt+ı”, Kökyeri Tepesi “kök-yer+ı / tepe+si”, Köseoğlu Tepesi “Köse-oğ(u)l+u / tepe+si”, Köyüstü Sırtı “köy-üst+ü / sırt+ı”, Kumçukuru Tepesi “kum-çukur+u / tepe+si”, Kurtkuyusu Mevki(s)i “kurt-kuyu+su / mevki+(s)i”, Kurttaş Sırtı “kurt-taş+ı / sırt+ı”, Kuyu Yeri Mevki(s)i “kuyu-yer+ı / mevki+(s)i”, Küllüçukuru Mevki(s)i “külli-çukur+u / mevki+(s)i”, Kürecipınarı Mevki(s)i “küreci-pınar+ı / mevki+(s)i”, Malmüdüğü Yeri “mal-müdüğü / yer+ı”, Mandraaltı Tepesi “mandra-alt+ı / tepe+si”, Masantıpınarı Mevki(s)i “masantı-pınar+ı / mevki+(s)i”, Mercankuyusu Mevki(s)i “mercan-kuyu+su / mevki+(s)i”, Mersinligölcüğü Tepesi “mersinli-gölcük+ü / tepe+si”, Mezaraltı Tepesi “mezar-alt+ı / tepe+si”, Mezarardı Deresi “mezar-ard+ı / dere+si”, Mezarbaşı Tepesi “mezar-baş+ı / tepe+si”, Mezargediği Tepesi “mezar-gedik+ı / tepe+si”, Mezarlıkaltı Mevki(s)i “mezarlık-alt+ı / mevki+(s)i”, Mezarüstü Tepesi “mezar-üst+ü / tepe+si”, Moryuvası Deresi “mor-yuva+ı / dere+si”, Musakuyusu Mevki(s)i “Musa-kuyu+su / mevki+(s)i”, Musataşı Tepesi “Musa-taş+ı / tepe+si”, Muslukçeşmesi Mevki(s)i “musluk-çeşme+si / mevki+(s)i”, Naldökenkaşı Mevki(s)i “naldöken-kaş+ı / mevki+(s)i”, Namazcıkası Mevki(s)i “namazcı-kaş+ı / mevki+(s)i”, Namazlarkaşı Mevki(s)i “namazlar-kaş+ı / mevki+(s)i”, Ninegediği Tepesi “nine-gedik+ı / tepe+si”, Osmanoğlu Tepesi “Osman-oğ(u)l+u / tepe+si”, Öküzini Tepesi “öküz-in+ı / tepe+si”, Örenbaşı Tepesi “ören-baş+ı / tepe+si”, Örenbaşı Tepesi “ören-baş+ı / tepe+si”, Örençeşmesi Mevki(s)i “ören-çeşme+si / mevki+(s)i”, Pazaryolu Mahallesi “pazar-yol+u / mahalle+si”, Ramazankuyusu Mevki(s)i “Ramazan-kuyu+su / mevki+(s)i”, Samancıkaşı Mevki(s)i “samancı-kaş+ı / mevki+(s)i”, Sarıncönü Tepesi “Sarınc-ön+ü / tepe+si”, Satılmışkuyusu Mevki(s)i “Satılmış-kuyu+su / mevki+(s)i”, Sayyanı Mevki(s)i “say-yan+ı / mevki+(s)i”, Sazakalanı Sırtı “sazak-alan+ı / sırt+ı”, Sazakburnu Tepesi “sazak-bur(u)n+u / tepe+si”, Selçiklideğirmeni Mevki(s)i “selçikli-değirmen+ı / mevki+(s)i”, Selvigeği Tepesi “Selvi-gedik+ı / tepe+si”, Selviçiftliği Sırtı “selvi-çiftlik+ı / sırt+ı”, Sığireğreği Tepesi “sığır-eğrek+ı / tepe+si”, Sığirtmaççeşmesi Mevki(s)i “sığirtmaç-çeşme+si / mevki+(s)i”, Sığıryatağı Tepesi “sığır-yatak+ı / tepe+si”, Sinanoğlu Tepesi “Sinan-oğ(u)l+u / tepe+si”, Söğütlerboyu Mevki(s)i “söğütler-boy+u / mevki+(s)i”, Söğütlüçeşmesi Mevki(s)i “söğütlü-çeşme+si / mevki+(s)i”, Sökünaltı Mevki(s)i “sökün-

alt+ı / mevki+(s)i", Subaşı Gölü "*su-baş+ı / göl+ü*", Subaşı Tepesi "*su-baş+ı / tepe+si*", Süleyman Suyu Mevki(s)i "*Süleyman-kuyu+su / mevki+(s)i*", Sümbültaş Tepesi "*sümbül-taş+ı / tepe+si*", Şavklıbaşı Mahallesi "*şavklı-baş+ı / mahalle+si*", Taşaltı Deresi "*taş-alt+ı / dere+si*", Taşaltı Mevki(s)i "*taş-alt+ı / mevki+(s)i*", Taşaltı Sırtı "*taş-alt+ı sırt+ı*", Taşaltı Tepesi "*taş-alt+ı / tepe+si*", Taşarası Mevki(s)i "*taş-ara+ı / mevki+(s)i*", Taşbaşı Tarlası "*taş-baş+ı / tarla+ı*", Taşboynu Sırtı "*taş-boy(u)n+u / sırt+ı*", Taşdibi Tepesi "*taş-dib+ı / tepe+si*", Tavşançukuru Mevki(s)i "*tavşan-çukur+u / mevki+(s)i*", Tekelkaşı Mevki(s)i "*tekel-kaş+ı / mevki+(s)i*", Termeliçeşmesi Mevki(s)i "*termeli-çeşme+si / mevki+(s)i*", Tosunçukuru Mevki(s)i "*tosun-çukur+u / mevki+(s)i*", Toyoğlu Sırtı "*Toy-oğ(u)l+u / sırt+ı*", Toyoğlu Tepesi "*Toy-oğ(u)l+u / tepe+si*", Tozluyeri Sırtı "*tozlu-yer+ı / sırt+ı*", Tuzlakaşı Mevki(s)i "*tuzla-kaş+ı / mevki+(s)i*", Türkmenkıranı Tepesi "*Türkmen-kıran+ı / tepe+si*", Türkmenkonağı Tepesi "*Türkmen-konak+ı / tepe+si*", Türkoğlu Tepesi "*Türk-oğ(u)l+u / tepe+si*", Tütünkeseği Tepesi "*tütün-kesik+ı / tepe+si*", Tütünyeri Tepesi "*tütün-yer+ı / tepe+si*", Uluçakçeşmesi Mevki(s)i "*ulucak-çeşme+si / mevki+(s)i*", Velilertaşı Sırtı "*Velilier-taş+ı / sırt+ı*", Velipınarı Mevki(s)i "*Veli-pınar+ı / mevki+(s)i*", Yağcıyeri Tepesi "*yağcı-yer+ı / tepe+si*", Yarbaşı Mevki(s)i "*yar-baş+ı / mevki+(s)i*", Yatakyeri Sırtı "*yatak-yer+ı / sırt+ı*", Yavaşyeri Tepesi "*yavaş-yer+ı / tepe+si*", Yaylakıranı Sırtı "*yayla-kıran+ı / sırt+ı*", Yazyurdu Mevki(s)i "*yaz-yurt+u / mevki+(s)i*", Yazyurdu Tepesi "*yaz-yurt+u / tepe+si*", Yeğenobadeğirmeni Mevki(s)i "*Yeğenoba-değirmen+ı / mevki+(s)i*", Yenisuyu Deresi "*yeni-su+yu / dere+si*", Yılandikkalesi Mevki(s)i "*yılancık-kale+si / mevki+(s)i*", Yılanpınarı Mevki(s)i "*yılan-pınar+ı / mevki+(s)i*", Yörükyeri Sırtı "*Yörük-yer+ı / sırt+ı*", Yumrudeğirmeni Mevki(s)i "*yumru-değirmen+ı / mevki+(s)i*", Zerdaligediği Tepesi "*zerdali-gedik+ı / tepe+si*", Zeybekçamlığı Sırtı "*zeybek-çamlık+ı / sırt+ı*", Zeybekyeri Deresi "*zeybek-yer+ı / dere+si*", Zeynelmezarlığı Mevki(s)i "*Zeynel-mezarlık+ı / mevki+(s)i*", Zeytindağı Tepesi "*zeytin-dağ+ı / tepe+si*".

Belirtisiz isim tamlaması kuruluşundaki yeradlarının bir kısmında tamlayan unsurundaki tamlayan eki düşmüştür. Ağılçakıl(ı) Pınarı "*ağıl-çakıl+ı / pınar+ı*", Ağılkaya(sı) Deresi "*ağıl-kaya+(sı) / dere+si*", Ağılmera(sı) Mevki(s)i "*ağıl-mera+(sı) / mevki+(s)i*", Alevpınar(ı) Tepesi "*alev-pınar+ı / tepe+si*", Alıtarla(sı) Sırtı "*Ali-tarla+(sı) / sırt+ı*", Arıtaş(ı) Mevki(s)i "*arı-taş+ı / mevki+(s)i*", Beşikkaya(sı) Burnu "*beşik-kaya+(sı) / bur(u)n+u*", Bileytaşı(ı) Deresi "*biley-taş+ı / dere+si*", Boğaztarla(sı) Deresi "*boğaz-tarla+(sı) / dere+si*", Boğaztarla(sı) Sırtı "*boğaz-tarla+(sı) / sırt+ı*", Bostanpınar(ı) Sırtı "*bostan-pınar+ı / sırt+ı*", Dağçukur(u) Deresi "*dağ-çukur+u / dere+si*", Damburun(u) Sırtı "*dam-burun+u / sırt+ı*", Dedeçam(ı) Deresi "*dede-çam+ı / dere+si*", Dedeçam(ı) Mevki(s)i "*dede-çam+ı / mevki+(s)i*", Dedeçam(ı) Sırtı "*dede-çam+ı / sırt+ı*", Dedeçam(ı) Tepesi "*dede-çam+ı / tepe+si*", Dedekeşik(i) Çeşmesi "*dede-kesik+ı / çeşme+si*", Dereekin(i) Mevki(s)i "*dere-ekin+ı / mevki+(s)i*", Deretarla(sı) Sırtı "*dere-tarla+(sı) / sırt+ı*", Dervişkuyu(su) Mevki(s)i "*derviş-kuyu+su / mevki+(s)i*", Domuzören(i) Deresi "*domuz-ören+ı / dere+si*", Ebekaya(sı) Tepesi "*ebe-kaya+(sı) / tepe+si*", Ebepınar(ı) Çeşmesi "*ebe-pınar+ı / çeşme+si*", Fatıçeşme(sı) Mevki(s)i "*fatı-çeşme+si / mevki+(s)i*", Gürcümezar(ı) Deresi "*Gürcü-mezar+ı / dere+si*", Hacalpınar(ı) Mevki(s)i "*hacal-pınar+ı / mevki+(s)i*", Hacıoluk(u) Çeşmesi "*hacı-oluk+u / çeşme+si*", Hacısu(yu) Çeşmesi "*hacı-su+yu / çeşme+si*", Hanpaşa(sı) Köyü "*han-paşa+(sı) / köy+ü*", Haydarçam(ı) Sırtı "*Haydar-çam+ı / sırt+ı*", Höyükkıran(ı) Tepesi "*höyük-kıran+ı / tepe+si*", Kadirbağ(ı) Deresi "*Kadir-bağ+ı / dere+si*", Kapıkaya(sı) Tepesi "*kapı-kaya+(sı) / tepe+si*", Kaplandağ(ı) Deresi "*kaplan-dağ+ı / dere+si*", Katırpınar(ı) Sırtı "*katır-pınar+ı / sırt+ı*", Kavakalan(ı) Köyü "*kavak-alan+ı / köy+ü*", Kavakçeşme(sı) Deresi "*kavak-çeşme+si / dere+si*", Kayaoluk(u) Çeşmesi "*kaya-oluk+u / çeşme+si*", Kayapınar(ı) Mevki(s)i "*kaya-pınar+ı / mevki+(s)i*", Kayapınar(ı) Tepesi "*kaya-pınar+ı / tepe+si*", Kazımçeşme(sı) Mevki(s)i "*Kazım-çeşme+si / mevki+(s)i*", Koruçalı(sı) Tepesi "*koru-çalı+(sı) / tepe+si*", Kozalan(ı) Mevki(s)i "*koz-alan+ı / mevki+(s)i*", Kumtarla(sı) Sırtı "*kum-tarla+(sı) / sırt+ı*", Kurtçeşme(sı) Mevki(s)i "*kurt-çeşme+si / mevki+(s)i*", Kurtdere(sı) Tepesi "*kurt-dere+si / tepe+si*", Kurtpınar(ı) Deresi "*kurt-pınar+ı / dere+si*", Kütükyeri(i) Sırtı "*kütük-yer+ı / sırt+ı*", Musaçam(ı) Tepesi "*Musa-çam+ı /*

tepe+si", Nalçakıran(ı) Tepesi "*nalça-kıran+(ı) / tepe+si*", Nazilliağıl(ı) Düzü "*Nazilli-ağıl+(ı) / düz+ü*", Nohuttepe(si) Sırtı "*nohut-tepe+(si) / sırt+ı*", Seyfioluk(u) Çeşmesi "*Seyfi-oluk+(u) / çeşme+si*", Sığıroluk(u) Çeşmesi "*sığır-oluk+(u) / çeşme+si*", Sıtmapınar(ı) Sırtı "*sıtma-pınar+(ı) / sırt+ı*", Şahinkaya(sı) Tepesi "*şahin-kaya+(sı) / tepe+si*", Talyurt(u) Tepesi "*tal-yurt+(u) / tepe+si*", Tilkigüney(i) Sırtı "*tilki-güney+(i) / sırt+ı*", Tilkigüney(i) Tepesi "*tilki-güney+(i) / tepe+si*", Yelekçam(ı) Sırtı "*yelek-çam+(ı) / sırt+ı*", Yelekçam(ı) Tepesi "*yelek-çam+(ı) / tepe+si*", Zulümtaş(ı) Sırtı "*zulüm-taş+(ı) / sırt+ı*".

Tamlayan unsuru belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradlarının bir kısmının tamlayan unsurlarının tamlayan unsurları da kelime grubudur.

Bunlardan bir kısmı birleşik isim grubu² kuruluşundadır.

Acemihüseyinkuyusu Mevki(s)i "*Acemi-Hüseyin / kuyu+su / mevki+(s)i*",

ty	tn
ty	tn

Çakıralıkuyusu Mevki(s)i "*Çakır-Ali / kuyu+su / mevki+(s)i*", Dedeveliçeşmesi Mevki(s)i "*Dede-Veli / çeşme+si / mevki+(s)i*", Hacıbayramçeşmesi Mevki(s)i "*Hacı-Bayram / çeşme+si / mevki+(s)i*", Hacıhalilkuyusu Mevki(s)i "*Hacı-Halil / kuyu+su / mevki+(s)i*", Hacıhasankuyusu Mevki(s)i "*Hacı-Hasan / kuyu+su / mevki+(s)i*", Hacıhasanönü Mevki(s)i "*Hacı-Hasan / ön+ü / mevki+(s)i*", Hacılyasçeşmesi Mevki(s)i "*Hacı-İlyas / çeşme+si / mevki+(s)i*", Hacımailkuyusu Mevki(s)i "*Hacı-İsmail / kuyu+su / mevki+(s)i*", Hacıosmankuyusu Mevki(s)i "*Hacı-Osman / kuyu+su / mevki+(s)i*", Karametkuyusu Mevki(s)i "*Kara-Mehmet / kuyu+su / mevki+(s)i*", Kızmetkuyusu Mevki(s)i "*Kız-Mehmet / çeşme+si / mevki+(s)i*", Kocaismailkuyusu Mevki(s)i "*Koca-İsmail / kuyu+su / mevki+(s)i*", Kulakdedemezarlığı Mevki(s)i "*Kulak-Dede / mezarlık+ı / mevki+(s)i*", Şerifalideğirmeni Mevki(s)i "*Şerif-Ali / değirmen+ı / mevki+(s)i*".

Bir kısmı sıfat tamlaması kuruluşundadır.

Akkuşçeşmesi Mevki(s)i "*ak-kuş / çeşme+si / mevki+(s)i*",

ty	tn
ty	tn

Beşgözpınarı Mevki(s)i "*beş-göz / pınar+ı / mevki+(s)i*", Çamlıyaylakaşı Mevki(s)i "*çamlı-yayla / kaş+ı / mevki+(s)i*", Çamuryatakçeşmesi Mevki(s)i "*çamur-yatak / çeşme+si / mevki+(s)i*", Hamıztaşkaşı Mevki(s)i "*hamız-taş / kaş+ı / mevki+(s)i*", Karaboduryatağı Mevki(s)i "*kara-bodur / yatak+ı / mevki+(s)i*", Karadutkuyusu Mevki(s)i "*kara-dut / kuyu+su / mevki+(s)i*", Kırbağlarbaşı Mevki(s)i "*kır-bağlar / baş+ı / mevki+(s)i*", Kokarsupınarı Mevki(s)i "*kokar-su / pınar+ı / mevki+(s)i*", Kurtpınarçeşmesi Mevki(s)i "*kurt-pınar / çeşme+si / mevki+(s)i*", Laleliçukurkaşı Mevki(s)i "*laleli-çukur / kaş+ı / mevki+(s)i*", Tellikavakçeşmesi Mevki(s)i "*telli-kavak / çeşme+si / mevki+(s)i*", Uzuntarlakaşı Mevki(s)i "*uzun-tarla / kaş+ı / mevki+(s)i*", Yukarıpınarbaşı Sırtı "*yukarı-pınar / baş+ı / sırt+ı*".

Bir kısmı belirtisiz isim tamlaması kuruluşundadır.

Bağbaşıkuyusu Mevki(s)i "*bağ-baş+ı / kuyu+su / mevki+(s)i*", Çeşmeönükuyusu Mevki(s)i "*çeşme-ön+ü / kuyu+su / mevki+(s)i*", Evardıyolu Deresi "*ev-ard+ı / yol+u / dere+si*", Kaleboynutaşı Tepesi

² Birleşik isim grupları "bir şahsa özel ad olmak üzere bir araya gelen kelimeler topluluğudur". Birleşik isim gruplarının unvan gruplarından farkı, birleşik isim gruplarında vurgunun son unsur üzerinde, unvan gruplarında ise vurgunun başta bulunmasıdır (Karahan, 2013: 69).

"kale-boy(u)n+u / taş+ı / tepe+si", Kuyugediğikaşı Mevki(s)i "kuyu-gedik+i / kaş+ı / mevki+(s)i", Yağızoğluçeşmesi Mevki(s)i "yağız-oğ(u)l+u / çeşme+si / mevki+(s)i".

Beş tane unvan grubu kuruluşunda olan vardır.

Alipaşakuyu Mevki(s)i "Ali-Paşa / kuyu+(su) / mevki+(s)i", Azizbeyharmanyarı Sırtı "Aziz-Bey / harmanyarı / sırt+ı", Kadirbeyçiftliği Mevki(s)i "Kadir-Bey / çiftlik+i / mevki+(s)i", Mehmetçavuşkuyusu Mevki(s)i "Mehmet-Çavuş / kuyu+su / mevki+(s)i", Rasimhocakuyusu Mevki(s)i "Rasim-Hoca / kuyu+su / mevki+(s)i".

Tamlayan Unsuru Sıfat Tamlaması Olanlar

Bu grupta yer alan belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradlarının kelime grubu kuruluşundaki tamlayan unsurları, sıfat tamlaması yapısındadır.

Ahlıkaya Deresi "ahlı-kaya / dere+si",

ty	tn
ty	tn

Ahlıkaya Sırtı "ahlı-kaya / sırt+ı", Akbaba Tepesi (3) "ak-baba / tepe+si", Akbabataş Tepesi "akbaba-taş / tepe+si", Akçalı Deresi "ak-çalı / dere+si", Akçam Tepesi "ak-çam / tepe+si", Akçaoluk Deresi "akça-oluk / dere+si", Akçeşme Köyü "ak-çeşme / köy+ü", Akçeşme Mevki(s)i (3) "ak-çeşme / mevki+(s)i", Akhisar Ovalığı "ak-hisar / ovalık+ı", Akkavak Deresi "ak-kavak / dere+si", Akkaya Mevki(s)i "ak-kaya / mevki+(s)i", Akkıran Deresi "ak-kıran / dere+si", Akköy Çeşmesi "ak-köy / çeşme+si", Akköy Mahallesi "ak-köy / mahalle+si", Aktaş Tepesi (3) "ak-taş / tepe+si", Aktoprak Sırtı "ak-toprak / sırt+ı", Akyar Sırtı "ak-yar / sırt+ı", Akyar Tepesi "ak-yar / tepe+si", Akyol Tepesi "ak-yol / tepe+si", Alabayır Sırtı "ala-bayır / sırt+ı", Alaçam Tepesi "ala-çam / tepe+si", Alagün Sırtı "ala-gün / sırt+ı", Alakese Çeşmesi "ala-kese / çeşme+si", Alanharman Tepesi "alan-harman / tepe+si", Arlısu Deresi "arlı-su / dere+si", Aşağıdeğirmen Mevki(s)i "aşağı-değirmen / mevki+(s)i", Aşağıdolma Köyü "aşağı-dolma / köy+ü", Aşağıkışlak Sırtı "aşağı-kışlak / sırt+ı", Aşağıkuyu Deresi "aşağı-kuyu / dere+si", Aşağıoluk Çeşmesi "aşağı-oluk / çeşme+si", Atlıharman Sırtı "atlı-harman / sırt+ı", Aydınoluk Çeşmesi "aydın-oluk / çeşme+si", Ayıklıbağ Tepesi "ayıklı-bağ / tepe+si", Badanpınar Deresi "badan-pınar / dere+si", Beşharman Deresi "beş-harman / dere+si", Bozalan Tepesi "boz-alan / tepe+si", Bozbula Tepesi "boz-bula / tepe+si", Bozburun Tepesi "boz-burun / tepe+si", Bozhisar Sırtı "boz-hisar / sırt+ı", Bozkır Mevki(s)i "boz-kır / mevki+(s)i", Buhurtaş Mevki(s)i "buhur-taş / mevki+(s)i", Büyükalın Mevki(s)i "büyük-alın / mevki+(s)i", Büyükçukur Deresi "büyük-çukur / dere+si", Büyükdavulga Tepesi "büyük-davulga / tepesi", Büyükkıranlar Sırtı "büyük-kıranlar / sırt+ı", Büyüktabanca Tepesi "büyük-tabanca / tepe+si", Cevizliceşme Mevki(s)i "cevizli-çeşme / mevki+(s)i", Cindeğirmen Mevki(s)i "cin-değirmen / mevki+(s)i", Çakalçam Sırtı "çakal-çam / sırt+ı", Çakalorman Sırtı "çakal-orman / sırt+ı", Çakırkıran Tepesi "çakır-kıran / tepe+si", Çalılıburun Sırtı "çalılı-burun / sırt+ı", Çalılıyatak Deresi "çalılı-yatak / dere+si", Çaltıkıran Tepesi "çaltı-kıran / tepe+si", Çaltıköy Deresi "çaltı-köy / dere+si", Çaltıköy Mevki(s)i "çaltı-köy / mevki+(s)i", Çaltılıboğaz Deresi "çaltılı-boğaz / dere+si", Çaltılıçukur Mahallesi "çaltılı-çukur / mahalle+si", Çamlıgeriz Mevki(s)i "çamlı-geriz / mevki+(s)i", Çamlıkıran Tepesi "çamlı-kıran / tepe+si", Çamlıyayla Mevki(s)i "çamlı-yayla / mevki+(s)i", Çamtarla Deresi "çam-tarla / dere+si", Çanakpınar Deresi "çanak-pınar / dere+si", Çardakçam Sırtı "çardak-çam / sırt+ı", Çatalkaya Tepesi "çatal-kaya / tepe+si", Çatalkaya Tepesi "çatal-kaya / tepe+si", Çayırharman Tepesi "çayır-harman / tepe+si", Çayırkırmahalle Mevki(s)i "çayırkırmahalle / mevki+(s)i", Çınarlıpınar Deresi "çınarlı-pınar / dere+si", Çingilburun Tepesi "çingil-burun / tepe+si", Çingiloğlan Tepesi "çingil-oğlan / tepe+si", Çıvgınmezar Sırtı "çıvgın-mezar / sırt+ı", Çitlenbiklikuyu Mevki(s)i "çitlenbikli-kuyu / mevki+(s)i",

Çobanpınar Deresi “çoban-pınar / dere+si”, Çokoluk Çeşmesi “çok-oluk / çeşme+si”, Çömlekçukur Deresi “çömlek-çukur / dere+si”, Çubukçalı Tepesi “çubuk-çalı / tepe+si”, Çukurbağlar Mevki(s)i “çukur-bağlar / mevki+(s)i”, Çukurbostan Sırtı “çukur-bostan / sırt+ı”, Çukurtarla Deresi “çukur-tarla / dere+si”, Dallıkuyu Mevki(s)i “dallı-kuyu / mevki+(s)i”, Davulyalıyatak Mevki(s)i “davulgalı-yatak / mevki+(s)i”, Dedeçamgedik(i) “dede-çam / gedik+(i)”, Delikkaya Mevki(s)i “delik-kaya / mevki+(s)i”, Deliktaş Tepesi “delik-taş / tepe+si”, Demirakı Sırtı “demir-hakkı / sırt+ı”, Demirçal Mevki(s)i “demir-çal / mevki+(s)i”, Demirölük Çeşmesi “demir-oluk / çeşme+si”, Derinyatak Deresi “derin-yatak / dere+si”, Dikenligöl Mevki(s)i “dikenli-göl / mevki+(s)i”, Doğankaya Köyü “doğan-kaya / köy+ü”, Dolmadeğirmen Köyü “dolma-değirmen / köy+ü”, Döşemelikuyu Mevki(s)i “döşemeli-kuyu / mevki+(s)i”, Döşemetepe Mevki(s)i “döşeme-tepe / mevki+(s)i”, Dübekalan Mahallesi “dübek-alan / mahalle+si”, Dümbüldekpınar Mevki(s)i “dümbüldek-pınar / mevki+(s)i”, Düzbaca Tepesi “düz-baca / tepe+si”, Düzçam Tepesi “düz-çam / tepe+si”, Düztarla Tepesi “düz-tarla / tepe+si”, Düztepe Mevki(s)i “düz-tepe / mevki+(s)i”, Düzzeytin Sırtı “düz-zeytin / sırt+ı”, Enlerölük Pınarı “enler-oluk / pınar+ı”, Eroluk Deresi “er-oluk / dere+si”, Eskigebeçınar Tepesi “eski-Gebeçınar / tepe+si”, Eskikuyu Sırtı “eski-kuyu / sırt+ı”, Eskimezar Sırtı “eski-mezar / sırt+ı”, Evkafeke Köyü “evkaf-tekke / köy+ü”, Evlikıran Tepesi “evli-kıran / tepe+si”, Gebeölük Pınarı “gebe-oluk / pınar+ı”, Germikaya Tepesi “germe-kaya / tepe+si”, Gökbel Tepesi “gök-bel / tepe+si”, Gökbel Tepesi “gök-bel / tepe+si”, Gökbeyli Sırtı “gök-beyli / sırt+ı”, Gökburun Tepesi “gök-burun / tepe+si”, Gökçam Tepesi “gök-çam / tepe+si”, Gökçukur Sırtı “gök-çukur / sırt+ı”, Gökgedik Tepesi “gök-gedik / tepe+si”, Görenezyayla Mevki(s)i “görenez-yayla / mevki+(s)i”, Güneytarla Sırtı “güney-tarla / sırt+ı”, Güneyyurt Tepesi “güney-yurt / tepe+si”, Harapbağ Sırtı “harap-bağ / sırt+ı”, Ilıcakçeşme Mevki(s)i “ılıcak-çeşme / mevki+(s)i”, Ilıcaksu Kaplıcası “ılıcak-su / kaplıca+ı”, Işıkavak Deresi “ışıl-kavak / dere+si”, İçalan Tepesi “iç-alan / tepe+si”, İğdeliboğaz Sırtı “iğdeli-boğaz / sırt+ı”, İğdelikuyu Mevki(s)i “iğdeli-kuyu / mevki+(s)i”, İğdeölük Pınarı “iğde-oluk / pınar+ı”, İkiçam Tepesi “iki-çam / tepe+si”, İkiçeşme Mevki(s)i “iki-çeşme / mevki+(s)i”, İkiölük Çeşmesi “iki-oluk / çeşme+si”, İkiölük Çeşmesi “iki-oluk / çeşme+si”, İlkiltarla Tepesi “ilkil-tarla / tepe+si”, İnceoğlan Sırtı “ince-oğlan / sırt+ı”, İnceoğlan Tepesi “ince-oğlan / tepe+si”, İncirli-pınar Mevki(s)i “incirli-pınar / mevki+(s)i”, İnkaya Sırtı “in-kaya / sırt+ı”, İnkaya Tepesi “in-kaya / tepe+si”, İnli-dere Tepesi “inli-dere / tepe+si”, Kaba-ağaç Kıranı “kaba-ağaç / kıran+ı”, Kaba-ağaç Sırtı “kaba-ağaç / sırt+ı”, Kabaçay Deresi “kaba-çay / dere+si”, Kabakulak Mevki(s)i “kaba-kulak / mevki+(s)i”, Kanlıdöşeme Deresi “kanlı-döşeme / dere+si”, Kanlıgedik Deresi “kanlı-gedik / dere+si”, Kanlıkırığaç Düzü “kanlı / kır-ağaç / düz+ü”, Kanlıtepe Mevki(s)i “kanlı-tepe / mevki+(s)i”, Karaağaç Deresi “kara-ağaç / dere+si”, Karaağaç Mevki(s)i “kara-ağaç / mevki+(s)i”, Karaağaç Sırtı (2) “kara-ağaç / sırt+ı”, Karabağ Sırtı “kara-bağ / sırt+ı”, Karabağlar Mevki(s)i “kara-bağlar / mevki+(s)i”, Karabağlar Tepesi “kara-bağlar / tepe+si”, Karaballık Deresi “kara-ballık / dere+si”, Karaballık Mevki(s)i “kara-ballık / mevki+(s)i”, Karabaş Deresi “kara-baş / dere+si”, Karabayır Tepesi “kara-bayır / tepe+si”, Karabörklü Köyü “kara+börklü / köy+ü”, Karabörklü Tepesi “kara-börklü / tepe+si”, Karacakaya Deresi “karaca-kaya / dere+si”, Karacakaya Mahallesi “karaca-kaya / mahalle+si”, Karacakaya Tepesi “karaca-kaya / tepe+si”, Karaçakıl Tepesi “kara-çakıl / tepe+si”, Karaçal Tepesi “kara-çal / tepe+si”, Karaçaltı Mevki(s)i “kara-çaltı / mevki+(s)i”, Karaçam Sırtı “kara-çam / sırt+ı”, Karaçamurluk Mevki(s)i “kara-çamurluk / mevki+(s)i”, Karadağ Tepesi “kara-dağ / tepe+si”, Karadavulga Tepesi (2) “kara-davulga / tepe+si”, Karadavulgalık Sırtı “kara-davulgalık / sırt+ı”, Karadut Deresi “kara-dut / dere+si”, Karadut Mevki(s)i “kara-dut / mevki+(s)i”, Karageyik Tepesi “kara-geyik / tepe+si”, Karagöz Sırtı “kara-göz / sırt+ı”, Karagöz Tepesi (2) “kara-göz / tepe+si”, Karahayıt Mevki(s)i “kara-hayıt / mevki+(s)i”, Karahöyük Dağı (2) “kara-höyük / dağ+ı”, Karaincirlik Deresi “kara-incirlik / dere+si”, Karakabağ Sırtı “kara-kabağ / sırt+ı”, Karakabağ Deresi “kara-kabağ / dere+si”, Karakabağ Mevki(s)i “kara-kabağ / mevki+(s)i”, Karakabak Sırtı “kara-kabak / sırt+ı”, Karaköy Mevki(s)i “kara-köy / mevki+(s)i”, Karakurt Sırtı “kara-kurt / sırt+ı”, Karakuz Tepesi “kara-kuz / tepe+si”, Karakuz Tepesi “kara-kuz / tepe+si”, Karakütük Deresi “kara-kütük / dere+si”, Karakütük Deresi “kara-kütük / dere+si”, Karamançam Sırtı “karaman-

çam / sırt+ı", Karamankaya Tepesi "karaman-kaya / tepe+si", Karaoğlan Deresi "kara-oğlan / dere+si", Karaolduruk Tepesi "kara-olduruk / tepe+si", Karapınar Deresi "kara-pınar / dere+si", Karapınar Mahallesi "kara-pınar / mahalle+si", Karapınar Sırtı "kara-pınar / sırt+ı", Karasaya Mevki(s)i "kara-saya / mevki+(s)i", Karasulak Çeşmesi "kara-sulak / çeşme+si", Karataş Mevki(s)i "kara-taş / mevki+(s)i", Karataşlık Mevki(s)i "kara-taşlık / mevki+(s)i", Karatepe Sırtı "kara-tepe / sırt+ı", Karatuğla Tepesi "kara-tuğla / tepe+si", Karayağmur Tepesi "kara-yağmur / tepe+si", Karşıyaka Sırtı "karşı-yaka / sırt+ı", Kavaklıpınar Mevki(s)i "kavaklı-pınar / mevki+(s)i", Kazankaya Deresi "kazan-kaya / dere+si", Kelçalı Tepesi "kel-çalı / tepe+si", Kelçeşme Mevki(s)i "kel-çeşme / mevki+(s)i", Keloğlan Deresi "kel-oğlan / dere+si", Kemerova Kuyusu "kemer-ova / kuyu+su", Kemerova Sırtı "kemer-ova / sırt+ı", Kılıççam Tepesi "kılıç-çam / tepe+si", Kırantarla Tepesi "kiran-tarla / tepe+si", Kıranyurt Tepesi "kiran-yurt / tepe+si", Kırbağlar Mevki(s)i "kır-bağlar / mevki+(s)i", Kırharman Sırtı "kır-harman / sırt+ı", Kırıktaş Sırtı "kırık-taş / sırt+ı", Kırtarla Tepesi "kır-tarla / tepe+si", Kırtarla Tepesi "kır-tarla / tepe+si", Kırtas Sırtı "kır-taş / sırt+ı", Kırtas Sırtı "kır-taş / sırt+ı", Kırtas Tepesi "kır-taş / tepe+si", Kıratak Sırtı "kır-yatak / sırt+ı", Kızılcağur Tepesi "kızılca-gür / tepe+si", Kızıldamlar Mahallesi "kızıl-damlar / mahalle+si", Kızılölcük Tepesi (2) "kızıl-gölcük / tepe+si", Kızılharman Sırtı "kızıl-harman / sırt+ı", Kızılmerdiven Mevki(s)i "kızıl-merdiven / mevki+(s)i", Kızılmerdiven Sırtı "kızıl-merdiven / sırt+ı", Kızıloluk Deresi "kızıl-oluk / dere+si", Kızıtlarla Sırtı (2) "kızıl-tarla / sırt+ı", Kızıltaş Sırtı "kızıl-taş / sırt+ı", Kızılyar Sırtı "kızıl-yar / sırt+ı", Kızılyer Tepesi "kızıl-yer / tepe+si", Kızılyurt Deresi "kızıl-yurt / dere+si", Kirazlıbaş Mevki(s)i "kirazlı-baş / mevki+(s)i", Kocaalan Gediği "koca-alan / gedik+ı", Kocaalan Tepesi "koca-alan / tepe+si", Kocaayan Deresi "koca-ayan / dere+si", Kocaboğaz Deresi "koca-boğaz / dere+si", Kocaçam Sırtı "koca-çam / sırt+ı", Kocaçam Tepesi "koca-çam / tepe+si", Kocaçeşme Mevki(s)i "koca-çeşme / mevki+(s)i", Kocaçeşme Mevki(s)i "koca-çeşme / mevki+(s)i", Kocadavulga Sırtı "koca-davulga / sırt+ı", Kocagedik Mahallesi "koca-gedik / mahalle+si", Kocagedik Tepesi (2) "koca-gedik / tepe+si", Kocagermen Tepesi "koca-germen / tepe+si", Kocakağan Köyü "koca-kağan / köy+ü", Kocakaya Tepesi (3) "koca-kaya / tepe+si", Kocakesik Tepesi "koca-kesik / tepe+si", Kocakır Tepesi "koca-kır / tepe+si", Kocakıran Tepesi (3) "koca-kıran / tepe+si", Kocakışla Mevki(s)i "koca-kışla / mevki+(s)i", Kocakışla Tepesi "koca-kışla / tepe+si", Kocanadas Mevki(s)i "koca-nadas / mevki+(s)i", Kocaorman Tepesi "koca-orman / tepe+si", Kocapınar Deresi "koca-pınar / dere+si", Kocatarla Mevki(s)i "koca-tarla / mevki+(s)i", Kocataş Mevki(s)i "koca-taş / mevki+(s)i", Kocayalak Tepesi "koca-yalak / tepe+si", Kocayatak Mevki(s)i (2) "koca-yatak / mevki+(s)i", Kocayatak Tepesi (2) "koca-yatak / tepe+si", Kolankaya Sırtı "kolan-kaya / sırt+ı", Körçamlık Tepesi "kör-çamlık / tepe+si", Körkuyu Mevki(s)i "kör-kuyu / mevki+(s)i", Körkuyu Tepesi "kör-kuyu / tepe+si", Köroluk Mevki(s)i "kör-oluk / mevki+(s)i", Kumlucak Mevki(s)i "kumlu-(o)cak / mevki+(s)i", Kurmar³ Çeşmesi "kuru-pınar / çeşme+si", Kurmar Deresi "kuru-pınar / dere+si", Kuruçayır Mevki(s)i "kuru-çayır / mevki+(s)i", Kuruçeşme Mevki(s)i "kuru-çeşme / mevki+(s)i", Kurupınar Çeşmesi "kuru-pınar / çeşme+si", Kuzguncuktaş Mevki(s)i "kuzguncuk-taş / mevki+(s)i", Kuzpınar Deresi "kuz-pınar / dere+si", Kuzukabağaç Tepesi "kuzu-kabağaç / tepe+si", Küçükada Tepesi "küçük-ada / tepe+si", Küçükada Tepesi "küçük-ada / tepe+si", Küçükalan Deresi "küçük-alan / dere+si", Küçükçeşme Mevki(s)i "küçük-çeşme / mevki+(s)i", Küçükasköy Mahallesi "küçük-Hasköy / mahalle+si", Küçükpınar Tepesi "küçük-pınar / tepe+si", Küçükramlar Sırtı "küçük-ramlar / sırt+ı", Küçüktabanca Tepesi "küçük-tabanca / tepe+si", Küllüeğrek Deresi "küllü-eğrek / dere+si", Meşeliçukur Tepesi "meşeli-çukur / tepe+si", Mezarlıçeşme Mevki(s)i "mezarlı-çeşme / mevki+(s)i", Midillikıran Tepesi "midilli-kıran / tepe+si", Nallıkaya Tepesi "nallı-kaya / tepe+si", Narlıkuyu Mevki(s)i "narlı-kuyu / mevki+(s)i", Ormantarla Tepesi "orman-tarla / tepe+si", Ortaburun Deresi "orta-burun / dere+si", Ortaburun Tepesi (2) "orta-burun / tepe+si", Ortadağ Tepesi "orta-dağ / tepe+si", Ortaparça

³ Yeradının haritada *Kurmar* olarak geçmesine rağmen yeradı yörede *Kurupınar* adıyla bilinmektedir. Bu nedenle yörede bilinen adı esas alınmıştır.

Mevki(s)i “orta-parça / mevki+(s)i”, Ortayol Sırtı “orta-yol / sırt+ı”, Örentepe Mevki(s)i “ören-tepe / mevki+(s)i”, Öteyaka Mevki(s)i “öte-yaka / mevki+(s)i”, Payamlıçukur Tepesi “payamlı-çukur / tepe+si”, Payamlıkaya Deresi “payamlı-kaya / dere+si”, Payamlıkonak Mevki(s)i “payamlı-konak / mevki+(s)i”, Pirelikıran Sırtı “pireli-kıran / sırt+ı”, Sakarkaya Köyü “sakar-kaya / köy+ü”, Sarıçalı Köyü “sarı-çalı / köy+ü”, Sarıçalı Sırtı “sarı-çalı / sırt+ı”, Sarıçalı Tepesi “sarı-çalı / tepe+si”, Sarıdavulga Sırtı “sarı-davulga / sırt+ı”, Sarıkaya Sırtı “sarı-kaya / sırt+ı”, Sarıkaya Tepesi (5) “sarı-kaya / tepe+si”, Sariotluk Deresi “sarı-otluk / dere+si”, Sarısu Deresi “sarı-su / dere+si”, Sarısu Sırtı “sarı-su / sırt+ı”, Sarıtaş Tepesi “sarı-taş / tepe+si”, Sarıyol Deresi “sarı-yol / dere+si”, Sazoba Köyü “saz-oba / köy+ü”, Semerkaya Mahallesi “semer-kaya / mahalle+si”, Serpikçam Sırtı “serpik-çam / sırt+ı”, Sırataş Mevki(s)i “sıra-taş / mevki+(s)i”, Sırataş Sırtı “sıra-taş / sırt+ı”, Sırayemişler Mevki(s)i “sıra-yemişler / mevki+(s)i”, Sivriöz Deresi “sivri-öz / dere+si”, Sivritaş Mevki(s)i “sivri-taş / mevki+(s)i”, Sivritaş Tepesi “sivri-taş / tepe+si”, Soğukkuşu Mevki(s)i “soğuk-kuyu / mevki+(s)i”, Soğukpınar Deresi “soğuk-pınar / dere+si”, Soğuksu Deresi “soğuk-su / dere+si”, Söbeorman Deresi “söbe-orman / dere+si”, Sulucaeğrek Deresi “suluca-eğrek / dere+si”, Süllüçeşme Deresi “süllü-çeşme / dere+si”, Sümbüllükır Tepesi “sümbüllü-kır / tepe+si”, Tahtaköprü Mevki(s)i “tahta-köprü / mevki+(s)i”, Tahtalıdeğirmen Mevki(s)i “tahtalı-değirmen / mevki+(s)i”, Tahtalıkırın Tepesi “tahtalı-kırın / tepe+si”, Tahtapınar Mevki(s)i “tahta-pınar / mevki+(s)i”, Taşegrek Deresi “taş-eğrek / dere+si”, Taşgöl Tepesi “taş-göl / tepe+si”, Taşkırın Tepesi “taş-kırın / tepe+si”, Taşlıgen Sırtı “taşlı-gen / sırt+ı”, Taşlıtarla Mahallesi “taşlı-tarla / mahalle+si”, Taşlıyatak Deresi “taşlı-yatak / dere+si”, Taşpınar Deresi “taş-pınar / dere+si”, Tatlıkuyu Mevki(s)i “tatlı-kuyu / mevki+(s)i”, Tekçam Mevki(s)i “tek-çam / mevki+(s)i”, Tekelçam Tepesi “tekel-çam / tepe+si”, Tekepınar Mahallesi “teke-pınar / mahalle+si”, Tellikavak Sırtı “telli-kavak / sırt+ı”, Topakbölük Mevki(s)i “topak-bölük / mevki+(s)i”, Topakçam Tepesi “topak-çam / tepe+si”, Topalkız Tepesi “topal-kız / tepe+si”, Topçutaş Sırtı “topçu-taş / sırt+ı”, Topkale Tepesi “top-kale / tepe+si”, Toprakgöl Tepesi “toprak-göl / tepe+si”, Tosbıyık Tepesi “tos-bıyık / tepe+si”, Tozluyayla Mevki(s)i “tozlu-yayla / mevki+(s)i”, Tuzlukuyu Deresi “tuzlu-kuyu / dere+si”, Ulupınar Deresi “ulu-pınar / dere+si”, Ulupınar Köyü “ulu-pınar / köy+ü”, Uluyol Sırtı “ulu-yol / sırt+ı”, Uyuzpınar Deresi “uyuz-pınar / dere+si”, Uzunalan Mahallesi “uzun-alan / mahalle+si”, Uzungedik Sırtı “uzun-gedik / sırt+ı”, Uzunkuyu Mevki(s)i “uzun-kuyu / mevki+(s)i”, Üçağaç Tepesi “üç-ağaç / tepe+si”, Üçavlu Köyü “üç-avlu / köy+ü”, Üççeşme Mevki(s)i “üç-çeşme / mevki+(s)i”, Üçkayalar Tepesi “üç-kayalar / tepe+si”, Üçyol Mahallesi “üç-yol / mahalle+si”, Üstübaş Kayası “üstü-baş / kaya+ı”, Üstünoluk Burnu “üstün-oluk / burnu”, Yanıkboğaz Deresi “yanık-boğaz / dere+si”, Yanıkdeğirmen Mevki(s)i “yanık-değirmen / mevki+(s)i”, Yanıkkaya Deresi “yarık-kaya / dere+si”, Yanıkkertik Mevki(s)i “yanık-kertik / mevki+(s)i”, Yanıkkışla Deresi “yanık-kışla / dere+si”, Yanıkyurt Mevki(s)i “yanık-yurt / mevki+(s)i”, Yapılıkır Mahallesi “yapılı-kır / mahalle+si”, Yapılıkır Sırtı “yapılı-kır / sırt+ı”, Yarıçam Sırtı “yarı-çam / sırt+ı”, Yarıkkaya Tepesi “yarık-kaya / tepe+si”, Yarpınar Deresi “yar-pınar / dere+si”, Yassıdam Kırı “yassı-dam / kır+ı”, Yassıdam Tepesi “yassı-dam / tepe+si”, Yelligedik Sırtı “yelli-gedik / sırt+ı”, Yelligedik Tepesi “yelli-gedik / tepe+si”, Yemişliçöl Mevki(s)i “yemişli-göl / mevki+(s)i”, Yeniağıl Çiftliği “yeni-ağıl / çiftlik+ı”, Yeniçeşme Mevki(s)i (2) “yeni-çeşme / mevki+(s)i”, Yenideğirmen Mevki(s)i “yeni-değirmen / mevki+(s)i”, Yeniköy Mahallesi “yeni-köy / mahalle+si”, Yenikuyu Mevki(s)i “yeni-kuyu / mevki+(s)i”, Yenipınar Deresi “yeni-pınar / dere+si”, Yenipınar Mevki(s)i (2) “yeni-pınar / mevki+(s)i”, Yetimorman Sırtı “yetim-orman / sırt+ı”, Yığılıtaş Tepesi “yığılı-taş / tepe+si”, Yığınçal Sırtı “yığın-çal / sırt+ı”, Yığınçal Tepesi “yığın-çal / tepe+si”, Yılanlıçam Tepesi “yılanlı-çam / tepe+si”, Yılanlısu Deresi “yılanlı-su / dere+si”, Yılanlısu Mevki(s)i “yılanlı-su / mevki+(s)i”, Yumrutaş Mevki(s)i “yumru-taş / mevki+(s)i”, Yumrutaş Tepesi “yumru-taş / tepe+si”, Yüksekdor Tepesi “yüksek-doru(k) / tepe+si”, Yüksekıran Mevki(s)i “yüksek-kırın / mevki+(s)i”, Yüksekıyurt Tepesi “yüksek-yurt / tepe+si”, Zeytinçalı Tepesi “zeytin-çalı / tepe+si”, Zeytinlibağ Köyü “zeytinli-bağ / köy+ü”, Zeytinliboğaz Deresi “zeytinli-boğaz / dere+si”, Zeytinlioiva Beldesi “zeytinli-ova / belde+si”, Zincirlikuyu Mevki(s)i “zincirli-kuyu / mevki+(s)i”.

Bu gruptaki yeradlarının iki tanesinde, tamlanan unsurun çokluk eki aldığı görülmektedir.

Adatepe Yamaçları “*ada-tepe / yamaç+lar+ı*”, Hasköy Tarlaları “*has-köy / tarla+lar+ı*”.

Tamlayan Unsuru Unvan Grubu Olanlar

Bu grupta yer alan belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradlarının kelime grubu kuruluşundaki tamlayan unsurları, unvan grubu yapısındadır.

Ahmetdede Sırtı “*Ahmet-dede / sırt+ı*”,

ty	tn
ty	tn

Arapdede Tepesi “*Arap-dede / tepe+si*”, Çitlenbikdede Tepesi “*Çitlenbik-dede / tepe+si*”, Dedeveli Tepesi “*Dede-Veli / tepe+si*”, Deliimam Deresi “*Deli-İmam / dere+si*”, Delikız Mevki(s)i “*Deli-kız / mevki+(s)i*”, Halılağa Kuyusu “*Halil-Ağa / kuyu+su*”, Kanlıdede Mevki(s)i “*Kanlı-dede / mevki+(s)i*”, Karadede Tepesi “*Kara-dede / tepe+si*”, Karakız Sırtı “*Kara-kız / sırt+ı*”, Kurtdede Sırtı “*Kurt-dede / sırt+ı*”, Mehmetbey Çiftliği “*Mehmet-Bey / çiftlik+i*”, Muratbey Bağı “*Murat-Bey / bağ+ı*”, Musaçavuş Mevki(s)i “*Musa-Çavuş / mevki+(s)i*”, Reşatbey Çiftliği “*Reşat-Bey / çiftlik+i*”, Sarılibey Çiftliği “*Sarı Ali-Bey / çiftlik+i*”, Sarıdede Mahallesi “*Sarı-dede / mahalle+si*”, Şekerdede Tepesi “*Şeker-dede / tepe+si*”, Uzun dede Deresi “*Uzun-dede / dere+si*”, Yellikdede Tepesi “*Yellik-dede / tepe+si*”, Yusufbey Tepesi “*Yusuf-Bey / tepe+si*”.

Tamlayan Unsuru Birleşik İsim Grubu Olanlar

Bu grupta yer alan belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradlarının kelime grubu kuruluşundaki tamlayan unsurları birleşik isim grubu yapısındadır.

Alisazak Pınarı “*Ali-Sazak / pınar+ı*”,

ty	tn
----	----

Bacakmehmet Kuyusu “*Bacak-Mehmet / kuyu+su*”, Çobanhasan Köyü “*Çoban-Hasan / köy+ü*”, Çobanhasan Tepesi “*Çoban-Hasan / tepe+si*”, Çolakmehmet Kuyusu “*Çolak-Mehmet / kuyu+su*”, Delihasan Sırtı “*Deli-Hasan / sırt+ı*”, Demircisüleyman Tepesi “*Demirci-Süleyman / tepe+si*”, Gökçeahmet Köyü “*Gökçe-Ahmet / köy+ü*”, Hacıahmetler Mahallesi “*Hacı-Ahmetler / mahalle+si*”, Hacıbekir Tepesi “*Hacı-Bekir / tepe+si*”, Hacıellez Sırtı “*Hacı-İlyas / sırt+ı*”, Hacıhüseyin Deresi “*Hacı-Hüseyin / dere+si*”, Hacıbrahim Tepesi “*Hacı-İbrahim / tepe+si*”, Hacıbrahimler Köyü “*Hacı-İbrahimler / köy+ü*”, Hacımahmutlar Tepesi “*Hacı-Mahmutlar / tepe+si*”, Hacımehmet Kuyusu “*Hacı-Mehmet / kuyu+su*”, Hacınafis Deresi “*Hacı-Nafis / dere+si*”, Hacıosmanlar Köyü “*Hacı-Osmanlar / köy+ü*”, Hacıömer Çeşmesi “*Hacı-Ömer / çeşme+si*”, Hacıramazan Tepesi “*Hacı-Ramazan / tepe+si*”, Hacısarı Tepesi “*Hacı-Sarı / tepe+si*”, Hacıümme Çeşmesi “*Hacı-Ümmet / çeşme+si*”, Karahasan Deresi “*Kara-Hasan / dere+si*”, Karasünne⁴ Mahallesi “*Kara-Hüseyinler / mahalle+si*”, Karamusa Deresi “*Kara-Musa / dere+si*”, Karaveliler Mahallesi “*Kara-Veliler / mahalle+si*”, Kelahmet Tepesi “*Kel-Ahmet / tepe+si*”, Kocamehmetler Mahallesi “*Koca-Mehmetler / mahalle+si*”, Kocamustafa Çeşmesi “*Koca-Mustafa / çeşme+si*”, Sarıbrahim Sırtı “*Sarı-İbrahim / sırt+ı*”, Yörükhasan Deresi “*Yörük-Hasan / dere+si*”, Zalmalı Sırtı “*Zal(i)m-Ali / sırt+ı*”.

⁴ Mahallenin adı *Kara Hüseyinler* iken zamanla *Karasünne* olarak değişmiştir. Bu nedenle yeradı *Kara Hüseyinler* şekli ile bu bölüme alınmıştır.

Tamlayan Unsuru Sıfat-Fiil Grubu Olanlar

Bu grupta yer alan belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradlarının kelime grubu kuruluşundaki tamlayan unsurları sıfat-fiil yapısındadır. Akçaalan Köyü “akça-alan / köy+ü”, Arapöldüren Mevki(s)i “Arap-öldüren / mevki+(s)i”, Arapölen Deresi “Arap-ölen / dere+si”, Atoynatmış Tepesi “at-oynatmış / tepe+si”, Cankurtaran Mevkisi “can-kurtaran / mevki+(s)i”, Cingören Tepesi “cin-gören / tepe+si”, Dağdeviren Çiftliği “dağ-deviren / çiftlik+i”, Demirbüken Deresi “demir-büken / dere+si”, Dombayölen Mevki(s)i “dombay-ölen / mevki+(s)i”, Domuzboğulan Deresi “domuz-boğulan / dere+si”, Domuzkıran Deresi “domuz-kıran / dere+si”, Eldizen Deresi “el-dizen / dere+si”, Eldizen Mahallesi “el-dizen / mahalle+si”, Güngörmez Tepesi “gün-görmez / tepe+si”, Hacıöldü Tepesi “hacı-öldü / tepe+si”, Hopanölen Mevki(s)i “hopan-ölen / mevki+(s)i”, Kandilölen Sırtı “kandil-ölen / sırt+ı”, Karaçalan Kuyusu “kara-çalan / kuyu+su”, Kocaöldü Düzü “koca-öldü / düz+ü”, Kurteşen Tepesi “kurt-eşen / tepe+si”, Kuşkonmaz Mevki(s)i “kuş-konmaz / mevki+(s)i”, Naldöken Deresi “nal-döken / dere+si”, Naldöken Mevki(s)i “nal-döken / mevki+(s)i”, Suçikan Mevki(s)i “su-çıkan / mevki+(s)i”, Suçikanlar Tepesi “su-çıkanlar / tepe+si”, Tasuçan Kayası “tas-uçan / kaya+ı”, Yağbağlatan Deresi “yağ-bağlatan / dere+si”, Yenidoğan Köyü “yeni-doğan / köy+ü”.

Bir kısım yeradları isim+fiil+dık(k) yapısındadır: Akselendi Beldesi “ak-sel indi⁵ / belde+si”, Doluyağdı Tepesi “dolu-yağdı / tepe+si”, Yayakırıldık Köyü “yaya-kırıldık / köy+ü”.

Tamlanan Unsuru Kelime Grubu Olanlar

Bu grupta yer alan belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradları, kelime grubu biçimindeki tamlanan unsurlarının yapısına göre, tamlanan unsur belirtisiz isim tamlaması yapısında olan belirtisiz isim tamlaması kuruluşundaki yeradları olarak bir alt gruba ayrılabilir.

Tamlanan Unsuru Belirtisiz İsim Tamlaması Olanlar

Bu grupta yer alan belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradının kelime grubu kuruluşundaki tamlanan unsur belirtisiz isim tamlaması yapısındadır.

Yüksekharman Yeri “yüksek / harman-yer+i”.

ty	tn
ty	tn

Hem Tamlayan Hem Tamlanan Unsuru Kelime Grubu Olanlar

Bu grupta yer alan belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradlarının hem tamlayan hem tamlanan unsurları kelime grubu kuruluşundadır. Bunlar, kelime grubu biçimindeki tamlayan ve tamlanan unsurlarının yapısına göre, tamlayan ve tamlanan unsurları belirtisiz isim tamlaması olan ve tamlayan unsur sıfat tamlaması, tamlanan unsur belirtisiz isim tamlaması olan belirtisiz isim tamlaması kuruluşundaki yeradları olmak üzere iki gruba ayrılabilir.

Tamlayan ve Tamlanan Unsuru Belirtisiz İsim Tamlaması Olanlar

Bu grupta yer alan belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradlarının kelime grubu kuruluşundaki tamlayan ve tamlanan unsurları belirtisiz isim tamlaması yapısındadır:

⁵ Beldenin sel basması, sel inmesi hadisesi sonucu bu adı alması nedeniyle ek -indi şeklinde ayrılmıştır.

Beyoğluköprü Mevki(s)i "bey-oğ(u)l+u / köprü-mevki+(s)i",

ty	tn	ty	tn
ty		tn	

Hacıgediğitepe Mevki(s)i "hacı-gedik+i / tepe-mevki+(s)i", Solakoğluçam Tepesi "solak-oğ(u)l+u / çam-tepe+si".

Tamlayan Unsuru Sıfat Tamlaması Tamlanan Unsuru Belirtisiz İsim Tamlaması Olanlar

Bu grupta yer alan belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradlarının, kelime grubu kuruluşundaki tamlayan unsurunu sıfat tamlaması, tamlanan unsurunu ise belirtisiz isim tamlaması yapısındadır.

Karaağaçkuyu Mevki(s)i "kara-ağaç / kuyu-mevki+(s)i",

ty	tn	ty	tn
ty		tn	

Kızıлтаşlarla Sırtı "kızıl-taş / tarla-sırt+ı".

Sıfat Tamlaması Kuruluşundaki Yeradları

Bu yapıdaki yeradları, renk, sayı ve yapı bildiren bir sıfat ile bir ismin bir araya gelmesiyle oluşmuştur. Bu yeradları, tamlayan unsuruna göre, tamlayan unsurunu isim soylu olan ve tamlayan unsurunu fiil soylu olan sıfat tamlaması kuruluşundaki yeradları olmak üzere iki grupta ele alınabilir.

Tamlayan Unsuru İsim Soylu Olanlar

Sıfat tamlaması kuruluşundaki yeradlarının çoğu bu yapıdadır. Bu grupta yer alan sıfat tamlaması kuruluşundaki yeradlarının tamlayan unsurları isim soyludur.

Akçeşme "ak / çeşme",

ty	tn
----	----

Akdere "ak / dere", Akhisar "ak / hisar", Aligüne⁶ Tepe "aligüne / tepe", Arabacıbozköy "arabacı / bozköy", Boz Burun "boz / burun", Boz Tepe (2) "boz / tepe", Bozyer "boz / yer", Büyük Dere "büyük / dere", Büyük Tepe "büyük / tepe", Büyükoğa "büyük / oğa", Çakır Dere "çakır / dere", Çakır Tepe "çakır / tepe", Çakır Tepe "çakır / tepe", Çirkin Dere "çirkin / dere", Çirkin Tepe "çirkin / tepe", Çukur Çeşme "çukur / çeşme", Çukur Dere "çukur / dere", Deli Çay "deli / çay", Delik Tepe "delik / tepe", Derin Dere (5) "derin / dere", Düztarla "düz / tarla", Eğri Dere "eğri / dere", Eski yol "eski / yol", Gök Burun (2) "gök / burun", Gök Tepe (4) "gök / tepe", Gökgedik "gök / gedik", Gökyar "gök / yar", Kabaçtarla "kabaç / tarla", Kabayer "kaba / yer", Kara Dere "kara / dere", Kara Pınar "kara / pınar", Kara Tepe (2) "kara / tepe", Karaağaç "kara / ağaç", Karaköy "kara / köy", Karanlık Dere "karanlık / dere", Karasivri Tepe "karasivri / tepe", Karayer "kara / yer", Kaykısivri Tepe "kaykısivri / tepe", Kızıl Burun (3) "kızıl / burun", Kızıl Tepe (6) "kızıl / tepe", Koca Alan "koca / alan", Koca Çay "koca / çay",

⁶ Yeradı, "az güneş gören yer" anlamında *Alagüneş Tepe* adıyla yörede bilindiği için sınıflandırma yeradının yöredeki bilinen adıyla yapılmıştır.

Koca Çeşme (3) “koca / çeşme”, Koca Dere (6) “koca / dere”, Kocakırkağaçlı “koca / Kırkağaçlı”, Koca Tepe (3) “koca / tepe”, Kocabayır “koca / bayır”, Kocatarla “koca / tarla”, Kuru Dere (2) “kuru / dere”, Kuyualan “kuyu / alan”, Küçük Dere “küçük / dere”, Orta Burun “orta / burun”, Sağır Dere “sağır / dere”, Sarı Dere “sarı / dere”, Sarı Tepe “sarı / tepe”, Sarp Dere “sarp / dere”, Sivri Tepe (4) “sivri / tepe”, Sivrikaya “sivri / kaya”, Uluyol “ulu / yol”, Üççeşme “üç / çeşme”, Üçkayalar “üç / kayalar”, Yeni Çeşme (2) “yeni / çeşme”, Yeni Dere “yeni / dere”.

Sıfat tamlaması kuruluşundaki yeradlarının bir kısmında, tamlayan unsurun yapım eki aldığı görülmektedir. Bunların arasında “+lık” ve “+lı” eki alanlar çoğunluktadır.

Alçalık Dere “alça (k)+lık / dere”, Asırlık Tepe “asır+lık / tepe”, Çağallık Tepe “çakıl+lık / tepe”, Çalılık Sirt “çakıl+lık / sirt”, Çalılık Tepe “çalı+lık / tepe”, Çayırık Dere “çayır+lık / dere”, Çayırık Mevki “çayır+lık / mevki”, Döllük Dere “döl+lük / dere”, Döllük Tepe “döl+lük / tepe”, Elmalık Tepe “elma+lık / tepe”, Kalabalık Tepe “kalaba+lık / tepe”, Killik Dere “kil+lik / dere”, Killik Sirt “kil+lik / sirt”, Killik Tepe “kil+lik / tepe”, Kovanlık Tepe “kovan+lık / tepe”, Sazaklık Mevki “sazak+lık / mevki”, Tuzluk Çeşme “tuz+luk / çeşme”.

Bir kısım yeradları “+lı” eki almıştır. Ardıçlı Dere “ardıç+lı / dere”, Ardıçlı Tepe (3) “ardıç+lı / tepe”, Armutlu Çeşme “armut+lu / çeşme”, Armutlu Yayla “armut+lu / yayla”, Arpalı Dere “arpa+lı / dere”, Arpalı Tepe “arpa+lı / tepe”, Asmalı Dere (2) “asma+lı / dere”, Balı Tepe “bal+lı / tepe”, Bakırlı Dere “bakır+lı / dere”, Bakırlı Sirt “bakır+lı / sirt”, Baklalı Çeşme “bakla+lı / çeşme”, Bulgurlu Dere “bulgur+lu / dere”, Cevizli Tepe “ceviz+li / tepe”, Çakıllı Sirt “çakıl+lı / sirt”, Çakıllı Tepe “çakıl+lı / tepe”, Çalılı Tepe (2) “çalı+lı / tepe”, Çamlı Dere “çam+lı / dere”, Çamlı Tepe (6) “çam+lı / tepe”, Çamurlu Sirt “çamur+lu / sirt”, Çamurlu Tepe “çamur+lu / tepe”, Çarklı Bayır “çark+lı / bayır”, Çetili Sirt “çeti+li / sirt”, Çetili Tepe “çeti+li / tepe”, Çetlemikli Dere “çetlemik+li / dere”, Çınarlı Çeşme “çınar+lı / çeşme”, Çınarlı Dere (2) “çınar+lı / dere”, Çınarlı Pınar “çınar+lı / pınar”, Çınarlı Tepe “çınar+lı / tepe”, Çimenli Çeşme “çimen+li / çeşme”, Çöğürlü Tarla “çöğür+lü / tarla”, Çöğürlü Tepe “çöğür+lü / tepe”, Çömenli Dere “çömen+li / dere”, Çömenli Tepe “çömen+li / tepe”, Damlı Tepe “dam+lı / tepe”, Davulgalı Dere “davulga+lı / dere”, Davulgalı Tepe “davulga+lı / tepe”, Dedeli Sirt “dede+li / sirt”, Doğanlı Sirt “doğan+lı / sirt”, Erikli Dere (3) “erik+li / dere”, Erikli Tepe “erik+li / tepe”, Gengerli Çeşme “genger+li / çeşme”, Gevenli Tepe “geven+li / tepe”, Hanaylı Tepe “hanay+lı / tepe”, Havutlu Sirt “havut+lu / sirt”, Havutlu Tepe “havut+lu / tepe”, Hayırlı Çeşme < “hayır+lı / çeşme”, Hayıtlı Dere (3) “hayıt+lı / dere”, Işkınli Dere “ışkın+lı / dere”, İğdeli Dere “iğde+li / dere”, İğdeli Sirt “iğde+li / sirt”, İğdeli Tepe “iğde+li / tepe”, Kabaklı Tepe “kabak+lı / tepe”, Kabuklu Mevki “kabuk+lu / mevki”, Kalburlu Sirt “kalbur+lu / sirt”, Kalkanlı Tepe “kalkan+lı / tepe”, Kalpaklı Dere “kalpak+lı / dere”, Kanlı Çeşme “kan+lı / çeşme”, Kanlı Dere “kan+lı / dere”, Kanlızeytin “kan+lı zeytin”, Kapaklı Kaya “kapak+lı / kaya”, Kargalı Dere “karga+lı / dere”, Karıncalı Tepe “karınca+lı / tepe”, Kasalı Dere “kasa+lı / dere”, Kavaklı Çeşme “kavak+lı / çeşme”, Kavaklı Dere (3) “kavak+lı / dere”, Kavaklı Sirt “kavak+lı / sirt”, Kavgalı Tepe “kavga+lı / tepe”, Kayalı Sirt “kaya+lı / sirt”, Kayraklı Dere “kayrak+lı / dere”, Kazıklı Dere “kazık+lı / dere”, Kemikli Dere “kemik+li / dere”, Keneli Dere “kene+li / dere”, Kergiçli Tepe “kergiç+li / tepe”, Kestaneli Dere “kestane+li / dere”, Kilitli Dere “kilit+li / dere”, Kirazlı Mevki “kiraz+lı / mevki”, Kovalı Dere “kova+lı / dere”, Kovanlı Dere “kovan+lı / dere”, Köprülü Dere “köprü+lü / dere”, Kumlu Dere “kum+lu / dere”, Kurtlu Tepe “kurt+lu / tepe”, Mersinli Dere “mersin+li / dere”, Mersinli Sirt “mersin+li / sirt”, Mersinli Tepe (2) “mersin+li / tepe”, Meşeli Tepe (2) “meşe+li / tepe”, Naneli Çeşme “nane+li / çeşme”, Narlı Dere “nar+lı / dere”, Oluklu Çeşme “oluk+lu / çeşme”, Palamutlu Burun “palamut+lu / burun”, Palamutlu Tepe “palamut+lu / tepe”, Pamuklu Tepe “pamuk+lu / tepe”, Paşalı Dere “paşa+lı / dere”, Payamlı Mevki “payam+lı / mevki”, Pınarlı Dere “pınar+lı / dere”, Pıynarlı Dere “pıynar+lı / dere”, Pıynarlı Tepe “pıynar+lı / tepe”, Sazlı Dere “saz+lı / dere”, Sazlı Kır “saz+lı / kır”, Soğanlı Tepe “soğan+lı / tepe”, Somaklı Sirt “sopak+lı / sirt”, Somaklı Tepe (3) “sopak+lı / tepe”, Söğütlü Alan “söğüt+lü / alan”, Söğütlü Çeşme “söğüt+lü çeşme”, Söğütlü Dere “söğüt+lü / dere”, Söğütlü Pınar “söğüt+lü / pınar”, Söğütlü Sirt

“söğüt+lü / sırt”, Susamlı Mevki “susam+lı / mevki”, Şavklı Çeşme “şavk+lı / çeşme”, Tahtalı Tepe “tahta+lı / tepe”, Tallı Tepe “tal+lı / tepe”, Taşlı Dere “taş+lı / dere”, Taşlı Tepe “taş+lı / tepe”, Telli Tarla “tel+li / tarla”, Tesbihli Dere “tesbih+li / dere”, Tokmaklı Tepe “tokmak+lı tepe”, Tuzlu Tepe “tuz+lu / tepe”, Yapılı Çeşme “yapı+lı / çeşme”, Yemişli Dere “yemiş+li / dere”, Yılanlı Çeşme “yılan+lı / çeşme”, Yongalı Dere “yonga+lı / dere”, Yongalı Tepe “yonga+lı / tepe”, Yumurtalı Dere “yumurta+lı / dere”, Yumurtalı Sirt “yumurta+lı / sırt”, Zeytinli Tepe (4) “zeytin+li / tepe”.

+II eki alan sıfat tamlaması kuruluşundaki yeradlarından üç tanesinde tamlayan unsurun da sıfat tamlaması kurduğu görülmektedir:

İkioluklu Çeşme “iki-oluk+lu / çeşme”, Karadavulgalı Tepe “kara-davulga+lı / tepe”, Kırballı Tepe “kır-bal+lı / tepe”.

Bir kısım yeradlarında tamlayan unsurun “+CA” eki aldığı da görülmektedir:

Akça Çeşme “ak+ça / çeşme”, Akça Tepe “ak+ça / tepe”, Akçatoprak “ak+ça / toprak”, Delice Çay “deli+ce / çay”, Delice Dere “deli+ce / dere”, Gökçe Dere “gök+çe / dere”, Gökçe Tepe “gök+çe / tepe”, Uzunca Tepe “uzun+ca / tepe”, Yeniceköy “yeni+ce / köy”. Üç yeradında +II ekinin üzerine +CA ekinin geldiği de görülmektedir:

Yellice Sirt “yel+li+ce / sırt”, Yellice Tepe “yel+li+ce / tepe”, Yellicekaya “yel+li+ce / kaya”.

+sız” eki;

Oluksuz Pınar “oluk+suz / pınar”, Susuz Dere “su+suz / dere”.

Tamlayan Unsuru Fiil Soylu Olanlar

Sıfat tamlaması kuruluşundaki bazı yeradlarının tamlayan unsuru fiil soyludur.

Azılı Dere “azı+lı / dere”, Bileyli Tepe “biley+li / tepe”, Göçük Burun “göçük / burun”, Göçük Dere (2) “göçük / dere”, Göçük Sirt “göçük / sırt”, Ilıca Dere (2) “ılıca / dere”, Ilıcak Çay “ılıcak / çay”, Ilıcak Dere (2) “ılıcak / dere”, Kaynatan Çeşme “kaynatan / çeşme”, Soğuk Pınar (2) “soğuk / pınar”, Şarлак Dere “şarлак / dere”.

Sınıflandırılmayan Yeradları

Adların anlamları veya kaynakları bilinmemesi nedeniyle aşağıdaki yeradları dilbilgisel olarak sınıflandırmaya alınmamıştır.

Alakoca, Arababoya, Çanakcıkara, Dayanın, Fincancıl, Gazeli, Gazimal, Hasanköylü, İnadan, Karasar, Karek, Karşak, Karut, Kocayalım, Koçcaz, Kuşçoğun, Kümen, Lebi, Masantı, Muhdan, Mursat, Mustuk, Öleriş, Ötmeren, Palangir, Sakadi, Saldırdak, Sandarası, Sarıyalım, Sarpın, Serkal, Seydal, Sırnaçtı, Sirnez, Sultanak, Süllü, Tilkeç, Urus, Uyumamıklar, Ürenyam, Yalamak, Yanyal, Yasdan.

SONUÇ

Çalışmada geçen 2088 yeradından sınıflandırılmayan 43 yeradı dışında kalan 2045 yeradının 1317’si birleşik yeradı, 464’ü basit yapıdaki yeradı ve 264’ü türemiş yeradıdır. Bu veriler yeradlarının genellikle birleşik yapıyla meydana geldiğini göstermektedir. Birleşik yapıdaki yeradlarını basit yapıdaki yeradları takip ederken türemiş yeradlarının ise diğerlerine göre en az görülen yapı olduğu görülmektedir. Birleşik yapıdaki 1317 yeradının 1026’sı isim tamlaması

kuruluşunda, 291'i sıfat tamlaması kuruluşundadır. Bu veriler birleşik yapıli yeradlarında isim tamlamalarının ağırlıkta olduğunu göstermektedir. Yine yeradı kuruluşlarında sıfat tamlaması yapısındaki yeradlarının da azımsanamayacak bir sayıda olduğu görülmektedir. İsim tamlaması kuruluşundaki yeradları ele alındığında 1317 tane birleşik yeradının 1003'ü belirtisiz isim tamlaması kuruluşunda, 23 tanesinin ise belirtili isim tamlaması kuruluşunda olduğu görülmektedir. Bu durum isim tamlaması kuruluşundaki yeradlarının büyük bir kısmının belirtisiz isim tamlaması şeklinde yapıldığını göstermektedir. Sıfat tamlaması kuruluşundaki 291 yeradının 276 tanesinin tamlayan unsuru isim soylu, 15 tanesinin tamlayan unsuru fiil soyludur. Sıfat tamlaması kuruluşundaki 291 yeradının içinde çeşitli toponimcil ekler alan adlandırmalar da vardır. Bunlardan 150'si "+II", 17'si "+IIk", 9'u "+CA", 2'si "+sIz" eki almıştır. Ayrıca 3'ünde "+II" ekinin üzerine "+CA" ekinin geldiği görülmektedir. Bu veriler, sıfat tamlaması kuruluşundaki yeradlarında "+II" ekinin çoğunlukta kullanıldığını göstermektedir. Birleşik yapıdaki yeradlarında iç içe geçmiş yapılara sıkça rastlanır. Belirtili isim tamlaması kuruluşundaki 23 yeradının 1 tanesinin tamlayan unsuru kelime grubu, 1'sinin tamlanan unsuru kelime grubu ve 1 tanesinin de hem tamlayan hem tamlanan unsuru kelime grubudur. Yine belirtisiz isim tamlaması kuruluşundaki 1003 yeradının 927'sinin tamlayan unsuru, 1 tanesinin tamlanan unsuru, 5'inin ise hem tamlayan hem tamlanan unsuru, kelime grubudur. Bu, iç içe geçmiş yapıdaki yeradlarında isim tamlaması kuruluşundaki yeradlarının çoğunluğunun tamlayan unsurlarının kelime grubu olduğu göze çarpmaktadır. Türemiş yeradlarından 264 yeradının 260 tanesi Türkçe, 4 tanesi ise Arapça ek almıştır. Arapça ek alan bu 4 tane adın tamamı "+iye" ekini almıştır. (Rahmiye, Hamidiye vb.) Türemiş yeradlarında Türkçe ek kullanımının fazla olduğu görülmektedir. Türkçe ekle kurulan 260 adın ise 200'ü isim yapım eki, 18'i fiilimsi eki ve 42 tanesi ise çokluk eki almıştır. İsim yapım ekleriyle kurulan adlardan 200 adın 50'si "+IIk", 48'i "+CIK", 36'sı "+II", 27'si "+CI", 12'si "+CA", 12'si "+IA(-k)" ve 1'i "-AgAn" ekiyle kurulmuştur. Bunun yanında 6 tanesinde "+II" ekinin üzerine "+CA" ekinin, 5'inde "+CI" ekinin üzerine "+lAr" ekinin, 3'ünde ise "+II" ekinin üzerine "+lAr" ekinin geldiği görülür. Fiilimsi ekleriyle kurulan adlardan 10 tanesi "-An", 4 tanesi "-mIş", 3'ü "-mAz", 1'i "-AcAk" eki almıştır. Bu veriler isim yapım ekleriyle kurulan adlardan "+IIk" ve "+CIK" eklerinin, fiilimsi ekleriyle kurulan adlardan "-An" ve "-mIş" eklerinin diğerlerine oranla daha fazla kullanıldığını göstermektedir.

KAYNAKÇA

- Ada, E. (2012). *Eskişehir İli Yer Adları*. (Yayınlanmamış YL Tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.
- Akalın, Ş. H. (1997). *Akhisar'da Karaca Ahmet Türbesi ve Bu Türbe ile İlgili İnançlar*. 03.07.2014, <http://turkoloji.cu.edu.tr/kisisel/akalin/KARACA~HTM>.
- Akdeniz, E. ve Şahin, M. K. (2014). *Akhisar Gezi Rehberi*. Akhisar: Akhisar Belediyesi Kültür Yayınları.
- Algın, Y. ve Bozacı, G. B. (1999). *Akhisar'ın Yerel Tarihi*. Manisa: Emek Matbaacılık.
- Alkayış, M. F. (2007). *Türkiye Türkçesinde Bitki Adları*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Ayaz, B. (2006). *Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Akhisar Kazası (1923 - 1933)*. (Yayınlanmamış YL Tezi). Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.
- Banguoğlu, T. (2004). *Türkçenin Grameri*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Baytop, T. (2007). *Türkçe Bitki Adları Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Belce, A. (1968). *Manisa İli Yer Adları*. (Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- İzdem, E. (1944). *Dünkü-Bugünkü Akhisar*, İstanbul: Ülkü Basımevi.
- Karacan, N. (2014). *Sinop İli Yerleşim Yeri Adları Üzerine Bir Dil İncelemesi*. (Yayınlanmamış YL Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Karahan, L. (2013). *Türkçede Söz Dizimi* (19. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Satış, B. (1994). *İlkçağdan Günümüze Akhisar*, İzmir: Akhisar Sağlık Eğitim Kültür Vakfı Yayınları.
- Sezen, T. (2006). *Osmanlı Yer Adları (Alfabetik Sırayla)*, Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü.
- Şahin, İ. (2007). Türkçe Yer Adlarının Yapısı Üzerine. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı 32, 1-14.
- Şaşmaz, M. (2014). *Türkiye'nin İdari Taksimatı (1920-2013)*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, XI.
- Talaysüm, B. (1965). *Akhisar İlçesi Monoğrafyası*. (Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Türkay, C. (2001). *Başbakanlık Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı İmparatorluğunda Oymak, Aşîret ve Cemaatlar*, İstanbul: İşaret Yayınları.
- Türkçe Sözlük*. (2005). (10. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*. (1965, 1968, 1969, 1972, 1974, 1975, 1977, 1978, 1979). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, II-XI.
- Umar, B. (1993). *Türkiye'deki Tarihsel Adlar*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi

2020, 3(2): 114-124.

DOI:10.26677/TR1010.2020.345

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası:

<https://www.sobibder.org>

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Türkiye'nin Uluslararası Pazar Arayışında Bir Alternatif Olarak APEC

Dr. Öğr. Üyesi Merve Büşra ENGİN ÖZTÜRK, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu, İstanbul, e-posta: mbusra@istanbul.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4373-0113>

Öz

Dünya ekonomisinin yarısından fazlasını oluşturan Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği Örgütü (APEC), uluslararası ticaret hacminin neredeyse yarısını oluşturmaktadır. Özellikle 2008 finansal krizinden sonra talep daralması yaşayan Avrupa Birliği ülkeleri ile dış ticaret hacminde düşüş yaşanmasıyla Türkiye' kendisine alternatif pazarlar aramaya ve bu pazarlardaki dış ticaretini artırmaya yönelmiştir. Dünyanın en güçlü ekonomilerini de içeren APEC' in dünya ticareti içerisindeki en önemli ekonomik örgüt olması Türkiye'nin söz konusu örgütle dış ticaret ilişkilerini önemli hale getirmektedir. Bu çalışmanın amacı dünyada ve Türkiye' deki güncel uluslararası ticaret verilerini değerlendirmek, Türkiye'nin uluslararası ticaretinde APEC' in payını araştırmak, alternatifi olduğu Avrupa Birliği'nin uluslararası ticaretteki egemenliğini tartışmak, APEC ile Türkiye'nin mevcut ve potansiyel ticaret hacmini yorumlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Ticaret, APEC, Türkiye.

Makale Gönderme Tarihi: 11.01.2020

Makale Kabul Tarihi: 26.02.2020

Önerilen Atıf:

Engin Öztürk, M. B. (2020). Türkiye'nin Uluslararası Pazar Arayışında Bir Alternatif Olarak APEC, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(2): 114-124.

© 2020 Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi.

RESEARCH PAPER

APEC As an Alternative International Market for Turkey

Assistant Prof. Dr. Merve Büşra ENGİN ÖZTÜRK, İstanbul University-Cerrahpaşa, Vocational School of Social Sciences, İstanbul, e-mail: mbusra@istanbul.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4373-0113>

Abstract

Asia Pacific Economic Cooperation (APEC), which has more than half of the world economy, is almost half of international trade volume. Especially after financial crisis in 2008, the foreign trade volume fell because of European countries having demand shrinkage, thus Turkey begun to search for new markets or bigger market shares. APEC including World's largest economies is the biggest cooperation for world trade and this makes foreign trade relations between Turkey and APEC more important. The aim of this study is to evaluate recent developments in foreign trade for Turkey and World, to search for share of APEC in Turkey's foreign trade, to discuss the domination of European Union in international trade and to interpret current and potential trade volume between Turkey and APEC.

Keywords: International Trade, APEC, Turkey.

Received: 11.01.2020

Accepted: 26.02.2020

Suggested Citation:

Engin Öztürk, M. B. (2020). APEC As an Alternative International Market for Turkey, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 3(2): 114-124.

© 2020 Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi.

GİRİŞ

1980'li yıllarda dünya ticaretindeki gelişmelerle, sermaye hareketlerinin önündeki engeller de ortadan kalkmaya başlamıştır. Ticaret, üretim, sermaye hareketleri ve teknolojiye gelişmeler, ülkeler arasındaki rekabeti arttırırken, mal ve faktör piyasalarının serbestleşmesini ve ülkelerin coğrafi ya da küresel boyutta bütünleşmesini ortaya çıkarmıştır. Entegrasyonun aşamaları; ekonomik işbirlikleri, serbest ticaret bölgeleri, gümrük birlikleri, ortak pazarlar ve ekonomik ve parasal birlikler şeklinde kendini göstermekte ve aynı sıralamada daha büyük bir ekonomik bütünleşmeyi ifade etmektedir. Birlik içinde ekonomik ve siyasi ilişkilerin artarak ve birlik dışında daha büyük bir güç birliği oluşturarak ülkeler, birbirlerine daha bağlı hale gelmektedir. Hatta bu bağlılık bütünleşme derecesi arttıkça bağımlılık haline de gelebilmektedir. Olumlu yönlerine bakıldığında serbest ve dışa açık ticaret, üretim maliyetlerini düşürmeye yardımcı olur, mal ve hizmet fiyatlarını azaltır, yatırımlar için fırsatlar yaratarak üye ülke ekonomilerinin büyümesine yardımcı olur. Coğrafi bir temele dayalı olan Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği Örgütü entegrasyon aşaması açısından çok gelişmiş bir ekonomik entegrasyon olarak adlandırılmasa da, dünya ekonomisine büyük katkı sağlayan, süper güç ve Asya kaplanları olarak ifade edilen ülkeleri içermesinden ötürü oldukça önemlidir. Bu çalışmada öncelikle söz konusu örgüt tanımlanacak, sonra dünya ticaretindeki yeri ortaya konacak ve APEC' in Türkiye' nin dış ticaret pazarındaki artan önemi gerekçeleri ile tartışılacaktır.

ASYA-PASİFİK EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ (APEC)

APEC, Asya-Pasifik bölgesinde ticaret ve yatırımın serbestleştirilmesi, ekonomilerin entegrasyonu için ticari ve teknik işbirliği ile iş bağlantılarının kolaylaştırılması amacını güden 1989 yılında kurulmuş bir entegrasyondur. (www.apec.org) Merkezi Singapur olan APEC' birincil amacı Asya-Pasifik bölgesinde sürdürülebilir ekonomik büyüme ve refahı sağlamaktır. Bunun için Asya-Pasifik bölgesinde ticaretin ve yatırımın serbestleştirilmesi, ekonominin entegrasyonu için ticari ve teknik işbirliği ile iş bağlantılarının kolaylaştırılması hedefleri vardır. APEC bölgesel ekonomik entegrasyonu hızlandırmak, ekonomik ve teknik işbirliğini teşvik etmek, insan güvenliğini arttırmak, olumlu ve sürdürülebilir iş ortamını kolaylaştırmak, ücretsiz ve açık ticaret ve yatırım suretiyle dinamik ve uyumlu Asya-Pasifik toplum inşa etmek politika hedeflerini belirlemiştir. (Türk, 2012: 3) APEC' e üye olan 21 ülke şöyledir: Avustralya, Brunei Darussalam, Kanada, Şili, Çin, Hong Kong Özel İdaresi, Endonezya, Japonya, Kore, Malezya, Meksika, Yeni Zelanda, Papua Yeni Gine, Peru, Filipinler, Rusya Federasyonu, Singapur, Tayvan, Tayland, ABD ve Vietnam'dır. Türkiye APEC' e üye değildir.

APEC çerçevesindeki işbirliğinin temel hedefleri üyeler arasında gümrük tarifelerinin düşürülmesi ve diğer ticaret engellerinin azaltılması, yerel bazda verimli ekonomilerin oluşmasına katkı sağlanması, bu sayede ithalatın önemli bir biçimde artırılmasıdır. (www.apec.org) APEC' in koyduğu bu hedeflerin gerçekleştirilmesi açısından APEC' e üye ülke liderlerinin 1994'te Endonezya'nın Bogor şehrinde kabul ettikleri "Bogor Hedefleri" anahtar bir yer tutmaktadır. Sanayileşmiş ülkeler açısından 2010, gelişmekte olan ülkeler tarafından ise 2020 yılında hayata geçirilmesi öngörülen bu hedefler, özetle, Asya- Pasifik bölgesinin bir serbest ticaret ve yatırım alanı haline getirilmesini hedeflemektedir. Bunun yanında, söz konusu belgede sanayileşmiş ekonomilerin gelişmekte olan ekonomilerin kalkınmasına katkıda bulunması, çok taraflı uluslararası ticaret sisteminin güçlendirilmesi, Asya-Pasifik bölgesinde ticaret ve yatırım serbestisinin artırılması, Asya-Pasifik kalkınma işbirliğinin yoğunlaştırılması gibi hedeflere yer verilmiştir. Ayrıca APEC' in içine dönük bir ticari blok haline gelmesine karşı olunduğu vurgulanarak, çok taraflı ticaret müzakerelerinin başarıyla sonuçlanmasına yönelik desteğin altı çizilmiştir (Başar, 2012: 1). APEC 2020 yılına kadar Asya-Pasifik bölgesinde serbest ticaretin

geliştirilmesi ve serbest yatırım bölgesinin oluşturulmasını 46 hedeflemektedir (Seyidoğlu,2013:307).

APEC, 21 üyesi, nüfusu, mili geliri, dış ticaretteki payı ile dünyadaki en önemli bölgesel ekonomik entegrasyon örgütlerinden biridir ve önemi giderek artmaktadır (Öztürk, 2016). Bunda dünyanın en büyük iki ekonomisi olan ABD ve Çin' in APEC üyesi olmasının büyük etkisi vardır. 2 milyar 780 milyon kişilik nüfusa sahiptir. Dünya nüfusunun %40'ını oluşturan APEC, Avrupa Birliği'nden de daha fazla nüfusa sahiptir. APEC' in milli geliri dünya milli gelirinin yarısından fazlasını oluşturmaktadır. (Australian Government, Department of Foreign Affairs and Trade, The APEC Region Trade and Investment, 2017: 24) Bunda Amerika Birleşik Devletlerinin APEC' e üye olmasının büyük rolü vardır. Nitekim Amerika Birleşik Devletlerinin milli geliri neredeyse tüm Avrupa Birliği'nin milli gelirine oldukça yakındır.

Asya-Pasifik Bölgesi, özellikle 1990 yılından sonra ticaretin yoğunlaştığı bölgelerin başında gelmektedir. Bölgesel gelişme için geç kalınmış olsa da bölgesel entegrasyonun en geliştiği yer haline gelmiştir (Reardon vd., 2002). Japonya, Çin, Hindistan, Singapur, Endonezya, Malezya gibi nüfusun yoğun olduğu ve iş gücü maliyetinin dünya üzerinde en düşük olduğu ülkeler de yine bu bölgede yer almaktadır (Altundal ve Somuncu, 2016: 135).

ULUSLARARASI TİCARETTE APEC' İN PAYI

Her ne kadar coğrafi keşifler ile Atlantik okyanusuna kıyısı olan ülkelerdeki ticaret gelişmiş olup, arka kısımda kalan Pasifik Okyanusu'na kıyısı olan ülkelerde ticaret nispeten geri kalmış olsa da günümüzde uluslararası ticaretin rantları daha çok Uzak Doğu-Pasifik ülkelerinde toplanmakta, Avrupa ikinci planda kalmaktadır (Acar, 2003: 3). Bugün dünyadaki ekonomik gruplar içerisinde en büyük ticaret hacmine sahip olan ekonomik birleşme Asya Pasifik Ekonomik İşbirliğidir.

Tablo 1. Dünya Ticaretinde APEC

Yıllar	Dünya Ticareti Milyar \$		Apec' in Uluslararası Ticareti (Milyar \$)		Pay %	
	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat
2002	6,743	6,495	3,094	2,780	45,9	42,8
2003	7,869	7,589	3,506	3,162	44,5	41,7
2004	9,571	9,222	4,261	3,836	44,5	41,6
2005	10,870	10,508	4,898	4,417	45	42
2006	12,463	12,130	5,575	5,148	44,7	42,4
2007	14,329	14,023	6,205	5,889	43,3	42
2008	16,571	16,160	7,126	6,709	43	41,5
2009	12,778	12,554	5,486	5,339	42,9	42,5
2010	15,503	15,283	7,075	6,859	45,6	45
2011	18,499	18,319	8,481	8,067	45,8	44,1
2012	18,739	18,401	8,861	8,276	47,2	45
2013	19,050	18,951	9,363	8,938	49,1	47,1
2014	19,131	18,985	9,385	9,114	49	48
2015	16,789	16,537	8,313	8,325	49,5	50,3
2016	16,271	16,020	8,009	7,981	49,2	49,8
2017	18,045	17,729	8,959	8,811	49,6	49,6
2018	19,867	19,451	9,925	9,586	49,9	49,2

Kaynak: www.wto.org dan yararlanılarak oluşturulmuştur.

Tablo 1 'de APEC' in uluslararası ticarete hem ithalat hem de ihracatta aldığı paylar yıllar itibariyle yer almaktadır. Buna göre APEC dünya ticaretinin yaklaşık yarısına tekabül etmektedir ve genel olarak hem ithalatı hem de ihracatı söz konusu dönem için genel olarak artma eğiliminde olduğu söylenebilir.

Dünya uluslararası ticaret hacmi 2002 yılından bu yana %35 civarında artmıştır. APEC' in uluslararası ticaretteki payının hem ithalat hem de ihracat için 2008 finansal krizden etkilendiğini, bu dönemden sonra artma eğiliminde olduğu görülmektedir. APEC' in uluslararası ticarete öneminin artmasında üyeleri içerisinde başta dünyanın ikinci büyük ekonomisi olan Çin olmak üzere hızla büyüyen gelişmekte olan ülkelerin var olması büyük rol oynamaktadır.

TÜRKİYE' NİN ULUSLARARASI TİCARETİNDE APEC' İN PAYI

Türkiye, 2012 yılı ihracat verileriyle bir rekora imza atmış, dış ticaret açığı, 2012 yılını yüzde 20,7'lik düşüşle 84 milyar dolara gerilemiştir (www.tuik.gov.tr). Böyle olunca alternatif pazarlarla dış ticaret daha önemli hale gelmiştir.

Tablo 2. Türkiye'nin APEC ile Uluslararası Ticareti

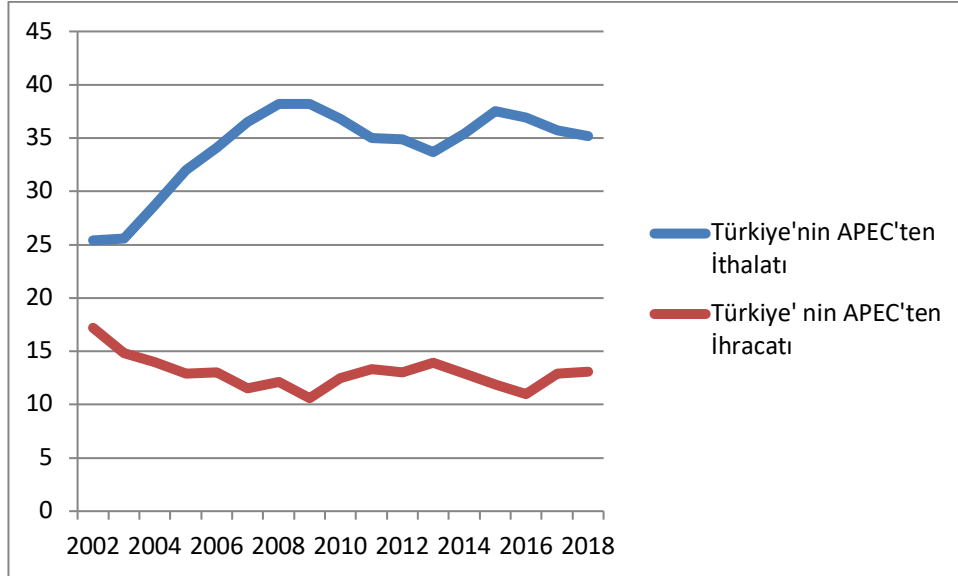
Yıllar	Türkiye'nin Uluslararası Ticareti (Bin \$)		Türkiye-Apec Ticareti (Bin \$)	
	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat
2002	51,270,000	35,762,000	13,036,000	6,163,484
2003	69,339,000	47,253,000	17,815,212	7,042,435
2004	97,540,000	63,121,000	27,999,596	8,841,075
2005	116,774,000	73,476,000	37,398,061	9,539,720
2006	139,576,000	85,535,000	47,615,036	11,183,695
2007	170,063,000	107,272,000	62,161,663	12,412,939
2008	201,961,000	132,002,000	77,290,592	16,014,170
2009	140,869,000	102,138,000	53,929,130	10,903,522
2010	185,541,000	113,979,000	68,371,314	14,360,386
2011	240,839,000	134,915,000	84,301,885	18,040,310
2012	236,544,000	152,537,000	82,710,703	19,881,289
2013	251,661,000	151,803,000	84,827,397	21,157,037
2014	242,177,000	157,610,000	85,811,375	20,345,672
2015	207,207,000	143,850,000	77,791,647	17,255,190
2016	198,618,000	142,532,000	73,479,504	15,809,613
2017	233,800,000	157,940,000	83,550,324	20,390,634
2018	223,039,000	168,023,000	78,680,815	22,160,906

Kaynak: www.trademapp.org verilerinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Türkiye'nin uluslararası ticaret hacmi, krizin etkisinin olduğu 2009 yılı hariç sürekli artma eğilimindedir. Türkiye'nin APEC' ten gerçekleştirdiği ihracatın son yıllarda 2000'li yılların başına göre daha düşük düzeyde gerçekleştiği görülmektedir. Özellikle finansal krizin yaşandığı 2008 yılında ihracat en düşük düzeyde gerçekleşmiş, daha sonra eski düzeyine gelmiştir. Türkiye'nin APEC' ten gerçekleştirdiği ithalata bakıldığında ise, finansal krizin yaşandığı 2008 ve 2009

yıllarında en yüksek seviyeye ulaştığı ve kriz döneminden sonra genel olarak yüksek seviyelerde kaldığı görülmektedir.

Şekil 1: Türkiye'nin APEC' ten Gerçekleştirdiği Uluslararası Ticaret

Kaynak: www.wto.org verilerinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Şekil 1'de Türkiye'nin APEC' e göre oldukça fazla dış ticaret açığı vermesiyle birlikte 2008 yılından sonra genel bir artış olduğu gözlenmektedir. Bu da Türkiye'nin finansal kriz sonrasında rotayı AB ülkeleri dışına çevirdiğini göstermektedir.

Türkiye'nin dünyaya ithalatında ilk sırayı bir APEC üyesi olan Rusya Federasyonu yer almaktadır. (www.tuik.gov.tr). 2018 verilerine göre en çok ithalat yapılan yirmi ülke arasında yer alan APEC üyesi ülkelerin toplam ithalat içindeki payları sırasıyla şöyledir: Rusya Federasyonu (%9,9), Çin (%9,3), Amerika Birleşik Devletleri (%5,5), Güney Kore (%2,8) ve Japonya (%1,8).

En çok ihracat yapılan yirmi ülke arasında ise üç APEC üyesi vardır. Bu ülkeler ve toplam ihracat içindeki payları sırasıyla şöyledir: Amerika Birleşik Devletleri (%4,9), Rusya Federasyonu (%2) ve Çin (%17). (www.tuik.gov.tr)

İhracat artışında en büyük pay Ortadoğu ve Afrika ülkelerine aittir. Türkiye'den bu iki bölgeye yapılan ihracat, bir yılda yaklaşık 6 milyar dolar olmuştur. AB ülkelerinin ihracattaki payı yüzde 4,8 azalmıştır. Türkiye'nin toplam ihracatı içinde AB'nin payı, yüzde 46,2'den yüzde 38,8'e inmiştir (<http://kdk.gov.tr>).

Ürün bazında bakıldığında Türkiye'nin APEC' ten ithal ettiği ürünler genel olarak doğal gaz, elektrik elektronik ürünleri, bilgisayar ekipmanları, ağır sanayi makineleri gibi yüksek katma değerli ürünler olup, APEC' e ihraç ettiği ürünler tarımsal ürünler, konserve, yapı malzemeleri gibi düşük katma değerli ürünlerdir ve bu nedenle ikili arasındaki dış ticaret açığı giderek Türkiye aleyhine artmaktadır (Erkekoğlu ve Yılmaz, 2019: 142). Bununla birlikte ABD ve Kanada açısından önem arz eden bir diğer nokta, bu ülkelere yaptığımız ihracatın niteliğidir. Başta ABD olmak üzere Çin, Hong-Kong, Japonya, Endonezya ve Kanada'ya ihraç ettiğimiz ürünler, Türkiye'nin geleneksel ihraç ürünlerinden önemli ölçüde farklılaşmaktadır. Bu ülkelere Türkiye özelliği ve diğer ülkelere ihraç ettiğimiz geleneksel ürünlerden farklı ürünler ihraç

edebilmektedir. Nitekim ABD'ye 2009 yılı ihracatımızın %10'una yakını ileri teknoloji ürünleridir. Bu oran 2004 yılının 2 katıdır. Çin ve Kanada'ya ihracatta ileri teknoloji ürünlerin payı 2009 yılında 2004'e göre 3 kat artmış, aynı dönemde Hong-Kong'a orta teknoloji ihracatın payı %30 artış göstermiştir (DTM,: 21).

APEC dünyanın en geniş coğrafi bölgesini oluşturan Asya-Pasifik bünyesindeki dev ekonomiler sayesinde küresel ekonominin merkezi haline gelmiş bulunmaktadır. Bölgeye kayıtsız kalmak istemeyen Türkiye de son yıllarda Asya-Pasifik ülkeleriyle daha yakın ilişkiler kurmak için politikalar geliştirmektedir. Bilhassa ikili ilişkilere öncelik veren Türkiye'nin başta Çin, Japonya, Güney Kore, Hindistan ve Endonezya olmak üzere G20 ülkeleriyle sıcak temas kurduğu görülmektedir. (Çolakoğlu, 2013).

DTM'nin yaptığı bir çalışma Türkiye'nin Amerika ülkelerinden Kanada, Peru, Şili, Meksika ve Asya ülkelerinden Vietnam, Çin, Filipinler, Tayland, Malezya, Japonya, Kore ve Hong-Kong'un ithalatındaki payını artırabileceğini ortaya koymaktadır. Her ne kadar bu ülkelerle olan tamamlayıcılık değerlerimiz görece düşük ve aynı zamanda mesafe olarak Türkiye'ye uzak pazarlar olsa da bu etkilerden arındırdıktan sonra dahi Türkiye'nin bu pazarlarda potansiyel ihracat imkanının ortaya çıkması oldukça önemlidir.

Akçay ve Saygılı (2019) yaptıkları çalışmalarında Türkiye'nin ticari ortakları olan AB, NAFTA, ASEAN, APEC, Körfez İşbirliği Teşkilatı, Afrika Ekonomik Topluluğu arasında en yüksek ticaret hacmine sahip örgütün AB' den sonra APEC olduğunu ortaya koymuşlardır. DTM'nin yaptığı analize göre Asya ülkeleri özelinde Türkiye'nin sahip olduğu ihracat potansiyeli, Latin Amerika ülkelerine kıyasla daha fazladır. İhracatta potansiyel arz eden sektör sayısı ve bu sektörlerin toplam büyüklüğü göz önünde bulundurulduğunda ise karşımıza özellikle ABD ve Çin pazarları çıkmaktadır. Buna göre ABD'ye ihracatta Türkiye açısından potansiyel arz eden 111 sektör bulunmaktadır. (DTM: 25) Ayrıca Türkiye- ABD ticari ilişkileri artma eğilimindedir (Akgüloğlu, 2012: 14).

Çin'li firmaların Türkiye'de yatırım yapması, Türk finans sektörünü desteklemesi ve hızlı tren ağının Çinli firmalarca inşa edilmesi son bir yılda gerçekleşen önemli projeler arasındadır. Uzun yıllar Türkiye'nin Asya'daki en büyük ticari ortağı olan Japonya, bu konumunu son 10 yılda Çin, Güney Kore ve Hindistan'a kaptırmış durumdadır. Bunda elbette Japon ekonomisinin 1990'ların başından beri durgunluk yaşamasının büyük etkisi olduğu düşünülmektedir. ASEAN'ın önemli üyelerinden aynı zamanda G20 üyesi de olan- Endonezya, Türkiye'nin ilişkilerini geliştirmek istediği öncelikli ülkeler arasındadır. Son yıllarda gerçekleştirilen karşılıklı üst düzey ziyaretlerle ikili ilişkiler canlanmaya başlamıştır. 2012 yılında Türkiye'nin ilişkilerini geçmişe kıyasla en çok geliştirdiği ülke Güneydoğu Asya'nın petrol zengini küçük ülkesi Brunei olmuştur. Türkiye'nin ASEAN ile ilişkilerini geliştirme stratejisi çerçevesinde Brunei'nin Türkiye'ye güçlü destek vermesi de beklenmektedir (Çolakoğlu, 2013).

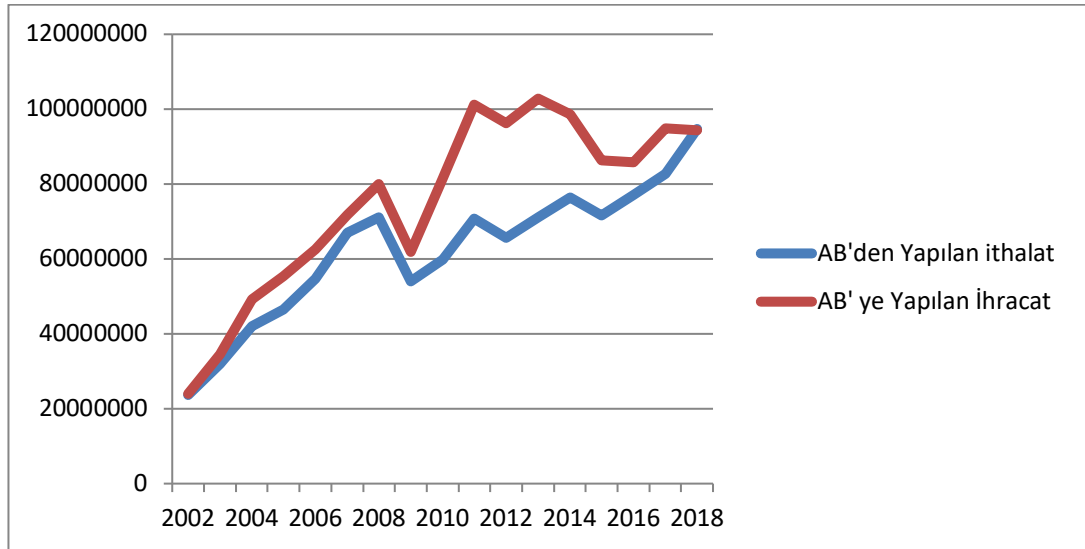
AB'YE ALTERNATİF OLARAK APEC

Türkiye-AB Dış Ticareti

Bazı AB üye devletlerinde mali sorunlar ve bütçe açıklarının ortaya çıkmasıyla Avrupa Birliği'nde finansal imkânların gerilemesi ve iç talebin daralması sonucunda, Türkiye ve Avrupa Birliği arasındaki ticari ilişkiler olumsuz yönde etkilenmiştir. Türkiye'nin AB ile gerçekleşen dış ticareti özellikle 2008 yılından itibaren azalmaya başlamıştır. Bu nedenle Türkiye'nin sınırlı büyüme potansiyeli olan AB yerine daha fazla büyüme potansiyeli olan pazarlara yönelmesi gerekmektedir.

Şekil 2' ye bakıldığında özellikle Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne olan ihracatının azaldığı gözlenmektedir. Türkiye'nin Avrupa Birliği'nden yaptığı ihracatın genel ihracat içerisindeki 2007 yılında yüzde 56,3 iken bu oran 2012 yılında yüzde 38,8'e düşmüştür. Aynı zaman zarfında, Türkiye'nin Avrupa Birliği'nden yaptığı ithalat yüzde 40,2 iken 2012 yılında bu oran yüzde 36,9 düşmüştür. Avrupa Birliği'ndeki talebin azalması durumu, Türkiye'yi yeni alternatif pazarlar aramaya yöneltmiştir. Nitekim 2008 yılından beri, Türkiye, Orta Doğu, bazı Bağımsız Devletler Topluluğu ülkeleri ve Asya'da gelişmekte olan ülkeler ile ticari ilişkilerini daha da geliştirmeye önem vermiştir. Ancak, Türkiye'nin bu üçüncü ülkelerle dış ticaret ilişkilerini geliştirmesinin bir diğer önemli nedeni de, Türkiye ve Avrupa Birliği arasındaki Gümrük Birliğini sağlayan 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi kararının 16'ncı maddesi gereğince, Türkiye'nin, Avrupa Birliği'nin serbest ticaret anlaşmalarını da kapsayan tercihli gümrük politikasına uymakla yükümlü bulunması durumudur. Avrupa Birliği'nin üçüncü ülkelerle akdettiği serbest ticaret anlaşmalarına paralel olarak Türkiye'nin de söz konusu ülkelerle eş müzakereler yürütmesi ve kendi ticari çıkarlarını da koruyacak anlaşmalar akdetmesi önem taşımaktadır. (Akses, 2012: 4)

Şekil 2. Türkiye'nin Uluslararası Ticaretinde AB (28) Payı

Kaynak: www.trademap verilerinden elde edilerek oluşturulmuştur.

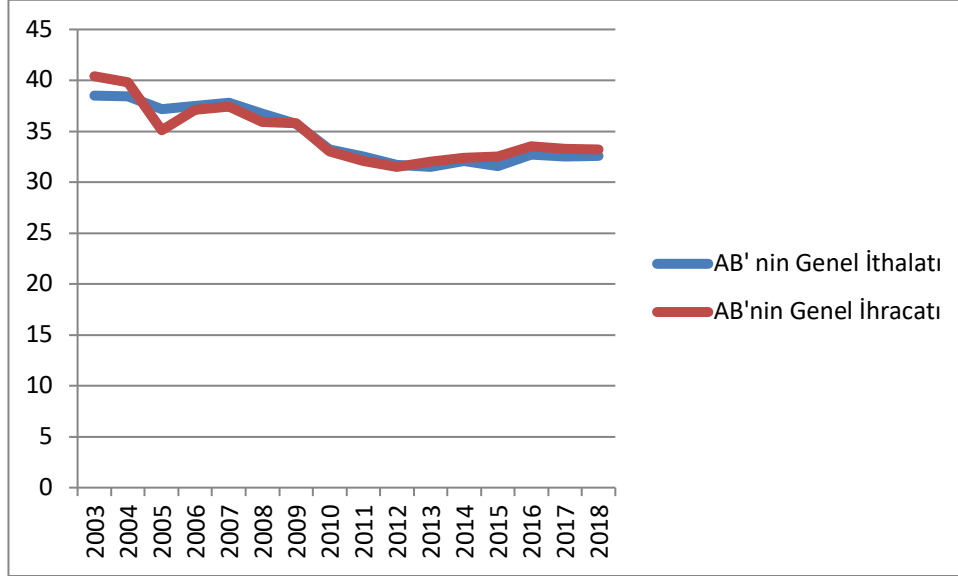
2002-2018 döneminde AB'den yapılan ithalat 2008 krizinin etkisiyle AB ülkelerinde yaşanan talep daralması sonucu ihracatın oldukça altında kalmış, 2015 yılından sonra fark kapanmaya başlamıştır. AB'ye yapılan ihracat da 2008 krizinden etkilenmiş, sonrasında bir ivme kazansa da ithalat seviyesine gelmiştir. APEC ile karşılaştırıldığında Türkiye'nin ihracatında AB'nin payının giderek azaldığı ve 2015 yılında minimum seviyeye indiği görülmektedir. APEC' in payı ise genellikle istikrarlıdır ve kriz sonrasında neredeyse eski düzeyine geri dönmüştür.

Uluslararası Ticarete AB'nin Payının Azalması

1980'li yıllarda dünya ticaretinin yaklaşık %45'ini gerçekleştiren AB'nin sahip olduğu bu pay 1990'lı yıllardan itibaren azalmaya başlamıştır. 2009 yılı itibariyle AB dünya ticaret hakimiyetinin yaklaşık %20'sini kaybetmiş durumdadır. APEC ise diğer entegrasyonlardan farklı olarak 1980'den bu yana dünya ticaretindeki payını artırmayı sürdürmektedir. APEC' in ticari payı 1990'lı yıllarda AB'yi geçmiş 2009'da ise %43 olarak gerçekleşmiştir. APEC' in bu farkı

yaratmasındaki temel unsurlardan birisi ise bünyesinde gelişmiş ülkelerin yanı sıra gelişmekte olan ülkeleri de barındırıyor olmasıdır (İncekara, 2011: 13).

Şekil 3. Uluslararası Ticarete AB'nin Payı

Kaynak: www.wto.org verilerinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Şekil 3'e bakıldığında AB'nin dünya ithalatındaki payının 2007' den itibaren genel olarak azalma eğiliminde olduğunu söylemek mümkündür. Her ne kadar bir toparlanmadan bahsedilebilse de 2000'li yılların başlarında ulaşılan seviyeye henüz ulaşamamıştır. Buradan hareketler AB'nin dünya ticareti içerisindeki payının azaldığı sonucuna varılabilir. Küresel kriz nedeniyle AB'nin yaşadığı darboğaz kendisini hem ihracatta hem ithalatta göstermiştir. APEC ile kıyaslandığında dünya ithalatında APEC' in payının AB'nin payından daha yüksek olduğu, hatta APEC' in ithalatının artış seyrinde olup, AB ithalatının ise düşme eğiliminde olduğu görülmektedir.

Arap Baharı ile yaşanan gelişmeler ve özellikle Suriye ve Irak merkezli krizler yüzünden Türk dış politikasında enerjinin büyük oranda Ortadoğu'ya harcanması Türkiye'nin uzun vadeli bir Asya-Pasifik stratejisi için atması gereken adımlar için yeterince zaman ve kaynak ayıramamasına neden olabilir. (Çolakoğlu,2013) Diğer bir gerekçe olarak uzun vadede APEC ile gerçekleşecek dış ticaretin artmasında Papua Yeni Gine, Peru, Myanmar, Meksika, Laos, Brunei gibi ülkelerin büyük potansiyeli olduğu ortaya konmuştur (Karagöz ve Saray, 2010:25). Şimdi bu durumun nedenlerini inceleyelim. Türkiye'nin potansiyeli kullanması ve yüzünü APEC' e çevirmesi için bazı sebepler mevcuttur.

SONUÇ

Küreselleşen dünyada entegre olmuş ülkeler uluslararası ticaret vasıtasıyla birbirini hem olumlu yönde hem de olumsuz yönde etkilemektedir. Nitekim finansal kriz nedeniyle bir ülke ya da ülke grubundaki ekonomik gerileme bu ülkelerle ticaret yapan ülkelerin dış ticaret hacmini etkileyebilmektedir. 2008 finansal krizi sonrası talep daralması yaşayan Avrupa ülkeleri Türkiye' ye olan ithalat talebini de kısmak zorunda kalmıştır. İhracat gelirleri azalan Türkiye, söz konusu ticareti başka ülke ya da ülkelere kaydırabilmek için alternatif Pazar arayışına girmiştir.

Uluslararası ticarete en önemli payı aldığı için en önemli ekonomik birlik olan APEC, Türkiye'nin alternatif pazarı olma konusunda ilerleme kaydetmiştir. Nitekim 2008 yılından sonra gerileyen AB ile dış ticaret APEC ile doldurulmaya çalışılmıştır.

Son yıllarda dünyada yaşanan gelişmeler dikkate alındığında dünyanın en büyük güçlerinden biri olan Avrupa Birliği'nin bütçe açıkları ve mali sorunları nedeniyle uluslararası ticarete gerek ihracat gerek ithalatta payının azaldığı görülmektedir. Uzmanların da belirttiği gibi önümüzdeki yıllarda büyüme sıkıntısıyla karşılaşılacağı tahmin edilen AB yerine başka ticaret ortaklarıyla ilişkilerimizi arttırmak gerekmektedir.

Dünyanın en önemli iki ekonomisi, ABD ve Çin' i bünyesinde bulunduran APEC; dünya nüfusunun yüzde kırkını, dünya milli gelirinin yarısından fazlasını ve uluslararası ticaret hacminin yaklaşık yarısını oluşturmaktadır. APEC bünyesindeki ekonomilerin büyüme potansiyeli, AB'nin Türkiye'nin uluslararası ticaretinde payının azalması, Türkiye'nin APEC ile ticari ilişkilerinin artırması gerektiğine ilişkin önemli nedenlerdir. Uzun vadede büyüme potansiyeli ve ticaret hacmi oldukça cazip olan APEC ile ilişkilerin daha stratejik bir biçimde ele alınması ve tüm APEC ülkeleriyle ilişkilerin sıklaştırılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Acar, M.S. (2003). Dünya Ticaretinde Globalleşmenin Siyasal Sonuçları: Kıbrıs ve Irak, *D.E.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi*, 18(1): 1-9.

Akçay, F. ve Saygılı, F. R. (2019). Türkiye'nin Bölgesel Ekonomik Örgütlerle İhracatı Üzerine Çekim Modeli Uygulaması, AB Dışında Alternatifler Mümkün mü?, *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 37(2): 193-214.

Akgüloğlu, S. (2012). Türkiye-ABD Arasındaki Ekonomik ve Ticari İlişkiler-Fırsatlar, *T. C. Şikago Ticaret Ateşeliği*, s.1-64: 14.

Akses, S. (2012). Ekonomik Kriz Sonrası Dış Ticaret İlişkilerinin Gelişimi, *İKV Değerlendirme Notu*: 1-6.

Altundal, V. ve Somucu, K. (2016). Bölgesel Ticaret Anlaşmaları ve Türkiye'nin Dış Ticaret Açığı Sorunu, *JEPBİR*, 2(2): 19-149.

The APEC Region Trade and Investment (2012). *Australian Government, Department of Foreign Affairs and Trade*.

Başar, H. (2012). Türkiye Cumhuriyeti Dış İşleri Bakanlığı Ekonomik Sorunlar Dergisi, Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC) http://www.mfa.gov.tr/asya-pasifik-ekonomik-isbirligi-APEC_.tr.mfa), [Erişim Tarihi: 14.12.2019].

Çolakoğlu, S. (2013). Türkiye'nin Asya Pasifik Açılımı: Bir Ufuk Turu, *Analist*, Ocak.

Erkekoğlu, H. and Yılmaz, B. (2019). Investigation of Foreign Trade Between Turkey and Member Countries of Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC) with Gravity Model, *Journal of Yasar University*, 14(54): 141-151.

İncekara, A.(2011). Küreselleşme, Büyüme ve Ekonomik Entegrasyonlar: Türkiye Açısından Bir Değerlendirme, *İktisat Fakültesi Mecmuası*, 61(2): 1-24.

Karagöz, K. ve Saray, M. O. (2010). Trade Potential of Turkey with Asia Pacific Countries: Evidence from Panel Gravity Model, *International Economic Studies*, 36(1): 19-26.

Linfei, Z. and Wei, R. (2011). Chine-US Relations: Washington's Asia Strategy Could Destabilize The Entire Asian Pacific Region, *Global Research*, December 26, <http://www.globalresearch.ca/china-us-relations->

Öztürk, M.B.E. (2016). *Uluslararası Ekonomik Entegrasyonlar ve Kuruluşlar*, (1.basım), Bursa: Ekin Yayınevi.

Reardon, J., Kling, N.D., Mc Corkle, D.E., Miller, C. (2002). The Formation of Regional Trade Blocs: A Theoretical Perspective Using Game Theory, *American Business Review*, 20 (1): 91–99.

Seyidoğlu, H. (1991). *Uluslararası İktisat*, (8.baskı). İstanbul: Güzem Can Yayınları.

Seyidoğlu H.(2013). *Uluslararası İktisat Teori Politika ve Uygulama* (19. baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.

T.C. Dış İşleri Bakanlığı, *Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği Forumu (APEC)* <http://www.mfa.gov.tr/asya-pasifik-ekonomik-isbirligi-forumu.tr.mfa>, [Erişim Tarihi: 04.11.2012].

T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü (2012). <http://kdk.gov.tr/sayilarla/turkiyenin-2012-ihracat-verileri/12>, [Erişim Tarihi: 05.11.2012].

T.C. Dış Ticaret Müsteşarlığı, *Küresel Ticarete Türkiye'nin Yeniden Konumlandırılması, Dış Ticarete Yeni Rotalar*.

T.C. Kalkınma Bakanlığı(2013). *Dünya Ekonomisindeki Son Gelişmeler*:1-54.

The World Factbook (2013). <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields>, [Erişim Tarihi: 6 Aralık 2019].

Türk, F. (2012), Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği, *AFASAM*, Mart.

www.tuik.gov.tr, [Erişim Tarihi: 21 Ekim 2019].

www.wto.org, [Erişim Tarihi: 10 Aralık 2019].

www.trademap.org, [Erişim Tarihi: 25 Aralık 2019].

www.apec.org, [Erişim Tarihi: 3 Aralık 2019].

Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi

2020, 3(2): 125-139.

DOI:10.26677/TR1010.2020.346

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası:

<https://www.sobibder.org>

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Kula İlçesinin Genel Fiziki Coğrafya Özelliklerinin Coğrafi Bakış Açısıyla İncelenmesi

Dr. Öğr. Üyesi Ferdi AKBAŞ, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Kadirli Sosyal ve Beşerî Bilimler Fakültesi, Osmaniye, e-posta: ferdi.akbas45@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1899-1458>

Öz

Araştırma sahasını teşkil eden Kula ilçesi, Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu Bölümü sınırları içerisinde yer almaktadır. İdari bakımdan bağlı olduğu Manisa ilinin doğusunda yer alan Kula, 981 km² ile ilin en büyük ilçelerinden birini oluşturmaktadır. Denizden yaklaşık 720 metre yüksekte kurulmuş olan ilçenin doğusunda Eşme, batısında Salihli, kuzeyinde Köprübaşı, Selendi ve Demirci, güneyinde ise Alaşehir ilçeleri bulunmaktadır. Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu Bölümü sınırları içerisinde yer alan Kula ilçesi, tektonik birlikler bakımından Anatolid Kuşağı'nda yer almaktadır. Saha, eski Anatolid-Trolid platformunun Üst Kretase-Üst Eosen yaşlı ve güneye dilimlenmiş çok metamorfik-kristalin temeli üzerinde gelişmiştir. Yüksek Toros Napları köklerini Pontid / Anatolid kenet zonundan almış ve böylece Anatolidler yaygın bir tektonik pencere durumunu kazanmışlardır. Yüksek plato alanları, araştırma sahasının kuzey bölümünde yüksekliği doğudan batıya doğru azalan bir kuşak halinde uzanış göstermektedir. Üst Miyosen devrine ait parçalanmış jeolojik birimleri temsil eden bu unsurlar birbirinden ayrı ve izole bir halde bulunmaktadır. Bu platolar Ulucak, Şehitler ve Encekler platolarıdır. Genel itibarıyla Akdeniz iklimin etki sahası içerisinde yer alan Batı Anadolu'da bölgenin sularını toplayıp Ege Denizi'ne taşıyan akarsulardan Gediz nehrinin yukarı mecraları İç Batı Anadolu Bölümü'ne kadar sokulmaktadır. Bundan dolayı bölgedeki hemen hemen bütün akarsular Akdeniz ikliminin özelliklerini aksettirmektedir. Kula'da toprak türü olarak İlçe merkezi ile akarsuların akış güzergahlarında alüvyal, ilçe merkezinin kuzeyi ile batısındaki küçük birkaç alanda bazaltik, ilçe merkezinin kuzeyinde büyük bir alan kaplayan kahverengi orman toprakları görülürken, ilçe arazisinin oldukça büyük bir kısmında kireçsiz kahverengi orman toprakları ile kireçsiz kahverengi topraklar yayılış göstermektedir. İlçe arazisinin kuzeyinde küçük bir alanda kırmızı renkli Akdeniz toprakları ile rendzinalar yer almaktadır. Araştırma sahası vejetasyon yapısı itibarıyla Akdeniz Fitocoğrafya Bölgesinin Doğu Akdeniz Flora Âlemi alt kolu içerisinde bulunmaktadır. Yörede ışıgı seven ve sert yapraklı vejetatif örtü yayılış göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Jeolojik-Jeomorfolojik Özellikler, Bitki Örtüsü, Toprak Yapısı, Akarsular.

Makale Gönderme Tarihi: 17.12.2019

Makale Kabul Tarihi: 24.02.2020

Önerilen Atıf:

Akbaş, F. (2020). Kula İlçesinin Genel Fiziki Coğrafya Özelliklerinin Coğrafi Bakış Açısıyla İncelenmesi, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(2): 125-139.

© 2020 Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi.

Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences

2020, 3(2): 125-139. DOI:10.26677/TR1010.2020.346

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

RESEARCH PAPER

Investigation of General Physical Geography Characteristics of Kula District from a Geographical Perspective

Assistant Prof. Dr. Ferdi AKBAŞ, Osmaniye Korkut Ata University, Kadirli Faculty of Social and Human Sciences, Osmaniye, e-mail: ferdi.akbas45@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1899-1458>

Abstract

The Kula district, which constitutes the research area, is located within the borders of the Inner West Anatolia Region of the Aegean Region. Kula, which is located in the east of Manisa, to which it is administratively connected, constitutes one of the largest districts of the province with 981 km². The district, which is established about 720 meters high from the sea, has Eşme in the east, Salihli in the west, Köprübaşı, Seli and Demirci in the north and Alaşehir in the south. Kula, which is located within the borders of the Inner West Anatolia Region of the Aegean Region, is located in the Anatolide Belt in terms of tectonic units. The site developed on the Upper Cretaceous-Upper Eocene aged and metamorphic-crystalline basement of the old Anatolide-Troide platform. The High Taurus Nappes took their roots from the Pontid / Anatolide suture zone and thus the Anatolides became a common tectonic window. The high plateau areas extend as a belt in the northern part of the study area, decreasing in height from east to west. These elements representing the fragmented geological units belonging to the Upper Miocene are separated and isolated from each other. These plateaus are Ulucak, Martyrs and Encekler plateaus. Generally, in Western Anatolia, which is within the influence area of the Mediterranean climate, the upper channels of the Gediz River are brought from the rivers that collect the waters of the region and carry them to the Aegean Sea. Therefore, almost all rivers in the region reflect the characteristics of the Mediterranean climate. As the soil type in Kula, alluvial on the flow routes of the district center and rivers, basaltic in a few small areas to the north and west of the district center, brown forest soils covering a large area to the north of the district center, the lime-free brown forest soils and lime-free brown soils in a large part of the district land are observed. spread. In a small area to the north of the district land, there are red-colored Mediterranean soils and rendzinas. The vegetation structure of the research area is located in the Eastern Mediterranean Flora World sub-branch of the Mediterranean Phytogeography Region. Light-loving and hard-leaved vegetative cover spread in the region.

Keywords: Geological-Geomorphological Properties, Vegetation, Soil Structure, Rivers.

Received: 17.12.2019

Accepted: 24.02.2020

Suggested Citation:

Akbaş, F. (2020). Investigation of General Physical Geography Characteristics of Kula District from a Geographical Perspective, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 3(2): 125-139.

© 2020 Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi.

GİRİŞ

Araştırma sahasını teşkil eden Kula ilçesi, Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu Bölümü sınırları içerisinde yer almaktadır. İdari bakımdan bağlı olduğu Manisa ilinin doğusunda yer alan Kula, 981 km² ile ilin en büyük ilçelerinden birini oluşturmaktadır. Denizden yaklaşık 720 metre yüksekte kurulmuş olan ilçenin doğusunda Eşme, batısında Salihli, kuzeyinde Köprübaşı, Selendi ve Demirci, güneyinde ise Alaşehir ilçeleri bulunmaktadır (Harita 1). Araştırma yapılırken ilk olarak literatür taramasıyla işe başlanmıştır. Bu süreçte elde edilen veriler öncelik sırasına göre gruplandırılmıştır. MTA, DSİ, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Toprak Reformu Genel Müdürlüğü'nden edinilen veriler ile haritalar yeniden düzenlenmiş, özellikle haritalar saha detaylarını gösterir şekilde yeniden düzenlenmiştir. Son aşamada ise elde edilen bilgiler yorumlanmış ve çalışma nihai boyuta taşınmıştır.

Harita 1. Kula İlçesinin Lokasyon Haritası.

Divlit Dağının güney bölümünde yer alan ovaya yerleşmiş olan ilçe, genel itibariyle dağlık ve tepelik alanların hakim olduğu emgebeli bir topografyaya sahiptir. Yörenin sahip olduğu morfolojik yapı denizel etkinin önüne set çekmiş ve bunun sonucunda da Akdeniz iklimi ile karasal iklim arasında geçiş özelliği gösteren bir iklim tipinin görülmesine neden olmuştur. İlçenin en büyük ve sürekli akışa sahip olan akarsuyu Gediz Nehridir. Bunun dışında Selendi Çayı, Söğüt Çayı, Hacılar Çayı gibi akarsular da mevcuttur. Bu akarsular yaz döneminde yükselen sıcaklıkların etkisiyle kuruma noktasına gelmekte kış devresinde ise yağışların artmasına bağlı olarak güçlü ve sürekli bir akışa sahip olmaktadır.

Çalışma alanında tam anlamıyla Akdeniz ikliminden söz etmek mümkün değildir. İç Batı Anadolu Bölümü'nde bulunan Kula'nın yükselti değeri fazla olup deniz etkisinden de yoksundur. Bundan dolayı ilçede Akdeniz iklimi ile Karasal iklim arasında yer alan geçiş özelliği gösteren bir iklim hakimdir. İlçenin vejetasyon yapısını sahip olduğu klimatolojik koşullar şekillendirmiştir. Geçiş ikliminin görüldüğü Kula'da orman alanlarının başladığı yükseltiye kadar olan mevkide çalı formasyonu yayılış göstermektedir.

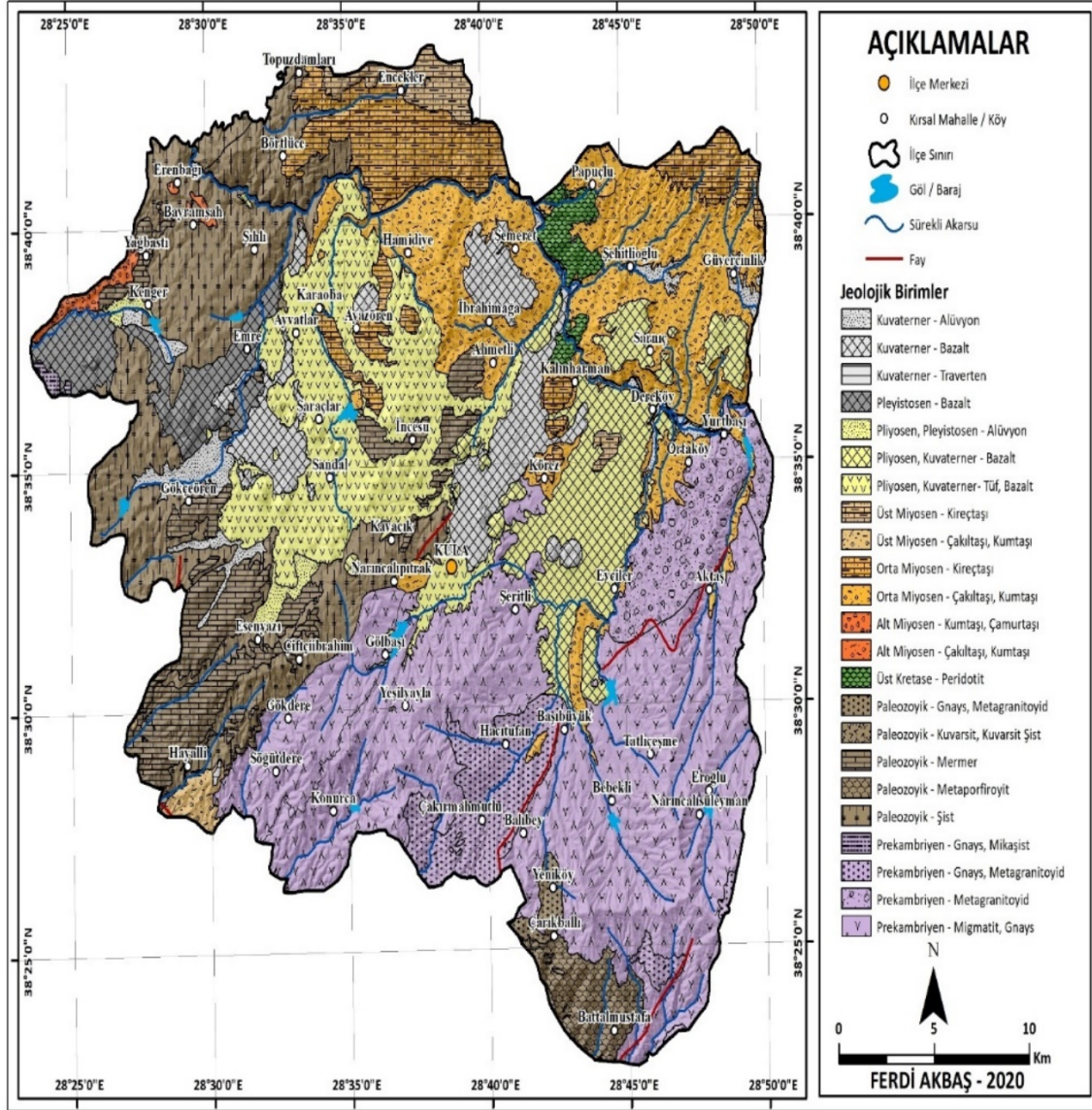
JEOLJİK ÖZELLİKLER

Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu Bölümü sınırları içerisinde yer alan Kula ilçesi, tektonik birlikler bakımından Anatolid Kuşağı'nda yer almaktadır. Saha, eski Anatolid-Trolid platformunun Üst Kretase-Üst Eosen yaşlı ve güneye dilimlenmiş çok metamorfik-kristalin temeli üzerinde gelişmiştir. Yüksek Toros Napları köklerini Pontid / Anatolid kenet zonundan almış ve böylece Anatolidler yaygın bir tektonik pencere durumunu kazanmışlardır. Bu orta kuşak Oligosen'den bu yana bir kara yüzeyi halini almış ve yüzey, ilerleyen dönemlerde aşınım süreçlerinin etkisiyle Miyosen formasyonları üzerinde de yayılarak geniş plato yüzeyleri oluşturmuştur. Kırıklı yapının eseri olan platoların jeolojik yapısı formasyonların yer değiştirmesi neticesinde değişikliğe uğramıştır. Bu yer değiştirme olayı bütün platolarda aynı zamanda ve seviyede olmamış olup, bazılarında küçük sayılabilecek bir alçalma ya da yükselme olayı, bazılarında ise oldukça şiddetli ve etkisi uzun süren bir süreç olmuştur. Bu süreçlerin özellikle Ege Bölgesi'nde diğer bölgelere göre daha fazla etkisi olmuş ve bunların sonunda bölgenin temel morfolojik yapısı oluşmuştur (Erol, 1983).

Mesozoik'te ülkemizin kuzey ve güneyinde uzanış gösteren orojenik kuşakların olduğu alanlar büyük oranda Tetis Denizi tarafından işgal edilmiş durumdaydı. Bu süreçte Tetis jeosenklinali karbonatlı ve flišimsi çökellerle örtülüydü. Anadolu'nun kuzey ve güney bölgelerine yerleşen jeosenklinallerdeki kıvrılmalar ve yükselmeler Kretase döneminde başlamıştır. Mesozoik devri boyunca geniş alanlar kaplayan jeosenklinaller, Tersiyer döneminin başlamasıyla küçülmeye ve yer yer de kaybolmaya başlamıştır. Mesozoik devrinin sonlarında başlayan ve Oligosen'de en şiddetli safhaya ulaşan Alp Orojenezi sonucunda Tetis denizi küçülmeye ve Anadolu topraklarını terk etmeye başlamıştır. Bu nedenle Oligosen Anadolu'da aşınma süreçlerinin hakim olduğu ve karasal koşulların görüldüğü dönem olarak göze çarpmaktadır. Diğer bir ifade ile Anadolu'nun büyük bir bölümü Oligosen devrinde kara halini almıştır (Atalay, 1987).

Araştırma sahasının yer aldığı Ege Bölgesi'nde Prekambriyenden Kuvaterner'e kadar değişik kökenli ve çok çeşitli kayaçlar bulunmaktadır. Bununla beraber bölgenin temelini Paleozoyik yaşlı mermer merccekleri içeren farkı türdeki şistlerden ve yer yer kuvars bantları içeren gnays türü kayaçlardan oluşmaktadır (Harita 2). Bu kayaçlar Menderes Masifi'nin örtü ve çekirdek birimlerini oluşturmaktadır. Bu birim üzerinde, uyumsuz olarak Permo-Triyas yaşlı Musadağı Mermerleri bulunmaktadır. Bölgede serpantin içerisinde radyolarit-çört ve kireçtaşı bloklarından oluşan Kretase yaşlı Vezirler Melanjı temel birimleri tektonik olarak üzerlemektedir. Kötü boyplanmalı, temel kayaçların çakıllarını içeren Miyosen yaşlı Kürtköyü Formasyonu Vezirler Melanjı üzerinde uyumsuz olarak bulunmaktadır. Konglomera-kumtaşı-marn-tüfkiltaş aralanmasından meydana gelen Miyosen yaşlı Yeniköy Formasyonu Kürtköyü Formasyonu üzerinde uyumlu olarak gözlenmektedir. Bu formasyonun hemen üzerinde uyumlu olarak bitümlü şeyl-laminallı kilitaşlarından oluşan Küçükderbent Formasyonu bulunmaktadır. Alt Pliyosen yaşlı konglomera, kumtaşı, tüfit, kilitaş, marn ve kireçtaşı aralanmasından oluşan Ahmetler Formasyonu içerisinde ayırtılan Balçıkdere Üyesi Küçükderbent Formasyonu üzerinde uyumsuzdur. Balçıkdere Üyesi üzerinde uyumlu olarak silttaş-kilitaş-tüfit aralanmasından oluşan Gedikler üyesi bulunmaktadır. Üst Pliyosen yaşlı baskın olarak kireçtaşından oluşan ve omurgalı fosil içeren Ulubey Formasyonu Balçıkdere Formasyonu üzerinde uyumu olarak yer almaktadır. Andezit, tuf ve aglomeradan oluşan Pliyosen yaşlı Beydağı Volkanitleri her iki birimi de kesmektedir. Kuvaterner yaşlı Asartepe Formasyonu Ulubey Formasyonu üzerinde uyumsuz olarak gözlenmektedir. Bazalt, tüften meydana gelen Burgaz Volkanitleri Asartepe Formasyonu üzerinde gözlenmektedir. Aynı şekilde, bazalt ve tüften oluşan Elekçitepe Volkanitleri Burgaz Volkanitleri üzerinde gözlenmektedir. Kuvaterner yaşlı eski alüvyon Elekçitepe Volkanitleri üzerinde gözlenmektedir. Divlittepe Volkanitleri eski

alüvyon üzerinde uyumsuz olarak bulunmaktadır. En genç birim olan Kuvaterner yaşlı alüvyon kendinden daha yaşlı birimleri uyumsuz olarak örtmektedir (Harita 2).

Harita 2. Kula İlçesi'nin Jeoloji Haritası.

JEOMORFOLOJİK ÖZELLİKLER

Yüksek Plato Alanları

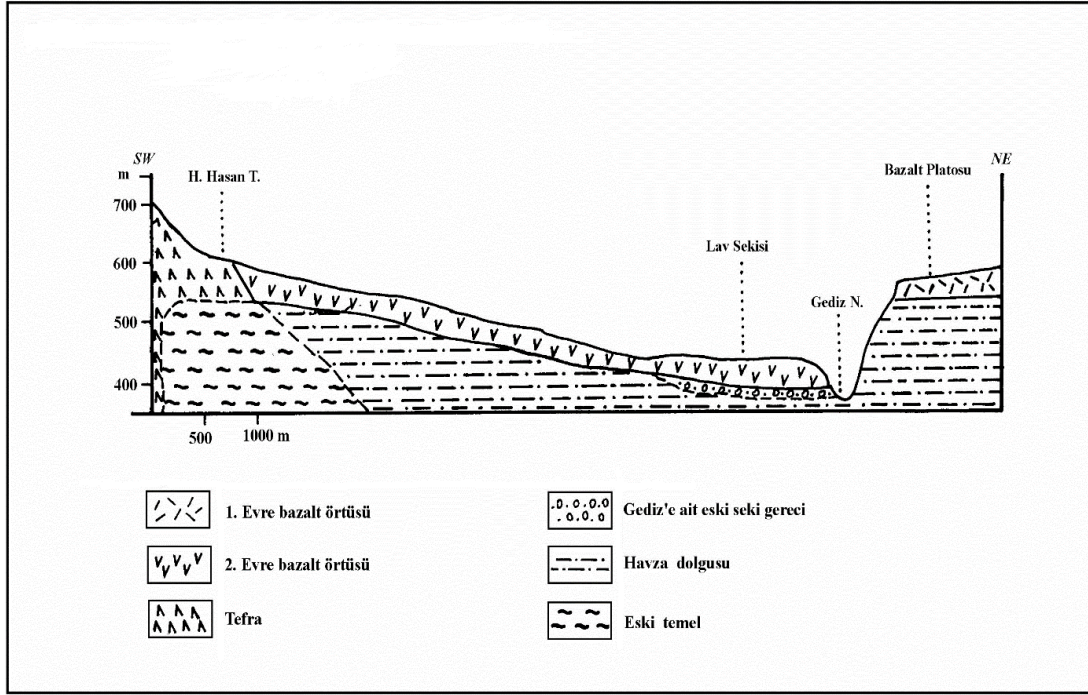
Yüksek plato alanları, araştırma sahasının kuzey bölümünde yüksekliği doğudan batıya doğru azalan bir kuşak halinde uzanış göstermektedir. Üst Miyosen devrine ait parçalanmış jeolojik birimleri temsil eden bu unsurlar birbirinden ayrı ve izole bir halde bulunmaktadır. Bu platolar Ulucak, Şehitler ve Encekler platolarıdır. İlk birim olan Ulucak platosu şehrin doğusunda Ulucak köyünün kuzey bölümünde yaklaşık 900 metre yüksekliğinde yer almaktadır. Yaklaşık 6 km uzunluğa ve 4 km genişliğe sahip olan Ulucak platosu, Gediz nehrine doğru eğimlidir. Yüksek plato kuşağının ikinci üyesi olan Şehitler platosu, yaklaşık 850 metre yüksekliğe sahip olup flüviyal süreçlerden dolayı parçalı ve engebeli bir görünüme sahiptir. Şehitler platosunun güneyden Encekler köyü civarında Encekler platosu yer almaktadır. Kalkerli bir yapıya sahip olan Encekler platosunun üzerinde birçok kuru vadi bulunmaktadır. Encekler platosu yer yer 80

metreye varan sarp aşınım dikliği ile kuşatılmış ve platonun doğu, güney ve batı kesimlerinde bu dikliğin altındaki yamaç zonu heyelanlıdır ve basamaklı bir şekilde güneyde Gediz, kuzeyde ise Selendi çayına kadar inmektedir. Plato kuşaklarının hepsi Gediz nehrinin taban seviyesinin düşüşüne paralel olarak doğudan batıya doğru 950 metreden 750 metreye kadar alçalmaktadır. İlk oluştukları süreçte geniş bir alan üzerinde yayılış gösteren bu yüzeyler tektonik yükselmelerin hızlandırdığı flüviyal süreçlerle yarılarak aşındırılmış ve bugünkü izole edilmiş çok parçalı bir görünümü kazanmışlardır (Sütgibi, 2011).

Genç Volkan Rölyefi

Kula yöresinde saptanan başlıca volkanik yer şekilleri Neojen'den Holosen'e kadar etkin olan volkanizma faaliyetleri ile oluşmuştur. İlk evreye ait örtü bazaltları yaklaşık 2,5 milyon yıl önce Üst Pliosen'de yüzeye çıkarak yayıldığı belirtilmektedir (Ozaner, 1988). Daha açık bir anlatımla, Üst Miosen'den Üst Pliosen'e kadar aralıklı olarak süren volkanizmaya ait kül, tüf ve diğer pirokalistik unsurlar Neojen havzalarına taşınarak flüviyal ve gölsel tabakalar arasında ardalamalı olarak yer aldıkları gibi, Üst Pliosen'deki kırıklardan türeyen lavlar havza dolguları üzerinde geniş bir yayılma yüzeyi oluşturmuşlardır. Dönemin sonunda havzaların kapılması ile birlikte tektonik etkinliklerin yeniden artması sonucu yükselmeler meydana gelmiş, yatay ve yataya yakın Neojen dolguları üzerinde tektonik çizgilerin zayıflatığı zonlarda yerleşen akarsular vadilerini kazarak derinleşmişlerdir. Nitekim, Gediz nehri Kuaterner süresince vadisini kazarak yaklaşık 200 m kadar derinleştirmiş ve aşınma sonucu havza çökellerinin üst bölümlerinde yer alan lav örtüleri kornişlerle sınırlanmış platolara dönüşmüşlerdir. Aşınarak yarılan bazalt platoları kendilerini ayıran vadilerin düşey ve yanal yönde genişlemesiyle izole platolar (mesa ve bütt'ler) haline gelmiş, bazalt örtüleri takke kayalar halinde korunmuş, altlarındaki tüf ve sedimanter katmanların sarp yamaçları üzerinde peribacaları ve badlands şekilleri oluşmuştur (Koçman, 2004).

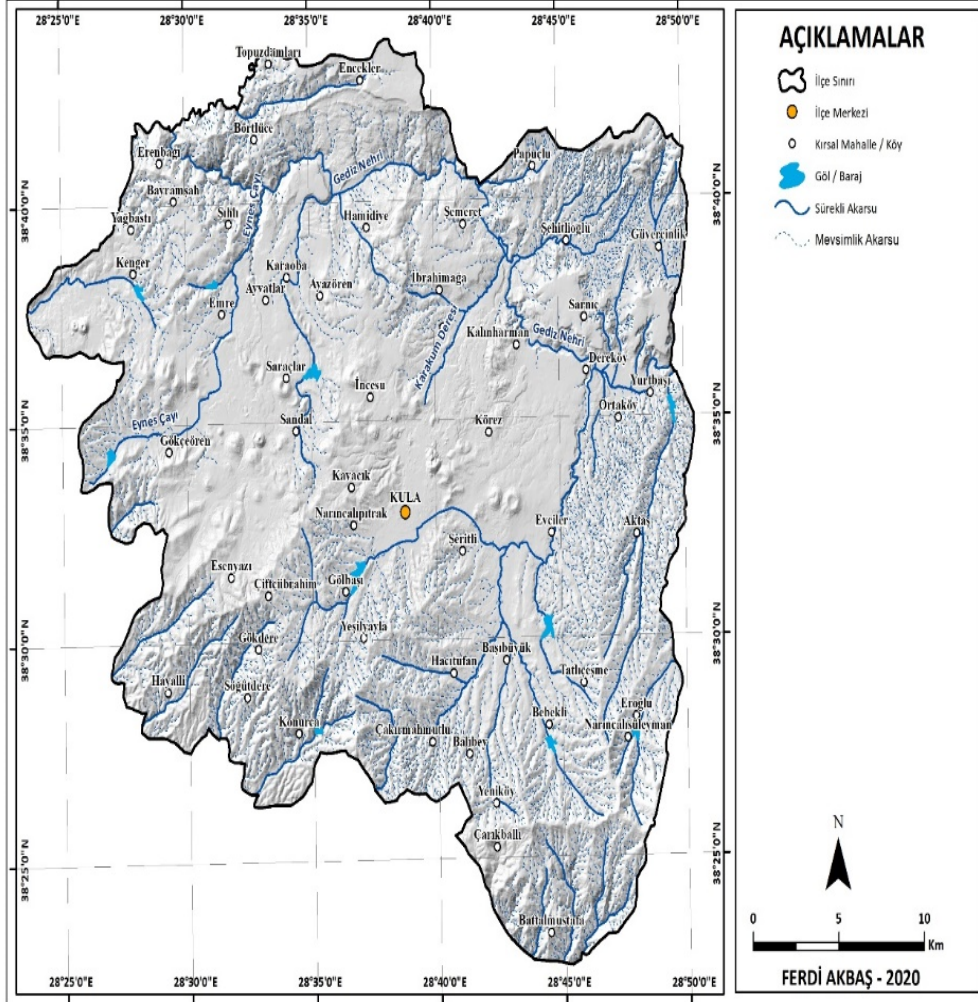
Genişleme tektoniğinin etkin olduğu Kula bazaltik volkanizması yaklaşık 400 km²'lik bir alanda yayılış göstermektedir. Kula'daki volkanizma başlıca üç gruba ayrılmaktadır. İlk grubu Burgaz volkanitleri oluşturmaktadır. Bölgede yatay tabakalanma gösteren Orta-Üst Miyosen yaşlı konglomera, kumtaşı, silttaşı ve kiltası aralanmalarından oluşan Yeniköy formasyonunu Burgaz volkanitleri örtmektedir. İkinci grupta yer alan Elekçi Tepe volkanitleri üçüncü grup ise Divlit Tepe volkanitleri olarak adlandırılmışlardır. Burgaz volkanitleri, ilçedeki volkanik faaliyetlerin ilk aşaması olarak kabul edilmektedir. Bunlar altında yaşlı ve masif kaya birimleri üzerinde plato-bazaltları şeklindeki birimlerde yer almaktadırlar. Daha genç bir yapıya sahip olan II. ve III. devre lavlarından daha yüksekte bulunmakta ve volkan konileri zaman içerisinde şekil ve biçim değiştirmişlerdir (Sütgibi, 2011). Burgaz volkanitleri olarak tabir edilen unsurlar birinci evre bazalt akıntıları koyu gri-siyah renkte olup değişik soğuma yapıları göstermektedirler. Yaklaşık 73 km²'lik bir alan kaplayan ve arazide genel itibarıyla dik bir morfoloji sunan bu akıntılar iyi derece gelişmiş soğuma sütun yapıları sunmaktadır. Özellikle Gediz nehri kenarında yer alan pillow lavlar ve köşeli yapıdaki parçalar ani soğumanın etkisini yansıtmaktadır. I. evreye ait olan bazalt akıntıları Kula'nın kuzey ve kuzeybatısında yer alırken, bunların kalınlığı ortalama 30 ila 40 metreye kadar ulaşmaktadır (Koçman, 2004; Sütgibi, 2011).

Harita 3. Kula İlçesinde Topografya Yüzeyini Örtten Volkanik Gereçler (Koçman, 2004 ile Ozaner, 1988'den alınmıştır).

II. evreyi temsil eden Elekçi Tepe volkanitleri, lav ve piroklastik malzemelerden oluşmuşlardır. Bu evreye ait olan volkanik birimler daha az aşınmış ve daha iyi korunmuştur. Bu evredeki volkanik oluşumlarda birinci ve üçüncü gruptakilerden farklı olarak özel erüpsiyon oluşukları bulunmaktadır. İkinci evre volkanitleri ilçenin kuzey ve kuzeybatısında yer alan Sandal, Saraçlar, Emre, Gölde ve Karaoba köyleri ile doğu ile kuzeydoğusunda bulunan Körez ve Dereköy çevresinde görülmektedir (Koçman, 2004; Sütgibi, 2011). Kula volkanitlerinin üçüncü ve son evresini Divlittepe volkanitleri oluşturmaktadır. Bu süreçte oluşan ve en genç volkanik oluşumlar olarak kabul edilen volkan konileri, kraterler ve lav akıntıları güncel görünümündedirler. Üzerinde toprak ve bitki örtüsü olmayan üçüncü evre oluşukları, oldukça yeni bir görünüme sahiptir ve sert, sivri şekillerinden dolayı yerel halk tarafından divlit olarak adlandırılmışlardır (Sütgibi, 2011). Üçüncü evrede volkanik faaliyet büyük ölçüde lav çıkışı ile karakterize edilir. Bu dönemde eksplozif volkanizma sadece 8 koni inşa etmiş, effüsif etkinlik daha uzun sürmüş ve etkin olmuştur (Ozaner, 1988). Koyu siyah rengi ve hiç aşınmamış gibi duran lavlar üzerinde toprak örtüsü ve bitki gelişmemiştir. Tefra konileri dik yamaçlı ve çok taze görünümleriyle dikkati çekmektedir (Koçman, 2004).

akarsuların su taşıma potansiyellerine ve rejimlerine etki eden en temel faktör yağışlardır. Yörede yağışın miktarı ve dağılışı üzerinde mevcut hava akımları ile coğrafi etkenler etkili olmaktadır. İlçe sahip olduğu coğrafi konum itibarıyla yıl boyunca farklı hava tiplerinin etkisi altında kalmakta olup bunların dağılışı üzerinde dönemsel farklılıklar bulunmaktadır. Kula'nın en önemli akarsuyunu Gediz Nehri oluşturmaktadır (Harita 5).

Harita 5. Kula İlçesinin Hidrografi Haritası.

Ege Bölgesi'nin en büyük akarsuyu konumunda olan nehir doğu-batı doğrultusunda akış göstermekte olup yaklaşık 350 km'lik bir uzunluğa sahiptir. Murat ve Şaphane dağlarından gelen kolların nehre katılmasıyla geniş bir ağa sahip olan akarsu, yukarı çığırda kuzeydoğu-güneybatı istikametinde akmakta olup ara kolların katılmasıyla ve sahanın sahip olduğu morfolojik yapının izin vermesiyle doğu-batı istikametine dönmektedir (Şahin, 2006). İlçede akış gösteren bir diğer önemli akarsu da Selendi çayıdır. Manisa'nın doğusunda yer alan Salhane dağından kaynağını alan akarsu, derin platolarla kaplı bir sahadan geçerek Selendi ilçesinin katettikten sonra Tahtacı köyünün yakınlarında kuzey yönünden Gediz nehrine katılmaktadır (Şahin, 2006). İlçes sınırları içerisinde akış gösteren diğer akarsular ise şunlardır; Söğüt çayı, Hacılar çayı, Gönen çayı, Eynes çayı, Karani çayı, Kızıldam, Arpaderesi, Yardere, Horlak, Akçeşme'dir.

Göller

Araştırma alanının kurak sayılabilecek düzeyde bir iklime sahip olması nedeniyle su kaynaklarının arttırılması ve verimli kullanılabilmesi hayati derecede önem arz etmektedir. Bununla beraber sahada yüksek kesimlerden kaynaklanan ve dönemli olarak tabir edilen suların büyük bir kısmı yüzeysel akışa geçmektedir. Bundan dolayı sahada mevcut su kaynaklarının su rezervleri oldukça düşük olup yağışın minimuma indiği özellikle yaz döneminde ilçede su sorunu yaşanmaktadır. Özellikle kırsal kesimde tarım ve hayvancılıkla ilgilinen insanların yoğun olduğu mevkilerde bu durum hem ekonomik faaliyetleri hem de günlük hayatı olumsuz olarak etkilemektedir. Söz konusu sorunların çözümü için Devlet Su İşleri 2. Bölge Müdürlüğü tarafından geliştirilen sulama projeleri sayesinde ilçenin önemli bir bölümü hem içme ve kullanma suyuna hem de tarımsal faaliyetlerde kullanacakları suya kavuşuştur.

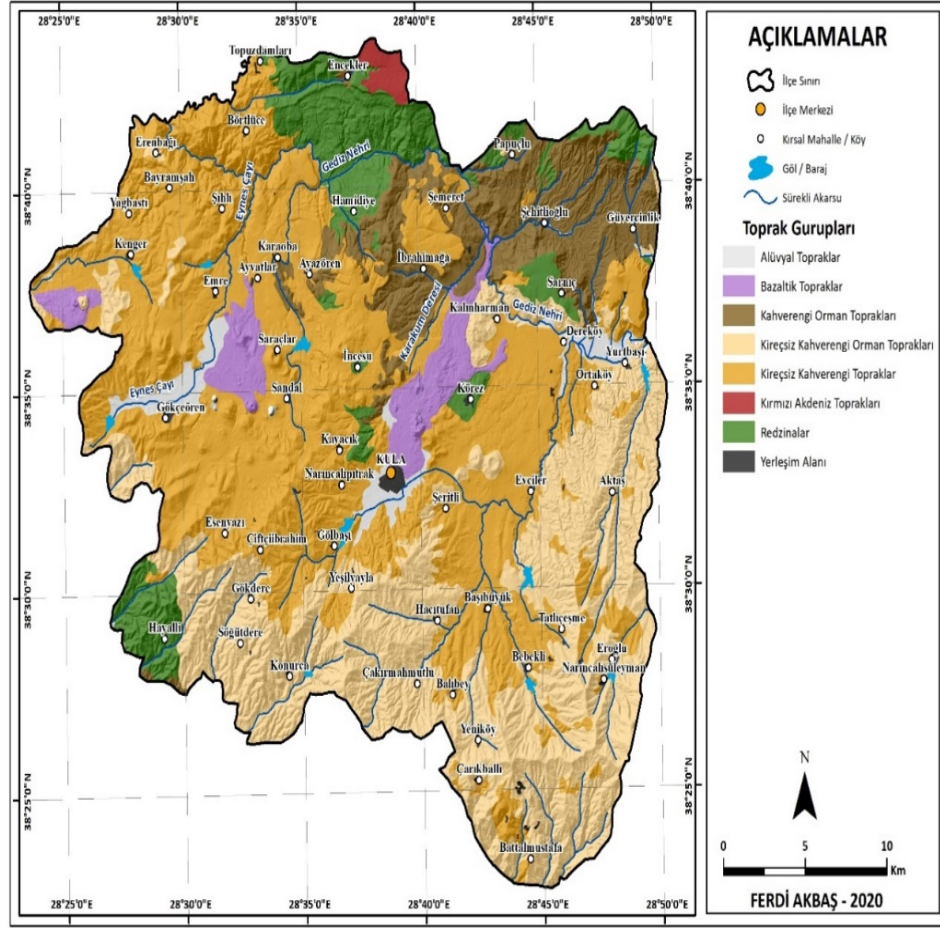
Araştırma sahasında göl olarak tabir edilen birimlerin neredeyse tamamını Devlet Su İşleri tarafından yapılan barajlar oluşturmaktadır. Bebekli, Çelengöz, Eroğlu, Yurtbaşı barajlarının yapım süreci tamamlanarak bunlar hizmete açılmıştır. İlçede yapımı devam eden Konurca ve Emre barajları bulunmaktadır. Barajların yanında Dutluca, Kula ve Saraçlar göletlerinin de yapım aşaması sona ermiş ve bunlar halkın kullanımına sunulmuştur.

Toprak Özellikleri

Toprak, ziraat yapılan ya da genel anlamda üzerinde çeşitli zirai faaliyetlerin sürdürüldüğü köklerle kaplı yer kabuğunu saran, canlıların besin durak noktasını teşkil eden ince bir örtüdür (Mater, 1998). Dünya nüfusunun her geçen gün artması toprağa bağlılığı arttırmakta, artan nüfusun besin ihtiyaçlarının giderilmesi için yeni tarım alanları oluşturulmakta ve bunun için ormanlık sahalar tahrip edilmekte, taşlık alanlar temizlenmekte, bataklık ve eğimli alanlar ise ıslah edilmektedir (Kopar, 2007). Bundan dolayı doğadaki canlıların hayatlarını devam ettirebilmeleri için hayati derecede öneme sahip olan toprakların sürdürülebilir şekilde kullanılması gerekmektedir.

Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu Bölümü sınırları dahilinde yer alan araştırma sahasında iklim ve bitki örtüsüne bağlı olarak farklı toprak türleri ortaya çıkmıştır. İlçe arazisinin geniş olması rağmen jeolojik yapının benzerlik göstermesi toprak türlerinin çeşitlenmesini sınırlandırmıştır (Birinci, 2018). Bu koşullara bağlı olarak ilçe merkezi ile akarsuların akış güzergahlarında alüvyal, ilçe merkezinin kuzeyi ile batısındaki küçük birkaç alanda bazaltik, ilçe merkezinin kuzeyinde büyük bir alan kaplayan kahverengi orman toprakları görülürken, ilçe arazisinin oldukça büyük bir kısmında kireçsiz kahverengi orman toprakları ile kireçsiz kahverengi topraklar yayılış göstermektedir. İlçe arazisinin kuzeyinde küçük bir alanda kırmızı renkli Akdeniz toprakları ile rendzinalar yer almaktadır (Harita 6).

Kireçsiz kahverengi orman toprakları ile kireçsiz kahverengi topraklar Kula ilçesinde en geniş yayılış alanına sahip toprak gruplarıdır. İlçe arazisinin yaklaşık dörtte üçüne hakim olan bu topraklar ara ara kesintiye uğrasada doğuda Eroğlu, batıda Gökçeören, güneyde Konurca ve kuzeyde Dereköy'e kadar uzanmaktadır. Bu topraklardan kireçsiz kahverengi orman toprakları orta ve ağır bünyeli bir yapıya sahip olup bunların ph derecesi asidik, bazik ve nötr karakterler arasında değişmektedir (Manisa İl Arazi Varlığı, 1998). Araştırma sahasındaki bitki örtüsünün önemli bir bölümüne ev sahipliği yapan bu topraklar kireçsiz sayılabilecek düzeyde bir yapı göstermekte ve tuzluluk anlamında da negatif değerlere sahiptir (Tümsavaş ve Aksoy, 2009). Kireçsiz kahverengi topraklar ise tam teşekküllü ve bütün horizonlara sahip topraklardır. Toprakta genel olarak yıkanma mevcut olup üst kesim alta göre daha asidik bir yapıya sahiptir. Bu topraklar sahada genel olarak Prekambriyen ve Paleozoik yaşlı araziler üzerinde bulunmaktadır (Manisa İl Arazi Varlığı, 1998).

Harita 6. Kula İlçesinin Toprak Haritası.

İlçede yayılış gösteren bir diğer toprak türünü kahverengi orman toprakları oluşturmaktadır. bu topraklar kuzey kesimde yer alan Şemeret, Pabuçlu, Güvercinlik, İbrahimağa, Karaoba ve Ayazören yerleşmeleri civarında yer almakta olup yüksek miktarda kireç ihtiva etmektedir (Harita 6). Yöredeki diğer toprak türlerine göre zayıf bir şekilde teşekkül etmiş olan kahverengi orman toprakları A, B ve C horizonlarına sahiptir (Manisa İl Arazi Varlığı, 1998). Kırmızı Akdeniz toprakları kalsiyum karbonatın yüzey katmanlarında benekler şeklinde yığılması, hematit mineralinin baskın bir biçimde oluşması ve minerallerin çevresini kaplayarak toprağa kırmızı rengi vermesi ile oluşmuştur. Bu topraklar çalışma sahasındaki karasal ve denizel menşeyli kireç taşları ya da mermer gibi kireçli depolar üzerinde bulunmaktadır. Karbonasyon ile ayrışan kireçtaşı içindeki zor ayrışan demir ve kil oksitleri gibi unsurlar kırmızı toprakları meydana getirmektedir. Kırmızı topraklar, çoğunlukla kireç taşı veya dolomit üzerinde gelişen, kırmızı renkli ve killi veya siltli killi tekstüre sahip olan topraklar olarak belirtilmektedir (Günel, 2006). Bu topraklar ilçe arazisi içerisinde küçük bir alan kaplamakta olup yalnızca Encekler köyünün kuzey tarafında bulunmaktadır. Araştırma sahasında görülen Rendzina topraklar geniş sayılabilecek bir yayılış alanına sahiptir. Bu topraklar ilçe merkezinin kuzeyinde yer alan Hamidiye ve Sarnıç köyleri ile güney kesimdeki Hayallı yerleşmeleri civarında görülmektedir. Kalkerli ve killi yapılar üzerinde gelişme göstermiş olan Rendzinalar A ve C horizonlarına sahiptir (Atalay vd., 1990). Bu topraklar üzerinde genel itibariyle kızılçam ormanları yayılış göstermesine rağmen çalı ve fundalıklar da yer almaktadır. Alüvyal topraklar özellikle son jeolojik zamanda teşekkül etmiş olup yüzeysel akışa sahip olan akarsuların taban bölümlerinde

yine akarsular tarafından taşınarak oluşturulmuşlardır. Söz konusu toprakların tamamı Gediz nehri ve Selendi çayı gibi akarsuların akış gösterdikleri güzergahlar boyunca ince ve uzun bir uzanışa sahiptir. İyi drene edilmiş olan alüvyal topraklar ilçe arazisi içinde tarımsal faaliyetlere en elverişli toprak türüdür. İlçe sınırları içerisinde yer alan tarım arazilerinden I. sınıfa giren grubu oluşturan bu topraklar ince bir dokuya sahip olup genel anlamda yeraltı suyu bakımından da zengin bir potansiyele sahiptir. Üzerinde kıvılcık örtüsü ile maki vejetasyonunun bulunduğu alüvyal toprakların meydana gelmesinde relief faktörleri etkin rolü oynamıştır.

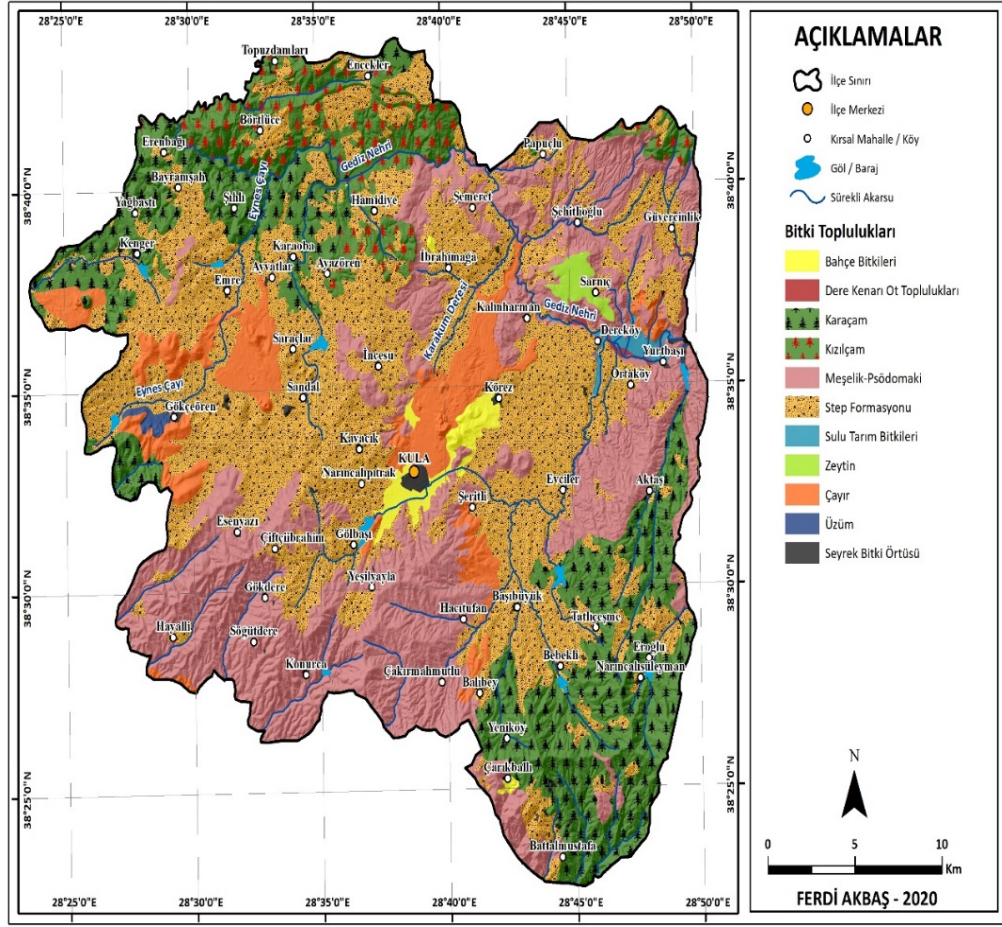
Bitki Örtüsü Özellikleri

Araştırma sahası vejetasyon yapısı itibariyle Akdeniz Fitocoğrafya Bölgesinin Doğu Akdeniz Flora Âlemi alt kolu içerisinde bulunmaktadır. Yörede ışıgı seven ve sert yapraklı vejetatif örtü yayılımı göstermektedir (Atalay, 1994). Kula ilçesi Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu Bölümü sınırları dahilinde yer aldığı için ilçenin bitki örtüsü yer aldığı bölgedeki koşullara göre şekillenmiştir.

İlçe merkezinden yükseklerle doğru çıktıkça artan yağış miktarları ve düşen sıcaklık değerlerine bağlı olarak makilik alanlar yerini orman örtüsüne bırakmaktadır. İlçenin etrafındaki dağlık ve tepelik alanlar orman örtüsü bakımından yöredeki en zengin alanları teşkil etmektedir. Sahadaki yüksek kesimlerin bazı yerlerinde orman örtüsü tahrip edilmiş ve buralardaki orman vejetasyonu yerini çalılık ve küçük koruluklara bırakmıştır. Yöredeki dağlık ve tepelik alanların güney bölümleri diğer yönler göre daha fazla radyasyona uğradıkları için bitki örtüsü bakımından zayıftır. İlçe merkezi ve yakın çevresindeki alanlar bitki örtüsünün seyrek olduğu sahalardır. Bu alanlarda yerleşme ve tarımsal faaliyetler için bitki örtüsü tahrip edilmiş ve sonuç itibariyle günümüzdeki duruma ulaşılmıştır. Araştırma sahasında bahçe bitkileri olarak tabir edilen bitki türleri ilçe merkezi ve yakın çevresinde yayılımı göstermektedir. Kuzeyde Körez güneyde Gölbaşı köyleri arasında bulunan bahçe bitkileri ilçe arazisi içerisinde oldukça küçük bir alan kaplamaktadır. Yörenin büyük sayılabilecek bir bölümünde dere kenarı ot toplulukları ve meşelik psödomakiler yayılımı göstermektedir. Step formasyonu ile iç içe geçmiş bir yapıda olan dere kenarı ot toplulukları ve meşelik psödomakiler genel itibariyle akarsu yataklarının paralelinde yer almaktadır. İlçede Akdeniz ikliminin yanında karasal iklim özelliklerinin de hissedilmesi step formasyonunun geniş bir alanda hakimiyet kurmasını sağlamıştır.

İlçede yer alan bütün bitki formasyonlarının içinde değişen oranlarda yer alan step formasyonu daha çok ilçe merkezi gibi sıcaklık değerlerinin yüksek olduğu mevkilerde yer almakta olup yüksek kesimlere doğru çıktıkça kapladığı alan küçülmektedir. İlçedeki orman örtüsünü kıvılcık, karaçam ve meşe ağaçları teşkil etmektedir. İlçe merkezinin genellikle kuzeybatı ve güneydoğu kesimlerinde görülen orman örtüsünün büyük bir bölümünü karaçam ağaçlarından meydana gelen ormanlık alanlar kaplamaktadır. Kıvılcık-karaçam ormanları birbirinin içinde yer almakta ve birbirini tamamlamaktadır. Sahadaki çayır alanları ilçe merkezinin kuzeyi başta olmak üzere dört bir tarafta yer almaktadır (Harita 7).

Yörede dağlık alanlar sıcaklık ve yağış koşullarının uygun şartları sunması nedeniyle gür orman örtüsüyle kaplıdır. Bu bölümlerde Akdeniz Fitocoğrafya Bölgesi'nin irtifi sınırı oldukça düşük olup yükselti değeri 800-900 metrelere kadar çıkmaktadır. Bu yükseltiden itibaren Akdeniz fitocoğrafyası yer yer ortadan kalkmaktadır (İnandık, 1969). Bununla beraber ilçe ve yakın çevresindeki bitki örtüsünün bir bölümü yerleşme ve tarım alanları açma gibi nedenlerle tahrip edilmiştir (İnandık, 1965). Doğal bitki örtüsünün önemli bir bölümü oluşturan ormanlar ilçenin yüksek kesimlerini temsil eden dağlık ve tepelik mevkilerde yer almaktadır.

Harita 7. Kula İlçesinin Bitki Örtüsü Haritası

Kula ilçesinin Ege Denizi kıyısından yükseltisi yaklaşık 720 metredir. İlçede Thornwaite, Erinc ve De Martonne formüllerine göre yarı nemli ile yarı kurak arasında bir iklim tipi hüküm sürmektedir. Yıllık toplam yağışın 465,9 mm olduğu ilçede yağış yıl içinde düzenli bir dağılışa sahip değildir. Yıllık ortalama sıcaklık 14,8 °C olup sıcaklık ortalamaları 4 °C'nin altına düşmemektedir. Bu koşullar altında araştırma sahası iğne yapraklı ağaçların yayılış gösterdiği alan içerisinde bulunmaktadır. Ormanlık alanlar ilçe içerisinde genel olarak 600 metreden itibaren başlamakta ve ortalama 700-800 metreden itibaren yoğunluk kazanmaktadır. Özellikle bu yükselti basamağında meyil değerlerinin fazla olması, tarım yapma imkanının sınırlı ve kazançlı olmaması ile bu alanlarda çayır ve meraların fazla olması vejetatif örtünün korunmasını sağlamıştır. İlçede iğne yapraklı ormanlar içerisinde kızılçam, karaçam ve meşe ağaçları yayılış göstermektedir. Bu ağaçlar genel itibarıyla belli bir yükselti değerinden itibaren görülmeye başlanmakta ve dağlık ile tepelik mevkilerde yoğunluk kazanmaktadır. Kızılçam ve karaçamlar tek başlarına birlik oluşturduğu gibi yer yer başka ağaçlarla da bir arada bulunabilmektedir. Yetiştirme süresi ve yapısı dikkate alındığında hem kızılçamlar hem de karaçamlar sahanın yakacak ihtiyacı açısından da büyük önem arz etmektedir.

Kula'da göz çarpan bir başka ağaç türü de meşelerdir. Yayılış alanları geçmişe nazaran küçülmüş olan bu ağaç türü belirli yerlerde diğer ağaç türleriyle birlik oluşturmuşlardır. Sağlam bir yapıya sahip olan meşeler, önceki dönemlerde hem yakacak hem de mesken inşaatında yoğun olarak kullanılırken, yaprakları da hayvan yemi olarak değerlendiriliyordu. Ev inşaatında kullanılan malzemelerin değişmesi ve hayvancılığın da eski önemi kaybetmesi neticesinde meşe ağacı kullanımı azalmıştır.

SONUÇ

Araştırma sahasını oluşturan Kula ilçesi, Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu Bölümü sınırları dahilinde yer almaktadır. Saha, tektonik birlikler bakımından Anatolid Kuşağı'nda yer almaktadır. Divlit dağının güney bölümünde yer alan ovaya yerleşmiş olan ilçe, genel itibariyle dağlık ve tepelik alanların hakim olduğu emgebeli bir topografyaya sahiptir. İlçenin en önemli akarsuyu Gediz Nehri olup bunun dışında Selendi Çayı, Söğüt Çayı ve Hacılar Çayı gibi akarsular da bulunmaktadır. İklim özellikleri bakımından Akdeniz iklimi ile karasal iklim arasında geçiş ikliminin hakim olduğu sahanın hakim bitki örtüsünü sert ve iğne yapraklılar teşkil etmektedir. İlçe merkezi ile akarsuların akış güzergahlarında alüvyal, ilçe merkezinin kuzeyi ile batısındaki küçük birkaç alanda bazaltik, ilçe merkezinin kuzeyinde büyük bir alan kaplayan kahverengi orman toprakları görülürken, ilçe arazisinin oldukça büyük bir kısmında kireçsiz kahverengi orman toprakları ile kireçsiz kahverengi topraklar yayılım göstermektedir. İlçe arazisinin kuzeyinde küçük bir alanda kırmızı renkli Akdeniz toprakları ile rendzinalar yer almaktadır.

KAYNAKÇA

- Atalay, İ. (1987). *Türkiye Jeomorfolojisine Giriş (Genişletilmiş İkinci Baskı)*. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.
- Atalay, İ. (1994). *Türkiye Vegetasyon Coğrafyası*. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.
- Atalay, İ., Sezer, L.İ., Temucin, E., Işık, S., ve Mutluer, M. (1990). Ege Bölgesi'nde Toprak Oluşumunu Etkileyen Faktörler. *Ege Coğrafya Dergisi*, 5, 32-44.
- Birinci, S. (2018). Beşikdüzü İlçesinin Coğrafyası, İstanbul: Kriter Yayınları.
- Ercan, T. (1980). Kula-Selendi Yörelerinin Jeolojisi ve Volkanitlerinin Petrolojisi. Ankara: M.T.A. Raporu.
- Erol, O. (1993). *Genel Klimatoloji*, Ankara: Gazi Büro Kitabevi.
- Erol, O. (1983). Türkiye'nin Genç Tektonik ve Jeomorfolojik Gelişimi. *Jeomorfoloji Dergisi*, 11, 1-22.
- Günel, H. (2006). Ardışık İki Topografya'da Yer Alan Toprakların Oluşumları ve Sınıflamaları. *GOÜ. Ziraat Fakültesi Dergisi*, 23 (2), 59-68.
- Koçman, A. (2004). Yanık Ülke'nin doğal anıtları: Kula Yöresi Volkanik Oluşumları, *Ege Coğrafya Dergisi*, 13, 5-15.
- Kopar, İ. (2007). *Hasan Dağı ve Çevresinin Fiziki Coğrafyası*. Ankara: Gündüz Eğitim Yayıncılık.
- Mater, B. (1998). *Toprak Coğrafyası*. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Manisa İl Arazi Varlığı. (1998). Ankara: T.C. Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayınları.
- İnandık, H. (1960). *Akarsular ve Göller*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Ozaner, F. S. (1988). Kula ve Selendi Yörelerinin Jeomorfolojisi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enstitüsü.
- Sütgibi, S. (2011). Kula Yöresinde (Manisa) Doğal Çevre Özellikleri ve Arazi Kullanımı. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

Şahin, İ. F. (2006). *Erzin İlçesinin Coğrafyası*. Erzurum: Aktif Yayınevi.

Şahin H. (2006). *Tarihin Güzel Mirası Kula*. Kula: Ezgi Yayınları.

Tümsavaş, Z., Aksoy, E. (2009). Kahverengi Orman Büyük Toprak Grubu Topraklarının Verimlilik Durumlarının Belirlenmesi. *U.Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi*, 23 (1), 93-104.

Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi

2020, 3(2): 140-151.

DOI:10.26677/TR1010.2020.347

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası:

<https://www.sobibder.org>

KAVRAMSAL MAKALE

Endüstri 4.0 Kadınlar İçin Devrim Olacak Mı?

Dr. Öğr. Üyesi Müslüme AKYÜZ, Malatya Turgut Özal Üniversitesi, İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi, Malatya, e-posta: muslumeakyuz@hotmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0922-6191>

Öz

Endüstri 4.0 olarak adlandırılan dijital dönüşüm süreci bugün dünyada hızlı bir dönüşümü de beraberinde getirmiştir. Süreç içeriği ve karmaşıklığı itibarıyla insanlığın yaşadığı hiçbir döneme benzememektedir. Gelişmeler tüm işgücü piyasalarını da derinden etkilemekte ve geleneksel iş yapma şekillerinin yerine yeni iş modelleri ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışmanın amacı da son dönemlerde sıklıkla ele alınan Endüstri 4.0 kavramı teorik bağlamının “ikincil işgücü” olarak kabul edilen kadın çalışanlar üzerinde ne tür etkileri olacağına ilişkin değerlendirmeleri incelemektir. Amaca yönelik olarak sorunsala ilişkin tartışmalar, ilgili yerli ve yabancı güncel literatür taranarak sistematik bir yaklaşım ekseninde ayrıntılı bir şekilde çözümlenmeye çalışılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden yorumlayıcı fenomenolojik yaklaşımın benimsendiği çalışma sonucunda yeni bir dönemin başlangıcı olan Endüstri 4.0 kavramı ve kadın çalışanlar üzerindeki etkilerinin son yıllarda giderek önem kazanmaya başladığı ve araştırmacıların konuya yönelik çeşitli yaklaşımlar önerdikleri görülmüştür. Bu önermelerde tüm değişim hareketlerinde olduğu gibi 4. Sanayi devriminin de birçok tehdit ve fırsatı beraberinde getireceği, dolayısıyla daha retorik bir yaklaşımla her sürecin içerik ve niteliğinin ayrı değerlendirilmesi gerektiğini vurgulayan görüşler bulunmaktadır. Çözümlemeye dayalı olarak Endüstri 4.0 ve kadın çalışanların bu sürece uyumunun tartışmalı bir konu olduğu ancak fırsatların iyi değerlendirilmesi durumunda kadın çalışanların karşı karşıya kalma ihtimali olan tehditleri fırsata çevirebileceği genel sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Endüstri 4.0, İşgücü Piyasası, İstihdam, Kadın, Kadın İşgücü.

Makale Gönderme Tarihi: 11.12.2019

Makale Kabul Tarihi: 25.02.2020

Önerilen Atıf:

Akyüz, M. (2020). Endüstri 4.0 Kadınlar İçin Devrim Olacak Mı?, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(2): 140-151.

© 2020 Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi.

Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences

2020, 3(2): 140-151. DOI:10.26677/TR1010.2020.347

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

CONCEPTUAL PAPER

Industry 4.0 Will There Be A Revolution for Women?

Assistant Prof. Dr. Müslüme AKYÜZ, Malatya Turgut Özal University, Faculty of Business and Management Sciences, Malatya, e-mail: muslumeakyuz@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0922-6191>

Abstract

The digital transformation process which is called as Industry 4.0, has led to rapid transformation in the world. The process differs from any period in which humanity lives by virtue of its content and complexity. Developments profoundly affect all labor markets and create new business models instead of traditional ways of doing business. The aim of this study is to examine the assessments of what kind of effects the Industry 4.0 theoretical context, which has been handled frequently in recent times on female employees who are accepted as “secondary workforce”. The discussions related to problematic, as goal oriented, have been tried to be resolved by scanning relevant domestic and foreign literature up to date in detail, on the basis of a systematic approach. It is seen that the concept of Industry 4.0, which is the beginning of a new period and its effects on female employees, has become important gradually in recent years and researchers have suggested several approaches for the subject as a result of the study that the interpretative phenomenological approach was adopted. In these theses, as in all the acts of change, there are emphasized opinions that the 4th Industrial Revolution will bring with it many threats and opportunities, thus the content and quality of each process should be evaluated separately with a more rhetorical approach. Based on the analysis, it has been concluded that the compliance of Industry 4.0 and women employees to this process is a controversial issue, but if the opportunities are well evaluated, women employees may turn the threats that they may encounter into opportunities.

Keywords: Industry 4.0, Labor Market, Employment, Woman, Woman Workforce.

Received: 11.12.2019

Accepted: 25.02.2020

Suggested Citation:

Akyüz, M. (2020). Industry 4.0 Will There Be A Revolution for Women, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 3(2): 140-151.

© 2020 Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi.

GİRİŞ

Değişimin ve rekabetin önem kazandığı günümüze kadar üç büyük sanayi devrimi gerçekleşmiştir. Bu üç devrimin ortak özelliği üretiminde karlılık ve verimliliğin artırılması olmuştur (Can ve Kıymaz, 2016: 108). Ancak 2011 yılı itibari ile Dünya yeni bir döneme girmiş ve Endüstri 4. 0 olarak adlandırılan dördüncü endüstri devriminin getirdiği hızlı dönüşümü yaşamaya başlamıştır (Yıldız, 2018: 546). 4. Sanayi Devrimi, başlangıçta makinelerin kas gücüne gerek kalmaksızın kendilerini ve üretim süreçlerini yönetmeye başlamalarıyla ortaya çıkmış (www.ebso.org.tr) iken, şimdilerde sürekli değişen endüstri ortamında rekabet gücünü korumak için bir gereklilik haline gelmiştir (Trappey, Trappey, Govindarajan, Chuang ve Sun, 2017: 209)

Endüstri 4. 0 ile birlikte artık geleneksel iş modellerinin yerine dijital dönüşüm, yeni iş modelleri ve farklı yeteneklere sahip insan gücü ihtiyacı ortaya çıkmış ve dünyada yeni bir süreç yaşanmaya başlamıştır (Doğru ve Meçik, 2018:1582). Belirsizliklerle dolu bu süreç bünyesinde çeşitli tehdit ve fırsatları birlikte barındırmaktadır. Yeni ürün ve hizmetlerin ortaya çıkması, ulaştırma ve haberleşme maliyetlerinin azalması, lojistik ve küresel tedarik zincirlerinin daha etkin hale gelmesi (Schwab, 2016), yeni ve daha fazla pazar fırsatları, ağ kapasitelerinin daha da etkin hale gelmesi (www.manufacturing-policy.eng.cam.ac.uk) bu fırsatlardan bazılarıdır. İşgücü piyasasındaki muhtemel değişimler, insan gücünün yerini yapay zekânın alması, istihdam oranlarındaki azalmalar ise süreç ile ortaya çıkan tehditler arasındadır (Schwab, 2016). Örgütlerin, tüm bu karmaşık ve belirsiz süreçte sosyal, ekonomik ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan değişim ve dönüşüme ayak uydurabilmesi, gerçekleştirilebilir bir gelecek yaratabilmesi için gerekli önlemleri alması gerekmektedir. Peki, Endüstri 4. 0 ile ortaya çıkan bu hızlı dönüşümle kadınları ne tür gelişmeler beklemektedir? Buradan hareketle bu çalışmanın *temel amacı da*, Endüstri 4. 0 ile meydana gelen dönüşüm sürecinin, işgücü piyasaları özellikle de günümüzde “ikincil işgücü” olarak nitelendirilen kadınlar üzerindeki olası etkilerinin belirlenmesidir. Amaca yönelik olarak sorunsala ilişkin tartışmalar, ilgili yerli ve yabancı güncel literatür taranarak sistematik bir yaklaşım ekseninde ayrıntılı bir şekilde çözümlenmeye çalışılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden yorumlayıcı fenomenolojik yaklaşımın benimsendiği çalışma da öncelikle kavramsal bir çerçeve oluşturulmuş, sonrasında dijital dönüşüm sürecinin özellikle kadın çalışanlara etkileri ilgili güncel literatürden yararlanılarak politika yapıcılar için öneriler geliştirilmiştir.

ENDÜSTRİ 4.0. NEDİR?

Endüstri 4. 0 kavramı ilk defa Almanya Hannover Fuarında 2011 yılında kullanılmıştır (Banger, 2016: 79). Buhar enerjili mekanik üretim sistemleri ve yığın üretim yapabilecek teknolojilerin icat edilmesi (www.ebso.org.tr) ile başlayıp, 21. yy başlarından itibaren internetin yaygınlaşması, akıllı sistemlerin gelişimi devam eden ve üretim süreçlerini daha etkin, hızlı ve insansız kurgulayabilen bu süreç Endüstri 4. 0 olarak adlandırılmıştır (Soylu, 2018: 44-45). “Karmaşık fiziksel makine ve cihazların, ticari ve toplumsal sonuçları daha iyi tahmin etmek, kontrol etmek ve planlamak için kullanılan ağa bağlı sensörler ve yazılımlarla entegrasyonu” (Mrugalska ve Wyrwicka 2017) şeklinde tanımlanan kavramın kuramsallaşması ise ilk kez Kagerman, Lukas and Wahlster (2011) tarafından yayınlanan bir makale ile olmuştur.

Akıllı üretimi hedefleyen Endüstri 4. 0 sistemi, bilgi teknolojilerinin ürettiği ürünlerin toplu olarak özelleştirilmesini sağlamak, üretim zincirinin otomatik ve esnek uyumunu sağlamak, parçaları ve ürünleri izlemek, parçalar, ürünler ve makineler arasındaki iletişimi kolaylaştırmak, insan-makine etkileşimi (HMI) paradigmalarını uygulamak, akıllı fabrikalarda nesnelerin interneti özellikli üretim optimizasyonunu sağlamak ve değer bakımından yeni tür hizmetler ve

iş modelleri sunarak yapmayı hedeflemektedir (Yang, 2017; Yıldız, 2018: 549). Bu sisteme verilecek en güzel örnek bugün Almanya’da Siemens’e ait olan dijital fabrikadır ve bu fabrika geleceğin fabrikalarına örnek olma özelliğine sahiptir. Fabrikada çalışanlarının %75’lik kısmını robotlar oluştururken geri kalan %25’lik kesimi ise kurumsal alanda çalışan insanlar oluşturmaktadır. Aynı zamanda, fabrikada çok çeşitli bir yelpazede daha çok kişiye özel ürünler üretilmekte, elektrik tasarrufu ile verimlilik artmakta ve maliyetler düşürülmekte, kas gücünün yerini ise ağırlıklı olarak hata oranı çok düşük olan robotlar almaktadır (TOBB, 2016: 21).

Konunun uzmanları, 4. Sanayi devriminin etkilerinin, internet kullanımının yaygınlaşması, bilim ve teknolojideki hızlı değişim ile beraber artarak devam edeceği konusunda görüş belirtmektedirler (TUBİTAK, 2016: 46). Uzmanlar genel olarak, verimliliğin artması, maliyetlerin düşmesi, üretimde esnekliğin sağlanması, artan müşteri beklentilerine daha hızlı cevap vererek müşteri memnuniyetinin artması, yeni hizmet ve iş modellerinin geliştirilmesi, sistemin çevre dostu ve kaynak tasarrufu davranışlarıyla sürdürülebilir olması, sistemin daha kolay takip edilmesi (Selek, 2016:1) , akıllı bağlantılı ürünler yoluyla çok daha fazla güvenilirlik, kalite ve daha çok sayıda ürün kullanımı (Hofmann and Rüsch, 2017: 23-24), yenilikçi hizmetler, yeni istihdam şekilleri (Thames ve Schaefer, 2016: 15) konularını Endüstri 4.0’ın olumlu sonuçları olarak ele alırken, aşırı yatırımın gerekli olması, kalifiye çalışan ihtiyacı, yasal boşluklar ve yetersizlikler, network altyapısının iyileştirilmesi gerekliliği, yetersiz teşvikler ve yüksek vergi oranları (Baysal, 2015: 19), iş gücü piyasasına talebin azalması sonucu işsizlik oranlarının artması ve işgücü piyasasındaki olası değişimleri (Schwab, 2016) ise potansiyel olumsuz sonuçları olarak sıralamışlardır. Ancak beklentiler genel olarak fırsatların daha fazla olduğu yönünde olsa da, özellikle istihdam konusunda tehditlerin daha fazla olabileceği üzerinde durulmaktadır.

ÇALIŞMA HAYATINDA KADIN

Günümüz dünyası, daha önceki dönemlerden hiç olmadığı kadar hızlı bir şekilde değişmekte, bu değişime bağlı olarak çalışma hayatı da yeniden şekillenmektedir. Artık geçmişte “ikincil işgücü” olarak tanımlanan kadınlar evlerinden çıkarak çalışma hayatında daha görünür hale gelmişlerdir (Özer ve Biçerli, 2003: 62). Kadınlar her dönemde çalışma hayatının içerisinde yer alsalar da (Hobsbawm, 2003: 34), özellikle XIX. yüzyılın ortalarından itibaren, sanayi devriminin yaşandığı batılı ülkeler başta olmak üzere tarım dışı sektörlerde çalışmaya, yer almaya başlamışlardır. Bu süreç özellikle II. Dünya Savaşı sonrasında daha da hız kazanmıştır. Günümüze gelindiğinde ise özellikle hizmet sektöründeki gelişmelere paralel olarak, ekonomik bir gelir karşılığında işgücüne katılan kadın sayısının da ivme kazandığı görülmektedir (Koray, Demirebilek ve Demirebilek, 2000: 214-215). Kadının çalışma hayatına girişini hızlandıran diğer faktörler ise, işbölümünün artması ve uluslararası bir önem kazanması, yeni teknolojilerin yaygınlaşması, küreselleşme ile birlikte dünyanın küçük bir köy haline gelmesi sayılabilir (Bakker, 1988: 13).

Günümüzde çalışan kadın sayısında artış yaşansa da, iş dünyasında erkek egemen bir yapı vardır ve kadınlar bu çember içinde hareket etmek zorunda kalmaktadır (Korkmaz, 2014: 1). Bu nedenle kadınlar, çalışma hayatında fazla istenmediklerini, dışlandıklarını, yok sayıldıklarını ve sonuç olarak bir baskı ile karşı karşıya kaldıklarını hissedebilmektedir (Appelbaum, Audet ve Miller, 2003: 47). Oysaki tüm ülkelerin temel amaçları arasında ekonomik büyüme, kalkınma ve vatandaşlarının ekonomik refahını artırma hedefleri yer almaktadır. Ekonomik kalkınmada insan vazgeçilmez bir unsur olduğundan kadın olmadan kalkınmayı sağlamak çokta mümkün değildir (Hacıbekoğlu, Hacıbekoğlu ve Yiğitbaş, 2007: 15). Diğer bir ifade ile engellerle dolu bu çemberin içinde, toplumun diğer yarısını oluşturan kadınların, “ikincil işgücü” olarak görülmesi

anlayışı terk edilmediği takdirde ülkeler için sürdürülebilir uzun vadeli ekonomik kalkınma fırsatı kaçınılmaz olarak tehlikeye girebilecektir (Okyay,2016).

Kadınların çalışma hayatında ikincil konuma itilmesinin diğer bir boyutu ise hala kariyer olanakları kısıtlı, geleceği belirsiz, düşük vasıflı meslekler daha çok kadınlar için uygun görülmekte (Ansal, 1989: 8) ve kadınlar yönetim pozisyonlarında üst basamaklara çıkarken pek çok görünmez engel ile karşılaşmaktadır. Bunun yanında erkek egemen bir çalışma hayatında kadınların kariyer yapma şansları erkeklere oranla daha az olduğundan kadınlar erkeklere göre daha vasıfsız işlerde çalıştırılmaktadır (Ecevit, 1998: 282-283). Bu durumun en belirgin örneklerinden bir tanesi, Dünya genelinde kadınlar tahminen işlerin % 60'ını yapmalarına rağmen gelirin sadece % 10'unu alabilmeleridir (Eitzen and Zinn, 2003: 243).

Kadınlar işgücü piyasasında genellikle dezavantajlı gruplar içerisinde değerlendirilmektedir. Bu nedenle gerek ulusal gerekse uluslararası otoritelerin, özellikle çalışan kadınların haklarını korumak için yönetim modellerini ve insan haklarını dikkate alarak yeniden ele alması (ILO, 2006: 70), tüm çalışanlar özellikle "kadın çalışanlar" için yeni istihdam ilişkileri ve eşitlik mekanizmalarını göz önüne alan standartların oluşturması (ILO, 2002: 56) ve sürekliliği sağlanmış bir işçi hakları sistemi ile kombine edilmesi gerekliliği de bir zorunluluk haline gelmiştir (ILO, 2007: 14).

ENDÜSTRİ 4. 0 ve KADIN İSTİHDAMINA OLASI ETKİLERİ

Endüstri 4. 0 kavramına bakıldığında, dünyayı yeniden şekillendiren devasa gelişmeler ve bu gelişmelerin ortaya çıkardığı siber-fiziksel sistemler, nesnelerin interneti adı verilen ve insanların aktif katılımı olmadan gerçek zamanlı olarak milyarlarca işlemi izleyebilen ve aynı anda birbirleriyle iletişim kurabilen, yapay zeka destekli robotlar, büyük veri analizi yeteneği ile karar verebilen öngörücü yaklaşımlar gibi bir dizi faktör öne çıkmaktadır (Soylu,2018: 43). Teknoloji alanındaki bu gelişmeler kaçınılmaz olarak otomasyonu hızlandırarak istihdam piyasalarının, iş modellerinin ve mesleklerin farklılaşmasına ya da yok olmasına neden olacaktır (Brynjolfsson ve McAfee, 2011). Özellikle belirli bir fiziki mekana ihtiyaç duyan, rutin ofis işlerini kapsayan meslekler bu riski daha da fazla taşımaktadır (Arntz, Gregory ve Zierahn, 2016). Üretim süreçlerindeki bu değişimler yüksek nitelikli işgücüne olan ihtiyacı da artıracaktır (Doğru ve Meçik, 2018: 1582)

Teknolojik gelişmelerin istihdam üzerine etkisini inceleyen uzmanlar Dördüncü Sanayi Devrimi kavramını sıkça kullanılmaya başlasa da, henüz çok yeni bir kavram olduğundan etkileri ve yansımaları hakkında net ifadeler kullanmak doğru olmayacaktır. Bununla birlikte kavram hakkında söylenebilecek en net bilgilerden bir tanesi küresel piyasaları ve toplumu benzeri görülmemiş bir şekilde tamamen değiştireceğidir (Okyay, 2016). Diğer bir ifade ise bu değişim ile birlikte yapılan işlerin niteliği değişecek ve pek çok rutin imalat ve hizmet işi ortadan kalkacaktır. Dolayısıyla önümüzdeki on yıl içinde toplumun makinelerle birlikte yaşamaya ve işbirliği yapmaya hazırlanması gerekmektedir (www3.weforum.org). Dördüncü Sanayi Devrimi ile beraber teknolojik değişimin hız kazanması kadınların ekonomide, politikada ve toplumda oynayabileceği rolleri nasıl etkileyecektir? Öne çıkan diğer bir soru ise, yaşanan bu devrim özellikle kadınlar için daha önceden de var olan eşitsizliği nasıl etkileyecektir?

Endüstri 4. 0'ın kadın istihdamına yönelik olası etkilerini iki farklı bakış açısı ile ele almak mümkündür. İlk bakış açısını savunan iyimserler, farklılaşan ürün ve hizmetlere olan talep artışı ile birlikte ortaya yeni iş modellerinin çıkacağını ve istihdam fırsatlarında artışlar yaşanacağını savunmaktadır. İkinci bakış açısına sahip kötümserler ise, yaşanan hızlı değişim ile birlikte

oluşabilecek belirsizliğin ve vasıflı insan gücüne olan ihtiyacın artmasına bağlı olarak bir tikanıklık oluşabileceği konusunda birleşmektedir (Schwab, 2016). Bu noktadan hareketle Dördüncü Sanayi Devrimi farklı sektörlerde ve mesleklerde gerçekleştiğinden, kadın ve erkek çalışanları ve sektördeki cinsiyet farkının dinamiklerini çeşitli şekillerde etkileyebilecektir (www.mercer.com).

İyimser yaklaşıma göre; yüksek nitelikli insan gücü, insan-makine etkileşiminin sonucu olarak çalışma hayatında varlığını devam ettirecektir (www.ebso.org.tr). Şöyle ki, Endüstri 4. 0 robotların ortamlarını algılayabilen, görevleri uzaktan tamamlayabilen, büyük ölçekli üretimi izleyen bir ağ içinde iletişim kurabilen bir sistemi beraberinde getirmektedir (Morgan, 2017). Bu da çalışanlara ya da işletme sahiplerine işyeri dışında da (örneğin evde ya da bir konserde) yapılan işleri takip etme ve esnek çalışma saatlerine dayalı yeni iş modelleri fırsatı sunacaktır (Aksoy, 2017). Bu gelişmeler ışığında, ataerkil toplumlarda benimsenen ve daha çok kadın iş gücü için uygun görülen kariyer olanakları kısıtlı, geleceği belirsiz, düşük nitelikli iş ve meslekler (Ansal, 1989: 8) ile “kamusal alan erkeğe, özel alan ise kadına aittir” anlayışı yerini, kadınlarda farklı beceriler gerektiren yeni ve üst düzey iş fırsatlarına bırakacaktır (www3.weforum.org). Konuya ilişkin Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Raporunda da (2016) vurgulandığı üzere, beceri geliştiren programlar, esnek çalışma saatleri düzenlemeleri, çalışan kadınların çocukları için daha geniş bakım imkanlarının sunulması gibi destekler kadınların istihdam olanaklarını daha da artırmaya yardımcı olacaktır (http://hdr.undp.org, Çakmak, 2018: 20).

Dünya bugün yeni bir dönüşüm süreci yaşamaktadır. Yeni ve gelişmekte olan çalışma ortamlarının yeniden şekillenmesi; kurumlara varlık odaklı rol değerlendirmesinden öte sonuç odaklı araştırmalar yapma, toplumsal cinsiyet ayrımını dengeleme ve cinsiyetsiz bir çalışma hayatı için benzersiz bir fırsat sunmaktadır (www.mercer.com). Bunun yanında yeni teknolojik araçlar ve gelişmeler, fiziksel olmayan işyerleri kadınların iş dünyasında daha fazla sorumluluk/rol alabilmesine yardımcı olacaktır (Wada, Shibata, Saito ve Tanie, 2004; Çakmak, 2018: 76). 4. Sanayi devrimi ile ortaya çıkacak değişimlere yönelik Dünya Ekonomik Forumu tarafından yayınlanan diğer bir raporda ise, yeni esnek çalışma modellerinin, 2020 yılına kadar orta düzey yönetici kadrolarında bulunan kadın çalışanların oranında %9'luk, üst düzey yönetici kadrolarında bulunan kadın çalışanların oranında ise %12'lik bir artış sağlayacağını öngörülmektedir (www3.weforum.org; Çakmak, 2018: 78).

Dördüncü Sanayi Devrimi, bilgi teknolojisi ile bilgisayar sistemlerini biri birine yakınlaştırmıştır. Birinci Sanayi Devrimi su ve buhar gücünün kullanılmasından, İkinci Sanayi Devrimi elektrik ve seri üretimin ortaya çıkmasından, Üçüncü Sanayi Devrimi ise elektronik, bilgi ve iletişim teknolojilerinin oluşturduğu farklılıklardan kaynaklanmıştır. Dördüncü Sanayi Devriminin getirdiği en önemli değişim ise üretim sürecini akıllı fabrikalarda robotlar yardımıyla sürdürebilmektir (Öztuna, 2017). Doğası gereği yaşanan her değişim sonrası yaşanan belirsizlikler tehditleri de beraberinde getirmektedir. Dördüncü Sanayi devrimi sonrasında beklenen değişim faktörlerinin bir kısmı özellikle bilim ve teknolojinin yoğun olarak kullanıldığı sektörler başta olmak üzere cinsiyet boşluklarının daralmasını sağlama potansiyeline sahiptir. Bu durumdan en fazla toplumların, geleneksel olarak iş gücünde erkeklere yüklediği roller etkilenecektir (Voss, 2014). Erkeklerin ev işleri yerine, dışarıdaki işlerle uğraşmaları tarih boyunca ev dışı bütün faaliyetlerin erkekler tarafından yapılması sonucunu doğurmuştur. Zamanla bu algı değişse de iki cins arasındaki toplumsal rol farklılaşması ya da işbölümü, hala varlığını sürdürmektedir (Uysal, 1984: 102). Ancak bu değişimin erkeklerin geleneksel rollerinin dışına çıkarak, kabullenmesi zorlu bir süreci de beraberinde getirecek ve evdeki işbölümünü de yeniden şekillendirecektir. Bir diğer tehdit ise, dijital dönüşümün beraberinde getirdiği değişim, iş modellerine girerek yapılan işleri yeniden şekillendirecek ve yeni bir iş piyasası oluşacaktır. Bu

durum özellikle toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin sürdürülmesi ya da kötüleşmesine neden olabilecektir (Voss, 2014).

Endüstri 4. 0, sanal gerçeklik, üç boyutlu yazıcılar, nesnelerin interneti (akıllı fabrikalar tarafından üretilen akıllı ve iletişime hazır üretim süreci ve ürünler) gibi teknolojiler yoluyla yeni fırsatlar sunsa da (Soylu, 2018: 49) Dünya Ekonomik Forumu'nun Küresel Cinsiyet Açığı Raporunda da (2015) belirtildiği üzere hem erkeklerin (imalat, inşaat ve montaj gibi) çalıştığı meslekler, hem de kadınların (çağrı merkezleri, perakende sektörü gibi) çalıştığı meslekler yapay zekanın artan yetenekleri sayesinde risk altındadır. Başka bir deyişle, gelişen yeni teknolojiler nedeniyle geleneksel mesleklerin yerini artık daha çok otomasyona dayalı meslekler alacağından özellikle kadın iş gücünde önemli oranda kayıplar beklenmektedir (Savcı, 2018: 44). Yaşanabilecek bu durumla ilgili olarak Institute for Spatial Economic Analysis (ISEA) tarafından yayınlanan başka bir raporda ise, insan gücü yerine otomasyon sistemine geçiş ile birlikte kadınların erkeklere oranla işini kaybetme riskinin iki kat daha fazla olabileceği belirtilmektedir (<https://www.iseapublish.com>).

Yaşanabilecek bir başka tehdit ise, Dördüncü Sanayi Devrimi'nden etkilenmeseler bile, şu anda kadınların hâkim olduğu işlerin değerinin düşmesi riski de bulunmaktadır. Bu risk, toplumsal cinsiyet farkının daha da genişlemesine ve genel eşitsizlik seviyesinin giderek artmasına neden olacak ve kadınların yeteneklerini geleceğe taşımalarına engel olacaktır (<https://www.ohchr.org>). Tarihsel süreç düşünüldüğünde kadınların bilimsel ve teknolojik alanlarda daha az temsil edildiği gerçeğinden yola çıkıldığında, bu durum cinsiyetler arasındaki eşitsizliklerin dengelenebilmesi adına zorlu bir süreçte beraberinde getirmektedir (Kergroach, 2017: 6-8).

Dördüncü sanayi devrimi, insan elinin üretimden çekilmesi olarak tanımlanabilir. Kısa vadede nitelikli işgücü ihtiyacı artacaktır. Uzun vadede işsizlik oranının azaltılması ve hatta istihdam oranının artırılması ancak dijitalleşme sürecinin getirdiği iş türlerine uygun mesleki eğitim verilerek sağlanabilir (www.tusiad.org). Bu bağlamda, kadınların bilim ve teknoloji özelliklerinde mühendislik, matematik, fen bilimleri alanlarında gelişmelere uyumlarını artırabilmek için daha fazla desteğe ihtiyaçları olacaktır. Bu da bu alana daha fazla yatırım ihtiyacının olması ve maliyet kalem sayısı riskinin artması anlamına gelmektedir (<http://hdr.undp.org>, Çakmak, 2018: 20).

1. Sanayi devriminden yaklaşık 200 yıl sonra ortaya çıkan Endüstri 4. 0'ın çalışma ve sosyal hayat üzerinde büyük etkilerinin olacağı öngörülmektedir. Ancak, Endüstri 4.0 ile ilgili oluşan literatüre rağmen, Endüstri 4. 0'ın gelişim aşamaları, çalışma ve sosyal hayat üzerindeki muhtemel etkilerini somut ve açık olarak gösteren çalışma sayısı çok azdır. Bu kısıtlı çalışmalardan biri olan Çakmak (2018)'ın çalışması Endüstri 4.0'ın potansiyel etkileşimlerini tahmin etmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada gelecek yönelimli bir kavram olan Endüstri 4.0 kavramına ilişkin istatistiki veriler net bir şekilde ortaya koyulamasa da çalışmanın bulguları Endüstri 4.0'ın çalışanlar için özellikle de kadın çalışanlar için en belirgin etkilerinin, yüksek teknoloji makinaların ve yapay zeka sistemlerinin bazı meslekleri yok edebileceği ve teknolojik işsizliğe neden olabileceğini göstermiştir. Ancak sürecin doğru şekilde yönetilmesi durumunda cinsiyetsiz bir çalışma dünyasına bağlı olarak kadınların çalışma hayatında daha fazla rol/sorumluluk alabileceği de belirtilmiştir.

İyimser ve kötümser yaklaşımlar incelendiğinde, ortak kanaat ekonomik büyüme, ulusal kalkınma ve toplumları dönüşüme teşvik etmek için yapay zeka (artificial intelligence) (AI), akıllı otomasyon sistemleri, dijital bağlantı ve benzeri teknolojilerin kullanılması bir zorunluluktur. Ancak, sonuçları hakkında net bir bilgiye sahip olunmayan dördüncü sanayi devriminin özellikle savunmasız dezavantajlı gruplar üzerindeki etkilerini ölçmek için acil olarak (Adams, 2019) hükümet, özel sektör ve sivil toplum dahil tüm sektörlerin işbirliğini ve katılımını sağlamak gerekmektedir (Harry, 2018).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Endüstri 4.0 ile birlikte yaşanan dönüşüm süreci etkileri bakımından belki de günümüze kadar dünyada yaşanmış tüm dönüşüm süreçlerinin en iddialısıdır. Artık üretimden ticarete, sağlıktan eğlenceye kadar her alanda etkileri hissedilecek bir dönem yaşanmaktadır. Bu dönem kapsamı, etkileri, karmaşıklığı, belirsizliği ile daha önce yaşanan hiçbir dönüşüm sürecine benzememektedir. Milyarlarca insanın ve nesnenin mobil cihazlara bağlanması, eşi görülmedik büyüklükte işlem gücünün, depolama yeteneklerinin ve bilgi erişiminin ortaya çıkaracağı fırsatlar ve meydan okumalar söz konusudur. Tüm bu gelişmeler çalışma hayatını da etkilemekte ve yeni iş modelleri, işgücü piyasalarının yeniden şekillendirmektedir. Toplumsal boyutta ise milyarlarca insanın kişilerarası iletişiminden eğlenme tarzına kadar bir değişim yaşanmaktadır. Hükümetler ve hukuk yapıları, sistemler yeniden şekillenmekte insanlık tarihinin en önemli ve belirsiz dönemlerinden biri yaşanmaktadır (Soylu, 2018: 45). Bu bilinmezlik sonucunda ortaya çıkabilecek sosyal eşitsizlikler ve bölünmeler büyük endişe konusudur. Sosyal eşitsizliğin, sektörler, bölgeler hatta meslekler arasında, teknolojik değişime ayak uyduranlar ile uyduramayanlar arasındaki dijital uçurumu genişleteceği tahmin edilmektedir. Bu açıdan, kadınların işgücü beklentileri belirsizdir (OECD, 2017).

Endüstri 4.0 manifestosuna göre, Endüstri 4.0, son derece esnek olan son derece özelleştirilmiş ve dijitalleştirilmiş akıllı üretim modeline ek olarak insanlar, makineler ve ürünler arasındaki gerçek zamanlı iletişim ve bağlantılar ile karakterize bir sistemdir (Stock ve Selinger, 2016). Bu akıllı model sayesinde 2020 itibarıyla yaklaşık 50 milyar teknolojik cihazın birbiriyle bağlantılı olacağı tahmin edilmektedir (Yıldız, 2018: 555). Bu karmaşık ve dijital sürecin pek çok alanda olumlu ve olumsuz etkisinin olması kaçınılmazdır. Buradan hareketle bu çalışmada da içerdiği belirsizlikler nedeniyle sonuçları çokta tahmin edilemeyen yeni bir sürecin kadın çalışanlar üzerindeki muhtemel etkilerini araştırmayı amaçlamaktadır. Bu amacın belirlenmesindeki temel faktör ise ekonomik aktörler arasındaki asimetrik bilgi içeren (Doğru ve Meçik, 2018:1597) ve bu tür çalışmalar için gelecek yönelimli etkileri çokta tahmin edilemeyen süreçlerin cinsiyet özelinde öngörülen etkilerinin tanımlanabilmesine yönelik arayıştır.

Endüstri 4.0'ın etkileri sadece fabrikalar da değil günlük sosyal hayatta dâhil olmak üzere tüm alanlarda hissedilmeye başlamıştır. Tanımı ve içeriği gereği, akıllı robotlar sayesinde daha kaliteli, daha ucuz ve daha hızlı üretim yapılması hedeflenmektedir. Bu noktada, robotların üretimde kullanım oranındaki artıştan kaynaklı işgücü ihtiyacı azalabilecek ve istihdam açısından insanların geleceği hakkında birçok soru işareti oluşabilecektir (Sayılğan ve İşler, 2016). Bu çalışmanın bulguları da göstermektedir ki, iş günün özellikle de kadın çalışanların dijital dönüşüm süreci olarakta adlandırılan bu sürece uyum sağlayabilmesi için mevcut becerilerini koruması ve yeni beceriler kazanması gerekmektedir. Nitelikli işgücü bu sürecin vazgeçilmez ön koşuludur.

Endüstri 4.0 ile başlayan dönüşüm süreci ile nitelikli işgücüne olan ihtiyaç her geçen artmakta iken (Yazıcı ve Düzkaya, 2016) durumun kadın çalışanlar lehine fırsata çevrilebilmesi mümkündür. Bu noktadan hareketle özetlenen bu çerçevede politika yapıcılara yönelik birtakım önerilerin sunulması mümkündür. Çalışma hayatının artık önemli bir parçası olan kadın çalışanlar için endüstri 4.0'ın sunmuş olduğu tablo, fırsat ve tehditleri birlikte barındırmaktadır. Sürecin nasıl sonuçlanacağı, büyük oranda yönetilme şekline bağlı olacaktır. Her ne kadar kadınlar tarihsel süreç içerisinde bilim ve teknoloji alanlarında daha az temsil edilse de, dijitalleşme süreci doğru yönetilirse işgücü piyasalarındaki cinsiyet farklılıklarını kapatmaya yardımcı bir araç olabilecektir. Şöyle ki, Endüstri 4.0 kapsamında yer alan tehdit ve risklerin fırsata dönüştürülebilmesi için belirlenecek strateji ve politikaların sadece kurumlar tarafından değil ülke yöneticileri ve yerel yönetimler tarafından da benimsenmesi dönüşümün başarı

şansını artıracaktır (Çelik, Güleriyüz ve Özköse, 2018: 93). Bunun yanında, çalışanların özellikle de kadın çalışanların daha karmaşık ve belirsiz hale gelen çalışma ortamlarına ayak uydurabilmeleri için örgütsel ve teknolojik değişiklikleri kapsayan yeni yönetim anlayışlarını benimsemeleri de başarı şansını artıracak diğer bir faktördür.

Akıllı sistemler ve teknolojik gelişmeler küreselleşmenin altyapısını oluştururken, yeni teknolojiler çalışanların hem fiziksel hem de entelektüel katılımını gerektirdiğinden (Yazıcı, 2007) çalışanların yeni beceriler kazanması ve sürece uyum sağlaması itici güç olacaktır. Buradan hareketle, kadın iş gücünün kısa ve uzun vadede beklentileri karşılaması, hâlihazırda var olan işgücü yetenekleri geliştirilmesine bağlıdır. Bu bağlamda işgücü profilinin özellikle de kadın işgücünün sürece uyum sağlayabilmesinin en etkin yolu eğitim sisteminde yapısal dönüşümlerin yapılması ve Ensütri 4.0 için gerekli olan teknolojiyi tasarlayan, geliştiren, üreten ve üretilen teknolojiyi kullanabilen insan gücünün eğitilmesine de bağlıdır.

Gelecekteki beceri ihtiyaçlarını, iş içeriğini ve bu kadar hızlı değişen bir ortamda istihdam üzerindeki toplam etkiyi tahmin etmek, istenmeyen sonuçları hafifletmek bireyler, kurumlar, devletlerin geleceği açısından önem taşımaktadır (Fırat ve Fırat, 2017: 13). Bu nedenle bugün ve gelecekte de çalışma hayatında yer alacak kadın çalışanlar için aleyhte oluşabilecek her türlü ayrımcılık önlenmeli, tüm çalışanlar için standart performans değerlendirme kriteri oluşturulmalı, yeni fikir geliştirme kapasitesi olan çalışanlara gerekli destek ve kaynaklar sağlanmalı, ekip çalışması ve yeni fikirlerin ve projelerin oluşumuna zemin hazırlayacak bir örgüt kültürünün oluşturulması için çaba gösterilmelidir.

Sonuç olarak, Dünya nüfusunun yaklaşık yarısını oluşturan kadınların, “ikincil işgücü” olarak görülmesi anlayışının terk edilerek, pek çok sektöre kalite ve hizmet anlayışı bakımından büyük katkı sağlayan unsurlar olduğu anlayışı benimsenmeli ve tarihin ilk dönemlerinden beri bütün kültürlerin kabul ettiği geleneksel anlayış ve önyargılar bırakılarak, kadınların erkeklerle aynı imkân ve şartlara sahip olmaları için gerekli tedbirlerin alınması sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Adams, R. (2019). *The fourth industrial revolution risks leaving women behind*. <https://www.weforum.org/agenda/2019/08/the-fourth-industrial-revolution-risks-leaving-women-behind/> (Erişim Tarihi 15.08.2019).
- Aksoy, S. (2017). Değişen Teknolojiler ve Endüstri 4.0: Endüstri 4.0'ı Anlamaya Dair Bir Örnek. 1. Üretim Ekonomisi Kongresi 21-22 Mart, İstanbul.
- Ansal, H. (1989). Kapitalist üretimde cinsiyetçilik. *11. Tez: Marksizm ve Feminizm*, (1): 8 – 22.
- Appelbaum, S.H. Audet, L. and Miller, J. C. (2003). Gender and leadership? Leadership and gender? A journey through the landscape of theories. *Leadership & Organization Development Journal*. 24 (1), 43-51.
- Arntz M., Gregory T., and Zierahn U. (2016) The Risk of Automation for Jobs in OECD Countries: A Comparative Analysis (OECD Social, Employment and Migration Working Paper no 189), Paris: OECD. Available at: [http:// dx.doi.org/10.1787/5jlz9h56dvq7-en](http://dx.doi.org/10.1787/5jlz9h56dvq7-en), accessed 26.11.2017.
- Bakker, I. (1988). Women's Employment in Comparative Perspective. (Der: J. Jenson E. Hagen, C. Reddy). *Feminization of the labour force*. Oxford: Polity Pres.
- Banger, G. (2016). *Endüstri 4.0 ve akıllı işletme*, Ankara: Dorlion Yayınları.

Baysal, İ. (2015). *Endüstri 4.0, dijital dönüşü anlamak*, Pwc 14. Çözüm ortaklığı platformu. <https://www.okul.pwc.com.tr/images/uploadfile/content/635863141496551266.pdf/> (Erişim Tarihi: 15.09.2019).

Brynjolfsson E. and McAfee A. (2011). *Race Against the Machine: How the Digital Revolution is Accelerating Innovation, Driving Productivity and Irreversibly Transforming Employment and the Economy*, Lexington, MA: Digital Frontier Press.

Can, A. V. ve Kıymaz, M. (2016). Bilişim teknolojilerinin perakende mağazacılık sektörüne yansımaları: muhasebe departmanlarında endüstri 4.0 etkisi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, CİEP Özel Sayısı, 107-117.

Çakmak, M. (2018). Impacts of Industry 4.0 Labour Force and Business Organizations: A Qualitative Analysis of Consultants, Experts and Union' Introspections. Yüksek lisans Tezi. İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Örgütsel Psikoloji Anabilim Dalı. İstanbul.

Çelik, K. Güler, S. ve Özköse, H. (2018). 4. Endüstri devrimine genel bakış. *ASEAD*, 5(9), 86-95.

Doğru, N. B. ve Meçik, O. (2018). Türkiye'de endüstri 4. 0'ın işgücü piyasalarına etkileri: firma beklentileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 23, Endüstri 4. 0 ve Örgütsel Değişim Özel Sayısı, 1581-1606.

Ecevit, Y. (1998). *Türkiye'de ücretli kadın emeğinin toplumsal cinsiyet temelinde analizi: 75 yılda kadınlar ve erkekler*, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Eitzen, D. S. and Baca Zinn, M. (2003). *Social problems, ninth edition*. Boston: Pearson Education.

Fırat, S. Ü. ve Fırat, O. Z. (2017). Sanayi 4. 0 Devrimi Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme: Kavramlar, Küresel Gelişmeler ve Türkiye. *Toprak İşveren Dergisi*, (114), 10-23.

Hacıbekoğlu, A. Hacıbekoğlu, M. ve Yiğitbaşı, O.G. (2007). Kadının İş Hayatındaki Yeri 2007 Raporu. Şanlıurfa: Şanlıurfa Girişimci İş Kadınları Derneği tarafından Progem Eğitim Danışmanlık Ltd. Şti Hazırlanan Rapor.

Harry, N. (2018). *Will the fourth industrial revolution be a revolution for women?*

Hobsbawn, E. J. (2003). *Sanayi ve imparatorluk*. (Çev: Abdullah ERSOY) Ankara: İkinci Basım, Dost Kitabevi yayınları.

Hofmann, E. and Rüsch, M. (2017). Industry 4.0 and the current status as well as future prospects on logistics. *Computers in Industry*, (89), 23-34.

http://www.ebso.org.tr/ebsomedia/documents/sanayi-40_88510761.pdf [Erişim Tarihi: 04.09.2019].

<https://www.iseapublish.com/index.php/2017/06/26/automation-expected-todisproportionately-affect-the-less-educated/> [Erişim Tarihi: 03.09.2019].

<https://www.manufacturing-policy.eng.cam.ac.uk/documents-folder/policies/germany-industrie-4-0-smart-manufacturing-for-the-future-gtai/view> [Erişim Tarihi: 13.09.2019].

<https://www.mercer.com/content/dam/mmc-web/Files/Gender-Diversity-When-women-thrive-businesses-thrive-Mercer.pdf> [Erişim Tarihi: 08.09.2019].

<https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/cedaw.aspx> [Erişim Tarihi: 25.08.2019].

<http://www.tusiad.org/indir/2016/sanayi-40.pdf> [Erişim Tarihi: 08.09.2019].

http://hdr.undp.org/sites/default/files/2016_human_development_report.pdf [Erişim Tarihi: 15. 09. 2019]

http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs.pdf [Erişim Tarihi: 14.09.2019].

http://www3.weforum.org/docs/GGGR16/WEF_Global_Gender_Gap_Report_2016.pdf [Erişim Tarihi: 06. 09. 2019].

<https://www.weforum.org/agenda/2018/01/gender-inequality-and-the-fourth-industrial-revolution/> [Erişim Tarihi: 01.09.2019]

ILO. (2002). *Decent work and the informal economy. report VI*. UN, 2007

ILO. (2006). *The employment relationship*. Report V (1). International Labour Conference. 95th Session. International labour office. Geneva. Fudge, op cit. and Armstrong and Cornish, op cit.

ILO. (2007). Cornish, M. Faraday, F. and Verma V. (2006). Securing gender justice, The challenges facing international labour law (Ed: Craig J. And Lynk M.). *Globalization and the Future of Labour Law*. Cambridge: Cambridge University.

Kagermann, H. Lukas, W. and Wahlster, W. (2011). Industrie 4.0 –mit dem internet der dinge auf dem weg Zur 4. industriellen revolution, *Vdi Nachrichten*, 13 (2011) Berlin.

Kergroach S. (2017) Industry 4.0: New Challenges and Opportunities for the Labour Market. *Foresight and STI Governance*, 11 (4), 6–8. DOI: 10.17323/2500-2597.2017.4.6.8).

Koray, M. Demirbilek, S. ve Demirbilek, T. (2000). Gıda işkolunda çalışan kadınların koşulları ve geleceği. Ankara: T.C. Başbakanlık KSSGM Yayınları. 214-215.

Korkmaz, H. (2014). Yönetim Kademelerinde Kadına Yönelik Cinsiyet Ayrımcılığı ve Cam Tavan Sendromu. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 2 (5), 1- 14.

Morgan, J. (2017). Does The Next Industrial Revolution Spell The End of Manufacturing? <https://goo.gl/fe5QTe>

Mrugalska, B. and Wyrwicka, M. K. (2017). Towards lean production in industry 4.0. *Procedia Engineering*, (182), 466-473.

Okyay, Bodur Z. (2016). *Industry 4.0: Increasing Women's Participation in the Workplace*. http://turkishpolicy.com/article/809/industry-4-0-increasing-womens-participation-in-the-workforce#_ftn1/ (Erişim Tarihi: 13.09.2019)

Özer, M. ve Biçerli, K. (2003). Türkiye’de Kadın Çalışanların İş gücünün Panel Veri Analizi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 3(1), 55-86.

Öztuna, B. (2017). Endüstri 4.0 (Dördüncü Sanayi Devrimi) ile Çalışma Yaşamının Geleceği, Gece Kitaplığı Yayınları, Ankara.

Savcı, İ. (2018). Endüstri 4.0 ve İşgücü Piyasasında Değişim, *3I in Employment*, Issue, (27), 43.

Sayilgan, E. and İşler, Y. (2017, October). Medical Devices Sector in Medical Industry 4.0. In Medical Technologies National Congress (TIPTEKNO), 1-4.

Selek, A. (2016). Endüstri Tarihinde Kısa Bir Yolculuk. Türkiye’nin Endüstri 4.0 Platformu, <http://www.endustri40.com/endustri-tarihine-kisa-bir-yolculuk/> (Erişim Tarihi: 12.09.2019)

Schwab, K. (2016). The Fourth Industrial Revolution, World Economic Forum.

- Soylu, A. (2018). Endüstri 4.0 ve girişimcilikte yeni yaklaşımlar, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (32), 43-57.
- Stock, T. and Seliger, G. (2016). Opportunities of Sustainable Manufacturing in Industry 4.0. 13th Global Conference on Sustainable Manufacturing-Decoupling Growth from Resource Use, (s. 536-541). Elsevier B.V.
- Thames, L. and Schaefer, D. (2016). Softwaredefined cloud manufacturing for industry 4.0. *Procedia CIRP*, (52), 12-17.
- Trappey, A. J. Trappey, C.V. Govindarajan, U.H. Chuang, A.C. and Sun, J.J. (2017), A review of essential standards and patent landscapes for the internet of things: a key enabler for industry 4.0, *Advanced Engineering Informatics*, (33), 208-229.
- TUBİTAK. (2017). TUBİTAK teknoloji ve yenilik politikaları daire başkanlığı, 2016 yeni sanayi devrimi akıllı üretim sistemleri teknoloji yol haritası. <http://arproged.okan.edu.tr/tr/feeds/yeni-sanayi-devrimi-akilli-uretim-sistemleri-teknoloji-yol-haritasi> (Erişim Tarihi: 13.09.2019).
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), (2016), Sanayi 4.0'a hazır mıyız? *TOBB Ekonomik Forum Dergisi*, (259), 16-27.
- Uysal, B. (1984). *Siyasal katılma ve katılma davranışına ailenin etkisi*. Ankara: TODAİ yayınları.
- Voss, G. (2014) İkinci makine çağında ikinci vardiya: otomasyon, toplumsal cinsiyet ve işin geleceği, İşte yaptığımız iş: tamamlandı: bir robot ekonomisinin vizyonu, NESTA,
- Wakefield, S. (2014). G20 ve Cinsiyet Eşitliği. *Oxfam International Report*. <https://www.oxfam.org/en/research/g20-and-gender-equality> (Erişim Tarihi: 02.09.2019)
- Yang, L. U. (2017). Industry 4.0: a survey on technologies, applications and open research issues. *Journal of Industrial Information Integration*, in press.
- Yıldız, A. (2018). Endüstri 4.0 ve akıllı fabrikalar. *Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 22 (2), 546-556.